



**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Justis- og politidepartementet - Sivilavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO
Norge

Deres ref:

Vår ref:
11/12758-3

Dato:
1.9.2011

Høring - Forprosjekt vergemålsreformen

Det vises til brev av 15.07.2011 fra Justis- og politidepartementet om ovennevnte sak
Utenriksdepartementet har ikke kommentarer i saken.

Med hilsen

Gunvor Rykkje Pershus
Underdirektør

Maren Edvardsen
Rådgiver



**DET KONGELIGE
SAMFERDSSELSDEPARTEMENT**

Justis- og politidepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
201011088

Vår ref
11/302- KJN

Dato
02.08.2011

Forprosjekt vergemålsreformen - prosjektrapport - høring

Vi viser til brev av 15. juli 2011 med vedlegg angående ovennevnte.

Samferdselsdepartementet har ingen merknader.

Med hilsen

Karl Halvorsen
Karl Halvorsen e.f.

Kjersti Nikolaysen
Kjersti Nikolaysen



**DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT**

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
201011088-/OV

Vår ref
201100162- /KRU

Dato
11 AUG. 2011

Forprosjekt vergemålsreformen - høringsutkast prosjektrapport

Vi viser til brev av 15. juli 2011.

Fiskeri - og kystdepartementet har ingen merknader til høringsutkastet om prosjektrapporten om forberedende arbeider før vergemålsreformen settes ut i livet.

Med hilsen

Målfinn Almklov
avdelingsdirektør

Karl Rusten
seniorrådgiver



**DET KONGELIGE
FORSVARSDEPARTEMENT**

Justis- og politidepartementet

U.off., jf. offl. § 14

Tidl. ref.
201011088

Vår ref.
2011/00371-4/FD I 4/

Dato
15 AUG 2011

**VEDRØRENDE FORPROSJEKT VERGEMÅLSREFORMEN -
HØRINGSUTKAST PROSJEKTRAPPORT**

Forsvarsdepartementet viser til Deres brev av 15. juli 2011 vedrørende forprosjekt
vergemålsreformen.

Vi har ingen merknader til høringsutkastet.

Med hilsen

Severin Vikanes (e.f.)
avdelingsdirektør

Marthe Johanne Ravnås
rådgiver



**DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT**

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
201011088- /OV

Vår ref
201102542-/LGL

Dato **16 AUG. 2011**

Forprosjekt vergemålsreformen - Høringsutkast prosjektrapport

Vi viser til brev av 15.7.2011.

Miljøverndepartementet har ingen merknader til høringen.

Med hilsen


Marie Holand (e.f.)
avdelingsdirektør


Lill Gustavsen Lokna
seniorrådgiver



DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
2010011088

Vår ref
201102832-/ELU

Dato
22.08.2011

Forprosjekt vergemålsreformen - Høringsutkast prosjektrapport

Vi viser til ekspedisjon av 15. juli 2011.

Helse- og omsorgsdepartementet har ingen merknader til saken.

Med vennlig hilsen

for *Ann M. Løseth*
Ann M. Løseth e.f.
avdelingsdirektør

E. Lien Utstumo
E.Lien Utstumo
rådgiver



**DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT**

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
201011088- /OV

Vår ref
201102829-/ILB

Dato

29.08.11

Høring - Rapport fra forprosjekt - Vergemålsreformen

Vi viser til høringsutkast fra Justis- og politidepartementet vedrørende forprosjekt om vergemålsreformen.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har ingen merknader til saken.

Med hilsen


Lars Audun Granly (e.f.)


Inger-Lise Becher



**DET KONGELIGE
ARBEIDSDEPARTEMENT**

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
201011088

Vår ref.
11/2197

Dato
31.08.2011

Forprosjekt vergemålsreformen - Høringsutkast prosjektrapport

Vi viser til høringsbrev av 15. juli 2011 om forprosjekt vergemålsreformen – høringsutkast prosjektrapport.

Arbeidsdepartementet har følgende innspill:

I rapporten kapittel 6 redegjøres det for de personmessige konsekvenser av at oppgaver innenfor vergemålsområdet blir flyttet fra kommunene til fylkesmennene. Det framgår at reglene om virksomhetsoverdragelse i arbeidsmiljøloven kapittel 16 skal legges til grunn. Vi vil i den forbindelse peke på at det i det videre arbeidet er viktig å stadfeste hvem som skal ha ansvar for å betale framtidige pensjonskostnader knyttet til pensjonsopptjeningen i de kommunale tjenstepensjonsordningene.

Alternativene er enten de opprinnelige kommunene eller staten. Som en følge av andre omstillingsprosesser hvor dette temaet har vært en problemstilling, er det fastslått at ansvaret bør ligge til de opprinnelige kommunene.

De aktuelle pensjonskostnadene knytter seg til tiden som er opptjent i kommunal tjenstepensjonsordning. Etter overføring til staten vil kommunal pensjonsleverandør ha behov for å dekke pensjonskostnader knyttet til for eksempel regulering av pensjonsytelser. Videre vil det kunne oppstå behov for å betale kostnader knyttet til tidliguttak av pensjon. Slike pensjonskostnader er

Postadresse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Einar Gerhardsens
plass 3

Telefon
22 24 90 90
Org. nr.
989 887 457

Administrasjons- og
utviklingsavdelingen
Telefaks
22 24 87 11

Saksbehandler
Tone Børresen
22 24 83 86

med en fellesbetegnelse kalt pensjonspremie for ikke-forsikringsbare ytelser, se forsikringsvirksomhetsloven § 10-5 andre og tredje ledd.

Med hilsen



Eva Strømsnes (e.f.)
avdelingsdirektør



Tone Børresen
seniorkonsulent



**DET KONGELIGE FORNYINGS-,
ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENT**

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref.
201011088- /OV

Vår ref.
11/2404- AKH

Dato
02.09.2011

Forprosjekt vergemålsreformen – høringsutkast prosjektrapport

Vi viser til Justisdepartementets brev av 15.07.2011 med høringsutkast til Rapport fra forprosjektet Vergemålsreformen. Forprosjektet synes godt gjennomført, og faglige utfordringer på en rekke områder er belyst. Som innspill til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets (FAD) tilbakemelding har vi bedt om tilbakemelding på høringsutkastet fra fire av våre fagutvalg på fylkesmannsområdet: fagutvalg for sak og arkiv, fagutvalg for økonomi, fagutvalg for personalområdet, fagutvalg for IKT. Fagutvalgene består av ansatte i embetene, og rådgir FAD innen sine fagfelt. Innspillene fra fagutvalgene for IKT og sak/arkiv er innarbeidet i FADs svar. Innspillene fra fagutvalgene for økonomi og personal er vedlagt til orientering.

Hovedmerknadene fra FAD er knyttet til:

- at de rammer, frister og standardkrav til administrative styringssystemer som FAD har etablert, må følges av Justisdepartementet /Statens sivilrettsforvaltning (SRF) i etatsstyringen av embetene
- forbehold som bes innarbeidet i mulighetsstudiet (IKT-området), jf. kapittel 4
- fremstilling og presisjonsnivå på personalområdet, jf. kapittel 6
- deltakelse fra FAD i videre prosess, jf. kapitlene 4, 6 og 8

Nedenfor er en gjennomgang av FADs merknader til de enkelte kapitlene i høringsutkastet.

Postadresse
Postboks 8004 Dep
N-0030 OSLO
postmottak@fad.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59

Telefon
22 24 90 90
Org. nr.
972 417 785

Administrasjonsavdelingen
Telefaks
22 24 27 14

Saksbehandler
Nancy Zheng Ma
22 24 48 51
akh@fad.dep.no

Til kapittel 2 Mål for vergemålsområdet og kapittel 3 Oppgavene i vergemålsforvaltningen

FAD gjør oppmerksom på at kommunikasjon fra Justisdepartementet og SRF til Fylkesmennene om oppdrag, mål og resultatkrav må følge FADs systemer for dette. Eksempelvis gis alle oppdrag til fylkesmannsembetene i det elektroniske embetsoppdraget, og rapportering på fagområder formidles fra embetene til oppdragsgiver i den elektroniske årsrapporten. Bruk av disse fellessystemene gjør det enklere for embetene å få oversikt over hele porteføljen, samt bidrar til å unngå dobbelrapportering. Så lenge oppdragene på vergemålsområdet finansieres over et fagkapittel under Justisdepartementet, må Justisdepartementet/SRF i tillegg sende et oppdragsbrev til embetene med belastningsfullmakt. Kopi av oppdragsbrev sendes FAD. Justisdepartementet/SRF må på vergemålsområdet, slik det også er på andre fagområder embetene utfører for Justisdepartementet, følge de rammer, frister og standardkrav som er satt av FAD til utarbeidelse av årlige oppdrag til embetene.

I kapittel 3, s. 9-11, oppsummeres oppdrag til SRF. Listen kan suppleres med et oppdrag til Justisdepartementet/SRF om å følge de felles administrative systemene for styring og kommunikasjon med embetene som er utarbeidet av FAD for departementer, direktorater og tilsyn som gir oppdrag til embetene. Dette inkluderer fellesløsninger for tildelingsbrev, embetsoppdrag og rapportering (herunder rapportering på ressursbruk).

Når det gjelder administrative oppgaver som listes opp i kapittel 3.3 punkt 4, ber FAD om at kulepunkt 5 suppleres med ”og teknisk utvikling av Fylkesmannens andre systemer”.

Til kapittel 4 Arbeidsprosesser og datastøtte

FAD har et overordnet ansvar for valg av IKT-løsninger i embetene. FAD har per i dag ikke tatt noen avgjørelse om hvorvidt eller hvordan embetene skal ta i bruk arbeidsflater. Bruk av arbeidsflater generelt, ulike løsningsalternativer, ulike leverandørtilbud mv. må vurderes nærmere før FAD kan gi tilslutning til bruk av arbeidsflater. Forprosjektrapporten legger, slik vi leser den, opp til bruk av en Sharepoint-løsning. FAD understreker at ulike alternativer må vurderes. Det må også fremgå om løsningsalternativer er i tråd med den kommende IKT-strategien for embetene. Videre ønsker FAD å påpeke at Episerver produktet, som er valgt som ny portalløsning for embetene, ikke forutsetter bruk av Sharepoint. I rapporten skisseres tre alternative løsningsvalg. Slik vi leser rapporten, gir disse tre alternativene direkte føringer på valg av arbeidsflateløsning. Etter FADs syn bør ikke konkrete produkter eller leverandører nevnes på dette stadiet i prosessen. Det er viktig at ikke ett enkeltstående produkt eller rammeverk legger føringer for videre arbeid.

FAD ber om at det tas hensyn til ovennevnte utfordringer i kravspesifikasjonen til mulighetsstudiet som etter planen skal gjennomføres høsten 2011. Videre ber FAD om

å bli representert i mulighetsstudien. Etter FADs syn bør mulighetsstudien ha med både fagperson fra embetenes portalmiljø og fra teknisk drift knyttet til ePhorte.

FAD ber videre om at følgende merknader innarbeides i rapporten:

s. 15, punkt 4.2, siste avsnitt: Det er viktig å legge til at valg av teknologi må samsvare med den teknologi embetene allerede benytter, og at vergemålsapplikasjonen ikke legger begrensninger eller føringer for andre tekniske løsninger hos embetene,

s. 15, punkt 4.3, andre avsnitt: Det må fremkomme hvor det administrative og tekniske ansvaret for drift skal ligge. En klargjøring av fordeling av ansvar og roller mellom SRF og Fylkesmennene må foreligge.

Til kapittel 5 Økonomiske rammer

FAD minner om finansieringsordning for Fylkesmennene hvor det fremgår at det enkelte fagdepartement har finansieringsansvaret for Fylkemannens oppgaver innen eget saksområde, inkludert en forholdsmessig andel av administrative kostnader. Ansvar for at det er balanse mellom oppgaver og ressurser innen Justisdepartementets område også frem i tid, ligger altså til Justisdepartementet.

Til punkt 5.2, Diverse: FAD gjør oppmerksom på at alle integrasjoner med ePhorte må avtales som vedlikeholdsavtaler med Ergo slik at embetene er sikre på funksjonalitet ved oppgraderinger og nye patcher. Dette vil medføre årlige vedlikeholdskostnader som det må tas høyde for i Justisdepartementets beregninger.

FAD har til vurdering å utvikle en sentralisert løsning for bruk av ePhorte. Dette fremgår også av den kommende IKT-strategien. Verken tidspunkt for iverksetting eller kostnader knyttet til en sentralisert løsning er avklart ennå. Vergemålsprosjektet må derfor legge opp til bruk av ePhorte slik det er organisert per i dag og ikke til fremtidige muligheter.

Til punkt 5.4, Eksisterende bemanning innenfor vergemål hos Fylkesmennene: I rapporten sies det at Fylkesmennene i dag bruker om lag 8 årsverk til klagesaksbehandling og tilsyn. FAD gjør oppmerksom på at i årsrapporten for 2008 opplyser embetene at 5,9 årsverk benyttes til vergemålsområdet, mens det i 2009 er oppgitt 5,8 årsverk til området. I årsrapporten for 2010 rapporterer embetene på ressursbruk i kroner på de ulike fagområdene. På resultatområde 51.2 Vergemålsloven, opplyser embetene at de har benyttet 3,62 mill kroner i 2010.

Til kapittel 6 Bemanning og kompetanse

Behandling av problemstillingene knyttet til virksomhetsoverdragelse krever høyt presisjonsnivå og klar ordlyd. Erfaring viser at det lett spres usikkerhet og utrygghet dersom fremstilling blir overordnet eller vag. Rapporten fra forprosjektet er et viktig dokument både for departementene, Statens sivilrettsforvaltning og Fylkesmennene i det videre arbeidet med vergemålsreformen. Presis og konkret fremstilling av

regelverk og prosess er derfor avgjørende. FAD ønsker å bidra til at fremstillingen i kapittel 6 gir et godt grunnlag i det videre arbeidet med reformen. Vi har derfor gjennomgått kapittel 6 nøye, og foreslår konkrete endringer i dokumentet. I veiledningsheftet som ble utarbeidet av daværende Fornyings- og administrasjonsdepartementet (revidert i 2008) om Personalpolitikk ved omstillingsprosesser, er det i kapittel 5.15 gitt en beskrivelse av arbeidsrettslige konsekvenser når staten overtar oppgaver fra kommunal sektor. FAD foreslår at teksten tas inn i sin helhet i forprosjektrapporten (samlet på ca. 5 sider). Rapporten vil da fungere som et godt arbeidsdokument for embetene i arbeidet høsten 2011 og frem til ikrafttredelse. Ved å innarbeide teksten i rapporten fremfor å henvise til den, får embetene samlet vesentlig informasjon ett sted. Slik unngår man også å måtte utarbeide et kortversjon av innholdet, som igjen kan medføre rom for mistolkning, usikkerhet mv.

Forslag til nytt kapittel 6 følger vedlagt. I tillegg sender FAD kapittel 6 med spørreendringsfunksjon direkte til prosjektleder i Justisdepartementet for å lette korrigeringsarbeidet.

FAD foreslår at flere av overskriftene i kapittel 6 endres. Det vises i høringsutkastet til "overformynderiene". FAD er skeptisk til å benytte dette i dokumentet, da det ikke er slik at alle ansatte i overformynderiene berøres av reformen. Kun de oppgaver som knyttes til vergemålsområdet overføres til staten, ikke de øvrige oppgavene (som stiftelser og ev. annet). FAD foreslår også at man benytter "staten" i stedet for "fylkesmennene" flere steder i teksten. Dette fordi ikke alle oppgaver innen vergemålsområdet som i dag utøves av kommunalt ansatte skal overføres til Fylkesmannen. I flere av de større kommunene forvaltes vergemålsmidlene som en fellesmasse, som plasseres på ulike måter i markedet, jf. kap. 7.5. Oppgaven knyttet til plassering av fellesmasser ivaretas i noen kommuner av kommunalt ansatte. Slik FAD har forstått dette, vil ikke denne oppgaven finnes igjen i embetene. Justisdepartementet må se nærmere på hvordan disse ansattes rettigheter ivaretas, herunder hvem som defineres som ny arbeidsgiver for disse.

Formålet med vergemålsreformen er å sikre bedre kvalitet for brukerne på vergemålsområdet. Reformen innebærer et krav om kompetanseheving blant ansatte. Dette kan medføre at enkelte embeter vil få arbeidsgiveransvar for flere ansatte med lav eller ikke tilstrekkelig formalkompetanse til å utføre oppgavene etter ny lov. FAD ser at det er nødvendig at Justisdepartementet setter av tilstrekkelig omstillingsmidler for å sikre kompetanseutvikling av ansatte som Fylkesmannen får arbeidsgiveransvar for.

I kapittel 6.3 omtales etablering av et samarbeidsutvalg. FAD ser det som formålstjenlig å etablere et slikt utvalg som bl.a. vil sikre at medbestemmelse ivaretas på sentralt nivå. FAD ber, som administrativt overordnet embetene, om å få delta i samarbeidsutvalget med to representanter. FAD ber også om at samarbeidsutvalgets mandat utarbeides i nært samarbeid mellom Justisdepartementet og FAD.

Fagutvalg for sak og arkiv har påpekt at rapporten bør inneholde informasjon om håndtering av personalmapper for ansatte som overføres fra kommunene til embetene.

Til kapittel 7 Finansforvaltning

FAD har ingen merknader til dette.

Til kapittel 8 Fra forprosjekt til ikrafttredelse

FAD støtter i hovedsak intensjonene og planene for gjennomføring av reformen fra forprosjekt til ikrafttredelse. FAD ser imidlertid behov for å presisere at det bør legges opp til noe mer deltakelse både fra FAD og fagpersoner i embetene i de ulike delprosjektene/prosessene.

I tillegg til deltakelse med koordinator i prosjektgruppen og deltakelse i prosjektråd, ber FAD om:

- å få delta med to representanter i samarbeidsutvalget, jf. kapittel 6
- at det trekkes inn fagpersoner fra embetene med kompetanse om embetenes portalarbeid, samt teknisk kompetanse på ePhorte både i mulighetsstudiet og i Dataprojektet, jf. kapittel 4 og 8
- å få delta i/bli holdt informert om arbeidet i mulighetsstudiet og Dataprojektet underveis i prosessen, jf. kapittel 4 og 8
- å få delta i referansegruppen(e), jf. kapittel 8

FAD stiller spørsmål ved behovet for to ulike referansegrupper i gjennomføringsfasen. Kommunikasjon og utveksling av synspunkter mellom embetene og SRF vil være viktig og nyttig i gjennomføringsfasen. FAD tilrår at det opprettes én felles referansegruppe for prosjektet. FAD ber om å få delta i referansegruppen.

FAD stiller videre spørsmålstegn ved hvor hensiktsmessig det er å benytte Fylkesmennenes arbeidsutvalg som referansegruppe. FAD tilrår at Justisdepartementet ber Fylkesmennenes arbeidsutvalg om å utpeke 2-3 personer fra ledelsen i embetene som deltakere i referansegruppen. I organisasjonskartet for hovedprosjektet kan det synes som om Justisdepartementet legger opp til at dialog med ledelsen i de enkelte embetene skal gå via FMAU/referansegruppen. FAD vil understreke at dialog med ledelsen i fylkesmannsembetene må formidles direkte til hvert enkelt embete. Prosjektet må videre sikre at riktig informasjon formidles embetsledelsen til riktig tid underveis i gjennomføringsfasen.

FAD gjør for øvrig oppmerksom på at Fylkesmennene har etablert et informasjons- og kommunikasjonsfaglig forum for etaten kalt InfoForum. Justisdepartementet bør vurdere å benytte denne kompetansen i arbeidet knyttet til informasjon, jf. punkt 8.3. Embetene vil, slik FAD leser rapporten, ha et hovedansvar i kommunikasjon med


kommunene på vergemålsområdet, og bør involveres i informasjonsstrategien tidlig i prosessen.

Med hilsen

Michel Midré (e.f.)
avdelingsdirektør

Anne Kristine Hage
rådgiver

3 vedlegg



Vår dato: 26.08.2011
Vår referanse: 2011/5082
Arkivnr.: 755
Deres referanse:

Saksbehandler: Sten Solberg

Innvalgstelefon:

Fornyings-, Administrasjons- og Kirkedepartementet
Fylkesmannssekksjonen
v/Benedicte Hoff
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Forprosjekt vergemålsreformen – høringsutkast prosjektrapport

Fagutvalget for personal vil særlig trekke fram de rent personal- og administrasjons- faglige områder i forhold til en god gjennomføring av vergemålsreformen.

Forprosjektrapporten virker gjennomarbeidet og viser at det er gjort et godt og grundig arbeid på kort tid. Vi har merket oss at målet med reformen er å skape økt rettsikkerhet og rettslikhet på vergemålsområdet. Kravene til kvalitet i saksbehandlingen og tilfredsstillende saksbehandlingstid er poengtert i høringsutkastet.

Disse forventningene stiller store krav til Fylkesmannsembetenes etablering av ny og effektiv vergemålsforvaltning.

Utfordringer knyttet til fremdriftsplanen

For at embetene skal klare å ha på plass en lokal vergemålsmyndighet i desember 2012, er det avgjørende at nødvendige beslutninger blir tatt, slik at hovedprosjektet kan starte opp som forutsatt i fremdriftsplanen. Alt i 4. kvartal 2011 er det foreslått at Fylkesmennene lager lokal organisasjons-, kompetanse- og bemanningsplan. Før iverksettelse av oppgaven trenger embetene mer informasjon, da det fortsatt er for mange uklarheter.

Organisasjonsendringer og tilpasninger skal på plass. Det skal også gjennomføres dialog om virksomhetsoverdragelser og krevende tilsettingsprosesser.

For embetene er denne organisasjonsutviklingen en betydelig tilleggsoppgave. Embetene har i utgangspunktet begrensede personalressurser tilpasset daglig drift i virksomhetene. Det er derfor avgjørende at sentrale vedtak kommer raskt på plass, slik at vi kan utnytte tiden godt i forberedelsene.

Fagutvalget vil særlig peke på følgende momenter i forhold til en god gjennomføring av vergemålsreformen:

Virksomhetsoverdragelser

Organisasjonsprosesser som omfatter virksomhetsoverdragelser er tids- og ressurskrevende for alle berørte parter. Det er derfor viktig med en rask avklaring om hvem virksomhetsoverdragelsen vil kunne omfatte, for å kunne starte forberedende prosesser i hvert enkelt embete.

Vurderinger rundt virksomhetsoverdragelser spriker i høringsrapporten. På den ene siden tas det utgangspunkt i at virksomhetsoverdragelse er en rettighet, på den annen side pekes det på at det kan være kommunalt ansatte som ikke har relevant kompetanse i forhold til den lokale organisasjonsplanen som fylkesmannen skal lage. Mulig overtallige blir også nevnt uten påfølgende drøfting.

Det enkelte embete kan få en krevende "forhandlingssituasjon" hvis det skal overføres medarbeidere som ikke tilfredsstillir embetets organisasjonsplan eller nye kompetansekrav.

I høringsrapporten legges det opp til at kommunene først konkret vurderer og avgrenser i det enkelte tilfellet hvem som er berettiget tilbud om overføring til staten, ut i fra en momentliste utarbeidet av samarbeidsutvalget. Er det lagt opp til at Fylkesmannsembetene kan få anledning til å etterprøve vurderingene?

Et alternativ til virksomhetsoverdragelse kan være at fylkesmannen selv lyser ut alle stillingene som skal besettes. Kompetente søkere fra kommunale stillinger vil da søke.

Medbestemmelse

De lokale prosessene bør oppfattes like, rettferdige og riktige. Mulighetene til å delta i beslutningsprosesser og å påvirke skaper identitet - og er en viktig forutsetning for en velfungerende arbeidsplass og et godt arbeidsmiljø. Medbestemmelse er verdifullt, både for arbeidsgiver og de ansatte. Det medfører at de ansatte får et større eierskap til de beslutninger som tas, beslutningene får bedre forankring og kan i mange tilfeller også være lettere å gjennomføre.

Hva konkret er tenkt å gjøres for at arbeidstaker som overføres opplever medbestemmelse?

Er det tenkt at fagorganisasjonene lokalt skal delta/involveres i de konkrete vurderingene?

Rekruttering

Selv om flere medarbeidere som jobber innen vergemål i kommunene i dag er tenkt overført til embetene, vil det være behov for å rekruttere et større antall nye medarbeidere til embetene. Gode rekrutteringsprosesser er tid- og ressurskrevende og kommer i tillegg til det rekrutteringsarbeidet som embetene til enhver tid jobber med. Nyrekruttering bør påberegnes å ta opp til et halvt år med tanke på utlysningstid, oppsigelsestid og opplæring av arbeidstaker. Den lokale vergemålsmyndighet bør være mest mulig fullbemannet ved oppstart. Parallelt med intern rekruttering har embetene en rolle i etablering av verger for ca. 50 000 personer.

Det er i Høringsplanen lagt opp til at embetene selv rekrutterer nødvendig personell, og at det tidlig i prosessen blir rekruttert/avklart hvem som skal lede enheten. Det anser vi som riktig, og meget viktig i den videre rekrutteringen, men tidsperspektivene er tidskritiske.

En koordinert rekrutteringsprosess, gjerne regionvis, kan gjøre rekrutteringsarbeidet lettere og gi bedre resultater.

Kompetanse

For å sikre at det enkelte embete har tilstrekkelig og rett kompetanse som vergemålsmyndighet, vil det være behov for å gjennomføre ulike opplæringstiltak. Omfanget av opplæringen vil avhenge av kompetansen til medarbeiderne i kommunene og kompetansen til nye medarbeidere.

Fagutvalget ønsker også å peke på at vergemålsreformen innebærer overføring av oppgaver innenfor et bredt og sammensatt fagfelt. I rapporten foreslås det at Finnmark, Sogn og Fjordane og Aust Agder får en bemanning på henholdsvis 2,9, 3,2 og 3,5 stillinger. Når bemanningen blir liten kan bredden i oppgavespekteret gå på bekostning av kvaliteten.

Kompetansebehovet må tas med i vurderingsgrunnlaget for fordeling av stillinger til embetene – med andre ord bør det defineres en minimumsbemanning som ivaretar kvalitetskravene i saksbehandlingen.

Kompetansebehovet må konkretiseres og de kompetansekrav som stilles må også gjelde for de som eventuelt skal med i en virksomhetsoverdragelse.

Datastøttesystemer

En kritisk suksessfaktor for en vellykket gjennomføring av reformen er en velfungerende og effektiv dataløsning. I tillegg til at dataløsningen må være velfungerende, sikker og effektiv, er det avgjørende at den er på plass i god tid før oppstart. Det er viktig at det settes av tid til opplæring og at det finnes tilgjengelig og kompetent brukerstøtte.

Dataløsninger må være på plass i tide slik at embetet kan få lastet inn de data som er nødvendig for en normal drift fra oppstartstidspunktet. Vi kan ikke leve med en situasjon der saksbehandlere ikke har tilgang til nødvendig dokumentasjon i oppstarten.

Kontorareal

For flere embeter vil økningen i antall ansatte og behov for mer kontorareal gjøre at leiekontrakter må endres eller nye må inngås. Slike prosesser trenger budsjettavklaring og tar tid, jfr. reglene for offentlige anskaffelser.

For flere embeter vil økningen i antall ansatte og dermed økt behov for kontorareal gjøre at leiekontrakter må endres eller nye må inngås. Embetene må få nødvendige avklaringer, særlig med tanke på budsjettdekning.

Økonomiske rammer

Gjennomføringen vil kreve mye personellressurser og administrative ressurser hos Fylkesmennene i 2012, da alt skal være klart til 1.1.2013. Å ha bemanning og kontorløsninger på plass er en forutsetning for å få en god og velfungerende enhet. Fylkesmennene bør derfor tildeles en større andel enn 33 % som planlagt av bemanningsutgiftene i 2012.

Det er viktig at Fylkesmannsembetene har tilstrekkelige ressurser for å sikre en god gjennomføring av reformen.

Avslutningsvis vil vi peke på at det i rapporten fra delprosjektet lokal vergemålsmyndighet er en rekke punkter som prosjektet bør være oppmerksom på.

- En sentral mediestrategi og informasjonsplan bør samkjøres med rekrutteringsarbeidet i embetene
- Dagens verger – tilgangen på verger - Målsettingen er at fylkesmennene, i god tid før lovens ikrafttredelse, har komplette databaser over alle vergene i det enkelte fylke. For at dette skal kunne skje må dataløsninger være etablert og utprøvd før overføring skal finne sted
- Tilgjengelig og brukerorientert lokal vergemålsforvaltning - Vergemålsreformen er en gylden anledning til å utvikle nye elektroniske kommunikasjonsveier, og på denne måten vil tilgjengelighet og brukervennlighet være avhengig av gode IKT-systemer som er operative, selvforklarende og funksjonelle fra dag en

Med hilsen
for fagutvalg personal

Sten Yngve Solberg
avdelingsdirektør

1. Bemanning og kompetanse

"Alt tar lengre tid enn du tror".
Murphys 2 lov

6.1 Kartlegging i kommunene

Vergemålsreformen innebærer at oppgaver blir flyttet fra kommunene til staten. Denne overføringen vil dermed få konsekvenser for de som i dag jobber med vergemålssaker i kommunene.

Det er foretatt en kartleggingen av personalsituasjonen i kommunene. Kartleggingen har i stor grad blitt forsøkt gjennomført via dagens overformyndere og gir ikke helt eksakte og fullstendige tall. Kartleggingen gir likevel et bilde av hvor mye ressurser dagens kommuner bruker på vergemålssaker.

Til sammen har vi fått rapportert inn at ca 100 personer har hele sin stilling tilknyttet vergemålsområdet. 67 av disse har 100 % stilling. Resten er i dag ansatt i ulike stillingsprosenter. Fordelt på fylkene ser oversikten over de med *hele sin stilling* tilknyttet vergemålsområdet i kommunene slik ut:

Fylke/fylkesmann	Antall
Oslo og Akershus	29
Østfold	13
Oppland	2
Hedmark	2
Buskerud	4
Vestfold	3
Telemark	7
Aust-Agder	2
Vest-Agder	4
Rogaland	1
Hordaland	12
Sogn og Fjordane	1
Møre og Romsdal	2
Sør-Trøndelag	7
Nord-Trøndelag	0
Nordland	3
Troms	4
Finmark	3
Totalt	101

Det er anslått at disse stillingene i sum utgjør om lag 85 årsverk.

6.2 Arbeidsrettslige konsekvenser av reformen

Vergemålsprosjektet legger til grunn at reglene om virksomhetsoverdragelse i arbeidsmiljøloven kapittel 16 vil få anvendelse når staten skal overta ansvaret for vergemålsområdet..

Reglene om virksomhetsoverdragelse har til formål å sikre at overføringen av arbeidsgiveransvar fra en arbeidsgiver til en annen ikke fører til dårligere rettigheter for arbeidstakerne enn de som gjaldt i ansettelsesforholdet med den opprinnelige arbeidsgiveren.

De plikter og rettigheter arbeidsgiveren har overfor arbeidstakerne går over til den nye arbeidsgiveren når virksomheten overføres. I tillegg til at selve ansettelsesforholdet overføres, må den nye arbeidsgiveren respektere de lønns- og arbeidsforhold og andre arbeidsvilkår som gjaldt mellom den opprinnelige arbeidsgiver og arbeidstakerne. I veiledningsheftet som er utarbeidet av daværende Fornyings- og administrasjonsdepartementet (revidert i 2008) om Personalpolitikk ved omstillingsprosesser er det i kapittel 5.15 gitt en beskrivelse av arbeidsrettslige konsekvenser når staten overtar oppgaver fra kommunal sektor.

Teksten er tatt inn i sin helhet her:

"Statlig overtakelse av oppgaver fra kommunal, fylkeskommunal eller privat sektor

5.15.1 Informasjon og drøfting med de tillitsvalgte

Tidligere og ny arbeidsgiver skal så tidlig som mulig gi informasjon om og drøfte overdragelsen med arbeidstakernes tillitsvalgte. Det skal gis særskilt informasjon om:

- a) grunnen til overdragelsen,*
- b) fastsatt eller foreslått dato for overdragelsen,*
- c) de rettslige, økonomiske og sosiale følger av overdragelsen for arbeidstakerne,*
- d) endringer i tariffavtaleforhold,*
- e) planlagte tiltak overfor arbeidstakerne,*
- f) reservasjons- og fortrinnsrett, og fristen for å utøve slike rettigheter.*

Dersom tidligere eller ny arbeidsgiver planlegger tiltak overfor arbeidstakerne, skal dette så tidlig som mulig drøftes med tillitsvalgte med sikte på å oppnå en avtale.

Tidligere og ny arbeidsgiver skal så tidlig som mulig informere de berørte arbeidstakere om overdragelsen.

5.15.2 Når kommer reglene om virksomhetsoverdragelse til anvendelse

For at arbeidsmiljøloven kap 16 skal komme til anvendelse må flere vilkår være oppfylt. Det må skje en overdragelse, hvor alle former for overføring - også politisk besluttede omstillinger og overføringer som skjer ved lov eller forvaltningsvedtak - er omfattet.

Det er videre et krav om at det skjer et arbeidsgiverskifte, dvs der det skjer en utskifting av den fysiske eller juridiske personen som er ansvarlig for virksomhetens drift og som påtar seg arbeidsgiveransvaret for arbeidstakerne i virksomheten.

Det må videre skje en overføring av virksomhet eller del av virksomhet. Dersom det skjer overføring av en del av en virksomhet må det vurderes om virksomheten fremstår i det vesentlige som den samme også etter overføringen. I rettspraksis har dette vilkåret blitt presisert til å være en selvstendig enhet som beholder sin identitet etter overføringen. Det må foreligge en form for organisasjon, enheten må bestå av personer og aktiva og den må

være i stand til å drive en eller annen form for økonomisk aktivitet. Nyere rettspraksis fra EF-domstolen (Dom i sak C-458/05 av 13. september 2007) viser at det er en lav terskel før vilkåret om overføring av virksomhet er oppfylt. I denne saken ble noen av det administrative personalet i et vikarbyrå overført til et annet firma (ca en tredjedel av de ansatte), og de ble ansett å kunne forfølge et selvstendig formål, nemlig levering av tjenesteytelser, som besto i å stille arbeidstakerne midlertidig til rådighet for andre virksomheter mot vederlag. Øvrig rettspraksis fra EF-domstolen viser at også støtte- og bistandsvirksomhet, som for eksempel kantine og renhold er omfattet.

Andre momenter i vurderingen av om det er overført en økonomisk enhet som har bevart sin identitet etter overdragelsen, vil være om virksomhetens produksjonsmidler, lokaler og utstyr er det samme som før, om de samme arbeidstakerne sysselsettes og om arbeidstakernes arbeid er det samme. Av betydning for identitetsvurderingen er også hvor stor del av de økonomiske aktivitetene som blir videreført, samt om det har vært opphold i driften.

5.15.3. Hvem er omfattet av bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse

Reglene om virksomhetsoverdragelse har som formål å beskytte arbeidstakerne. Arbeidstakerbegrepet er definert til å være "en person som i den berørte medlemsstat er beskyttet som arbeidstaker i henhold til nasjonal arbeidsrett", jf aml § 1-8 (1): "Med arbeidstaker menes i denne lov enhver som utfører arbeid i annens tjeneste". Også statens tjenestemenn er i utgangspunktet omfattet av bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse i arbeidsmiljøloven kap 16.

5.15.4. Rettigheter etter arbeidsavtalen i arbeidsforholdet

Rettigheter og plikter etter arbeidsavtalen/arbeidsforholdet, overføres til ny arbeidsgiver i kraft av arbeidsmiljøloven § 16-2. Arbeidstakeres individuelle rettigheter skal framgå av den skriftlige arbeidsavtalen eller som følge av arbeidsforholdet. Eksempler på det sistnevnte kan være særlige tillegg av lønnsmessig art, gratis aviser og tidsskrifter, bilhold, samt særlige arbeids- og bonusordninger mv.

5.15.5. Pensjonsytelser

Arbeidsmiljøloven § 16-2 tredje ledd slår fast at arbeidstakernes rett til videre opptjening av alders-, etterlatte- og uførepensjon i henhold til kollektiv pensjonsordning overføres til ny arbeidsgiver. Andre pensjonsytelser enn disse omfattes ikke av tredje ledd, for eksempel rett til førtidspensjon. Bestemmelsen gjelder også bare de tilfeller der pensjonsordningen lar seg overføre etter sitt eget innhold/grunnlag, og den nye arbeidsgiveren ikke har pensjonsordning fra før. Den nye arbeidsgiveren har videre rett til å tilpasse pensjonsordningen til det som gjelder i virksomheten for øvrig. Dersom den nye arbeidsgiveren har en kollektiv pensjonsordning kan den nye arbeidsgiveren velge å gjøre den allerede eksisterende pensjonsordningen gjeldende for de overførte arbeidstakerne. Dette vil være tilfelle for staten som har kollektiv pensjonsordning i Statens Pensjonskasse.

Ved statlig overtakelse av oppgaver fra kommunal- eller fylkeskommunal sektor vil de ansatte være omfattet av overføringsavtalen. Denne avtalen gir de ansatte rett til å beholde fulle rettigheter som om de fortsatt var ansatt hos samme arbeidsgiver. Den siste pensjonskassen som den ansatte er medlem av, vil administrere ordningen for den enkelte. Rettigheter til pensjon som er individuelt avtalt kan normalt overføres etter hovedregelen i arbeidsmiljøloven § 16-2 (2). Når det gjelder AFP-ordninger er disse basert på tariffavtale og dersom ny arbeidsgiver er bundet av tariffavtalen etter § 16-2 annet ledd første

punktum, vil dette også omfatte tariffavtale om AFP. Arbeidstakere som har fratrudd med AFP-pensjon vil ikke bli omfattet av bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse.

Arbeidstakere som overføres til staten, vil for øvrig ha rett og plikt til medlemskap i Statens Pensjonskasse, jf. lov 28. juli 1949 nr. 26 § 5.

5.15.6. Ny arbeidsgiver blir bundet av tariffavtalen

I arbeidsmiljøloven § 16-2 (2) fremgår det at ny arbeidsgiver blir bundet av tariffavtale som tidligere arbeidsgiver var bundet av. Dette gjelder imidlertid ikke hvis ny arbeidsgiver senest innen tre uker etter overdragelsestidspunktet skriftlig erklærer overfor fagforeningen at ny arbeidsgiver ikke ønsker å bli bundet. Med fagforeningen forstås den som er overordnet tariffpart, dvs. øverste nivå med søksmålskompetanse. Ved statlig overtakelse av kommunal, fylkeskommunal eller privat virksomhet har staten gjennom hovedtariffavtalen pkt 5.8. forutsatt at arbeidstakere som blir overført til statlig tariffområde skal bli omfattet av hovedtariffavtalen, hovedavtalen og andre særavtaler fra overføringstidspunktet. Hovedtariffavtalen pkt 5.8 har særskilt regulert hvilken prosess som skal skje for å fylle kravene i arbeidsmiljøloven § 16-2 (2). Det følger av hta 5.8 at det skal inngås en egen tariffavtale, mellom arbeidsgiver i vedkommende statlige virksomhet og arbeidstakernes medlemsorganisasjoner, jf. nr 3 i pkt 5.8, vedrørende den virksomhet som overføres.

Mottakende statlig arbeidsgiver må ivareta sin varslingsplikt i samsvar med arbeidsmiljøloven, dvs. tidligst mulig og ikke senere enn tre uker etter overdragelsestidspunktet. Det skal varsles at den nye statlige arbeidsgiveren ikke ønsker å bli bundet av den/de tariffavtalen/er som tidligere arbeidsgiver var bundet av. Det skriftlige varselet skal sendes til de arbeidstakerorganisasjoner i den/de aktuelle tariffavtalen/er som de overførte arbeidstakerne var bundet av, jf. også HTA pkt 5.8 nr 4.

5.15.7. Individuelle rettigheter etter tariffavtalen

Arbeidsmiljøloven § 16-2 (2) hjemler også arbeidstakernes rett til å beholde de individuelle arbeidsvilkår som følger av tariffavtale som den tidligere arbeidsgiver var bundet av. Dette gjelder inntil denne tariffavtalen utløper, eller til det inngås ny tariffavtale som er bindende for den nye arbeidsgiver og de overførte arbeidstakerne.

5.15.8. Opparbeidede rettigheter før statlig overtakelse

Ved virksomhetsoverdragelse er arbeidstakeren vernet mot oppsigelse som følge av overdragelsen. Overføringen skal skje uten oppsigelse eller nyansettelse. Virksomhetsoverdragelsen vil likevel ikke være til hinder for at det skjer oppsigelse dersom det etter andre grunner foreligger saklig grunn for oppsigelse. Arbeidsmiljølovens kap 15 og tjenestemannslovens §§ 9 og 10 vil være de lovgrunnlag som er sentrale i den forbindelse. I sammenheng med vurdering av oppsigelse er det et spørsmål om opparbeidet tjenestetid er omfattet av aml § 16-2, som har denne ordlyden: "Tidligere arbeidsgivers rettigheter og plikter som følger av arbeidsavtale eller arbeidsforhold som foreligger på det tidspunkt overdragelsen finner sted, overføres til den nye arbeidsgiver." Selv om det i utgangspunktet er slik at overførte ansatte ikke har krav på å beholde opparbeidet ansiennitet som sådan hos ny arbeidsgiver (Collino-saken), kan det være hensiktsmessig å se på i hvilke sammenhenger ansienniteten eller tjenestetiden får rettsvirkning. Ansiennitet har betydning i ulike sammenhenger, bla. kan det være et kriterium ved lønnsfastsetting, ved oppsigelse, i nedbemanningssituasjoner eller for vurdering av sluttvederlag. I dette kapitlet er dette problematisert.

Lønnsansiennitet: Det følger av avgjørelser i EF-domstolen (Collino-dommen (EF-domstones sak C 343/98) og Delahaye-saken (EF-domstolens sak C-425)) at mottakende arbeidsgiver har plikt til å sikre at overførte arbeidstakere beholder sin lønn (uansett hva ansiennitetsberegningen ville føre til) på samme nivå som de hadde hos tidligere arbeidsgiver.

Tjenestetidsberegning. Tjenestemannslovens bestemmelser om oppsigelse er knyttet til tjenestetidens lengde både når det gjelder vilkår og oppsigelsesfrister. Det er noe ulikt syn i teorien når det gjelder spørsmålet om overføring av ansiennitet ved virksomhetsoverdragelse. FAD antar at det ut fra direktivet om virksomhetsoverdragelse, arbeidsmiljøloven og avgjørelser i EF-domstolen og norske domstoler, pr. i dag neppe er grunnlag for å si at tjenestetid i en ikke-statlig virksomhet blir overført (følger med) til en statlig virksomhet på en slik måte at den overførte arbeidstakeren får "sterkt stillingsvern" med hjemmel i tjenestemannsloven § 10 fra første dag etter en overføring. Årsaken er at bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse beskytter arbeidstakerne mot oppsigelse og reduserte rettigheter som en følge av virksomhetsoverdragelsen. Dersom en virksomhetsoverdragelse medfører at arbeidstakere blir overført fra en ikke-statlig til en statlig virksomhet, vil de beholde det samme stillingsvern bl.a. vedrørende oppsigelsesvilkår og oppsigelsestid som de hadde hos tidligere arbeidsgiver. Statens "sterke stillingsvern", er en rettighet som overførte ikke-statlige arbeidstakere ikke har hatt tidligere. Dersom virksomhetsoverdragelsen skulle ha medført at arbeidstakerne fikk en slik forbedret rettighet, måtte dette ha vært bestemt i nasjonal rett, noe som ikke er tilfelle. Ansiennitet som sådan er ikke beskyttet ved en virksomhetsoverdragelse, men ansiennitet kan danne grunnlag for visse økonomiske rettigheter hos tidligere arbeidsgiver, og det er disse rettighetene som er beskyttet og skal videreføres hos ny arbeidsgiver på de tidligere vilkår.

Hovedregelen om tjenestetidsberegning etter tjenestemannslovens bestemmelser er at tjenesten skal være opptjent i den enkelte statlige virksomhet. Imidlertid fastsetter tjenestemannsloven § 9 annet ledd og § 10 nr. 1 annet ledd, at regler om beregning av tjenestetid skal fastsettes ved (personal)reglement som virksomheten er omfattet av. Se Statens Personalthåndbok pkt 2.8.4.

FAD mener at statlig personalpolitikk bør sikre at arbeidstakere som blir overført til en statlig virksomhet, enten fra privat, kommunal eller fylkeskommunal sektor eller fra en annen statlig virksomhet, får medregnet tjenestetiden etter tjenestemannslovens oppsigelsesbestemmelser.

Statlige virksomheter må derfor sikre dette gjennom å ta inn en bestemmelse i sitt personalreglement om medregning av slik tidligere tjenestetid. Dersom dette ikke gjøres vil det kunne bety at det skapes usikkerhet om hvilken oppsigelsesfrist og vilkår som skal benyttes ved eventuell oppsigelse av overførte arbeidstakere. Vi viser til mal for personalreglement i en statlig virksomhet i Statens personalthåndbok pkt. 12.8 (elektronisk versjon), jf. også veiledningen i Statens personalthåndbok pkt. 2.14.5.3.

Intern fortrinnsrett, dvs. fortrinnsrett til annen stilling i virksomheten – arbeidsgivers omplasseringsplikt før oppsigelse. Tjenestemannsloven § 13 nr. 1 stiller krav til arbeidsgiver om at en tjenestemann som vurderes sagt opp av nærmere spesifiserte årsaker, skal før oppsigelsen tilbys annen passende stilling i virksomheten,

dersom dette er mulig. Se om dette under pkt 5.7.1. Se for øvrig Statens Personalhåndbok pkt 2.9.3.1.

Arbeidsmiljøloven § 15-7 pålegger arbeidsgiver å tilby arbeidstaker annet passende arbeid. Omplasseringsplikten som følger av arbeidsmiljøloven har ikke krav om tjenestetid, mens det er stilt krav om ett års sammenhengende tjenestetid etter tjenestemannsloven § 13 nr 1. FAD viser til at denne type tjenestetid ikke kan reguleres gjennom personalreglement, og at den tjenestetiden som arbeidstakeren har opparbeidet enten utenfor staten eller i annen statlig virksomhet ikke kan regnes med i forhold til tjenestemannsloven § 13 nr 1. Dersom en virksomhetsoverdragelse skulle ha medført at arbeidstakerne fikk en slik forbedret rettighet, måtte dette ha vært bestemt i nasjonal rett, noe som ikke er tilfelle.

I praksis bør dette spørsmålet ikke bli satt på spissen. Det er FAD's syn at statlige arbeidsgivere skal legge til rette for omstillingsprosesser som innebærer at alle ansatte i virksomheten i en eventuell nedbemanningssituasjon blir vurdert med tanke på å finne en passende stilling, uavhengig av tjenestetid.

Ekstern fortrinnsrett, dvs. fortrinnsrett til ny stilling i staten. *Retten til ny stilling i staten er en særordning i staten som følger av tjenestemannsloven § 13 nr. 2, hvor det også stilles krav til tjenestetiden. Minstekravet er to års sammenhengende tjeneste i staten for fast tilsatte og fire års sammenhengende tjeneste for midlertidig tilsatte. Dersom arbeidstakere blir overført fra en statlig virksomhet til en annen, vil derfor bestemmelsen komme til anvendelse på vanlig måte. Arbeidstakere som blir overført fra arbeidsmiljøloven til tjenestemannsloven, dvs fra ikke-statlig virksomhet til en statlig forvaltningsvirksomhet, har ikke tidligere vært omfattet av denne statlige særrettigheten.*

På bakgrunn av at ordningen med ekstern fortrinnsrett til ny stilling i staten er en særordning i staten, som tidligere ikke-statlige arbeidstakere ikke har vært omfattet av, vil tjenestetid i kommunal, fylkeskommunal eller privat sektor ikke telle med i denne sammenheng, og en rett til ekstern fortrinnsrett må derfor tjenes opp etter overføring til statlig virksomhet.

Ventelønn. *Også statens ordning med ventelønn, til overtallige som sies opp av bestemte årsaker og med bestemte vilkår, er en særordning for statens tjenestemenn. Tjenestemannsloven § 13 nr. 6 setter krav til tjenestetid før fratreden for å kunne ha rett til ventelønn. Det vises her til omtalen av dette i avsnittet om ekstern fortrinnsrett ovenfor. Videre vises til § 11 nr. 2 tredje ledd i forskrift til tjenestemannsloven, som fastsetter at ventelønn ikke kan utbetales i lengre tid enn det antall tjenesteår vedkommende har hatt i staten. Se mer om dette under pkt 5.8.*

Da ventelønnsordningen er en særordning i staten, vil arbeidstakere som blir overført til en statlig virksomhet fra en ikke-statlig virksomhet, ikke tidligere ha vært omfattet av ordningen. Tjenestetid i kommunal, fylkeskommunal eller privat sektor vil ikke telle med i denne sammenheng, og en rett til ventelønn må derfor tjenes opp etter overføring til statlig virksomhet.

Sluttvederlag og studiestønad. *I særavtale av 13. november 2003, prolongert den 22. november 2007 til 31. desember 2008, er det gitt hjemmel for å gi arbeidstakere sluttvederlag, eventuelt studiestønad, dersom arbeidstaker sier opp stillingen selv. Bruken av særavtalen forutsetter at det foreligger en omstilling som innebærer nedbemanning eller*

at det skal gjennomføres en geografisk flytting av virksomheten. I denne sammenhengen vil opparbeidet tjenestetid i den overførte virksomheten måtte medregnes i henhold til bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse og avgjørelser av EF-domstolen (Collino-saken) forutsatt at den/de overførte arbeidstakerne var omfattet av en sluttvederlagsordning hos tidligere arbeidsgiver.

5.15.9. Reservasjonsrett og valgrett ved overføring til staten

Begrepet "reservasjonsrett" benyttes for å beskrive den situasjon hvor arbeidstakeren kan motsette seg å få sitt arbeidsforhold overført til erverver/den nye arbeidsgiveren, og "valgrett" om tilfelle der arbeidstakeren kan velge å opprettholde (videreføre) arbeidsforholdet med sin eksisterende arbeidsgiver.

Arbeidsmiljøloven § 16-3 hjemler reservasjonsrett som innebærer at kommunalt, fylkeskommunalt eller privat ansatt arbeidstaker kan motsette seg at arbeidsforholdet overføres til en statlig arbeidsgiver. Dersom arbeidstaker vil motsette seg overføring må han/hun skriftlig underrette tidligere arbeidsgiver innen den frist arbeidsgiver har satt. Fristen kan ikke være kortere enn 14 dager etter at det er gitt informasjon om virksomhetsoverdragelsen. Utøvelse av reservasjonsrett hjemler særskilt fortrinnsrett til ny ansettelse hos tidligere arbeidsgiver innen ett år fra overdragelsestidspunktet, jf aml § 16-3 (3). Denne fortrinnsretten gjelder for ansatte som har vært ansatt i minst 12 måneder de to siste år. Fortrinnsretten etter aml §§ 10-2 fjerde ledd, 14-2 og § 14-3 går foran denne fortrinnsretten.

Valgretten er ikke lovregulert og innebærer at arbeidstaker kan velge å fastholde sitt arbeidsforhold til sin eksisterende arbeidsgiver dersom overdragelsen innebærer ikke uvesentlige negative endringer i arbeidstakerens situasjon. Hva som er ikke uvesentlige negative endringer må vurderes konkret. En valgrett må gjøres gjeldende innenfor et tidsrom som er betydelig kortere enn ett år etter overdragelsen. Dersom en kommunal, fylkeskommunal eller privat virksomhet opphører å eksistere, vil utøvelse av valgrett innebære at arbeidstakeren må sies opp."

Dagens valgte overformyndere - valgte ombud - er ikke å anse som arbeidstakere etter reglene i arbeidsmiljøloven, og de vil derfor ikke få rettigheter etter reglene om virksomhetsoverdragelse.

De kommunalt ansatte som bruker *hele* sin arbeidstid på fagområder som skal overføres til staten i henhold til ny vergemålslov, vil ha rett til ansettelse i staten. Dette gjelder både faste, midlertidige ansatte, samt heltids- og deltidsansatte. For ansatte som bruker *deler* av sin arbeidstid på vergemålsområdet, må det foretas en konkret vurdering i det enkelte tilfelle om det er aktuelt å overføre arbeidsforholdet til staten.

6.3 Prosessen overfor de ansatte og deres organisasjoner

For å lykkes med gjennomføringen av den statlige overtakelsen av vergemålsområdet er det nødvendig å få til et godt samarbeid mellom kommunene og staten. En vellykket omstilling stiller krav til god organisering og at det informeres om hva som er målet

med omstillingen. Hvem som har ansvar for prosessen og på hvilken måte de tillitsvalgte skal trekkes inn er svært viktig å få på plass før omstillingen gjennomføres.

Arbeidsmiljølovens § 16-5 krever at i de tilfeller det foreligger en virksomhetsoverdragelse skal tidligere og ny arbeidsgiver så tidlig som mulig gi informasjon om og drøfte overdragelsen med arbeidstakernes tillitsvalgte. Et første informasjonsbrev til de kommunalt ansattes organisasjoner om prosjektet og prosessen ble sendt fra Justisdepartementet 4. juli 2011.

FAD, som både har ansvaret for det overordnede arbeidsgiveransvaret i staten og for fylkesmennene, vil sørge for at det gis informasjon til de statsansattes organisasjoner og at de involveres i samsvar med gjeldende regelverk i det statlige tariffområdet.

Det foreslås opprettet et samarbeidsutvalg som består av Justisdepartementet, FAD som ansvarlig for Fylkesmannsembetene, KS/Oslo kommune, representant fra Fylkesmannsembetene og representanter for de ansattes organisasjoner (LO, YS, Unio og Akademikerne). JD leder samarbeidsutvalgets møter.

JD fastsetter mandat for samarbeidsutvalget i samarbeid med FAD.

Samarbeidsutvalget avklarer de ulike rettslige spørsmålene som foreligger i denne saken, dvs spørsmål om overføringen av oppgavene fra den enkelte kommune er en virksomhetsoverdragelse. Det vises til den kartleggingen som er gjennomført mht til hvordan dette er løst i den enkelte kommune. Samarbeidsutvalget skal også vurdere spørsmål knyttet til informasjonsrutiner, for eksempel nettbasert informasjon. Det er både ønskelig og hensiktsmessig at samarbeidsutvalget utarbeider en momentliste som vil være til hjelp i kommunenes arbeid med å klargjøre om ansatte blir omfattet av virksomhetsoverdragelsen. Dagens arbeidsgiver er ansvarlig for den konkrete vurderingen og avgrensningen i det enkelte tilfellet.

I følge den nye vergemålsloven er det overlatt til det enkelte fylkesmannsembete å avgjøre hvordan de skal organisere sitt arbeid med vergemål. Dette innebærer at det enkelte embete skal avklare spørsmålet om organisering i samarbeid med de ansattes organisasjoner i embetene.

Hvis det i statsbudsjettet blir foreslått at reformen skal gjennomføres fra 1.1.2013, så bør samarbeidsutvalget starte sitt arbeid allerede i oktober 2011 og ha avsluttet sitt arbeid i løpet av året.

Gitt forutsetningen om en ikrafttredelse av vergemålsloven fra 1.1.2013, kan følgende prosess skisseres for personalprosessen – både avklaring av overføringer og nyrekruttering:

Når	Aktivitet	Ansvarlig
4.kvartal 2011	Gjennomføre nødvendige avklaringer i sentralt samarbeidsutvalg	JD i samarbeid med FAD
	Få aksept for at tilsetting/avklaring av ledere for vergemålsområdet i embetene kan skje tidlig i prosessen	JD i samarbeid med FAD

	Lage lokal organisasjons-, kompetanse- og bemanningsplan i det enkelte fylkesmannsembete	Fylkesmann i samarbeid med tillitsvalgte i embetene.
--	--	--

Hvert fylkesmannsembete har selv tilsettingsmyndighet gjennom sitt tilsettingsråd. Det vil i mange fylkesmannsembeter anses som nødvendig for en vellykket etablering at det tidlig i prosessen blir rekruttert/avklart hvem som skal lede enheten som skal ha ansvar for vergemålsområdet.

Når	Aktivitet	Ansvarlig
1.kvartal 2012	Fylkesmann tar kontakt med kommunene og ber de avklare hvilke medarbeidere som kan ha rett til jobb i staten	Fylkesmann
	Kommunen sender nødvendig informasjon om aktuelle medarbeidere for overgang til staten	Fylkesmannen eventuelt med kopi til JD
	Fylkesmann vurderer innplassering av aktuelle kommunale medarbeidere i forhold til definert organisasjonskart	Fylkesmann

Fylkesmannens kontakt med kommunene skal skje på bakgrunn av nødvendige avklaringer og retningslinjer som gis fra samarbeidsutvalget. Kommunene skal, eventuelt etter å ha konferert med KS, foreta en vurdering av om kommunen blir omfattet av arbeidsmiljøloven kap 16, og eventuelt hvilke ansatte som får rettigheter og plikter etter regelverket. Kommunene må gis mulighet til å diskutere de juridiske og faktiske avgrensningene i grensetilfeller med fylkesmannen/JD. Deretter må kommunen oversende informasjon om hvem som omfattes av virksomhetsoverdragelsen innen en fastsatt frist, og oversende arbeidskontrakter og annen nødvendig informasjon til fylkesmannen.

Fylkesmannsembetene må vurdere de arbeidstakerene som har rett til stilling i staten opp mot sitt organisasjonskart. De må ta stilling til hvem som har rett på hvilke stillinger og, hvilke stillinger de må lyses ut.

Når	Aktivitet	Ansvarlig
2.kvartal 2012	Fylkesmann sender tilbud om overføring til de medarbeidere som har krav på overgang, med svarfrist.	Fylkesmann
	Fylkesmann vurderer behov for supplerende ekstern rekruttering og utlyser disse	Fylkesmann
	Fylkesmann gjør ønskede tilleggstilsetninger	Fylkesmann

Den enkelte kommune har ansvar for å avklare om enkelte arbeidstakere ønsker å gjøre gjeldende reservasjonsrett. Arbeidstakeren skal skriftlig underrette kommunen om dette innen en frist. Fristen kan ikke være kortere enn 14 dager etter at de har fått informasjon. Enkelte arbeidstakere kan i noen kommuner ønske å gjøre gjeldende valgtrett dersom de som følge av overføringen får ikke uvesentlige endringer som følge

av virksomhetsoverdragelsen. Samarbeidsutvalget må vurdere spørsmål knyttet til dette. Samarbeidsutvalget må også avklare hvem som skal inngå tariffavtale etter hovedtariffavtalen 5.8. Prosessen her skal skje etter nærmere avklaringer med FAD v/Arbeidsgiverpolitisk avdeling.

Når	Aktivitet	Ansvarlig
3. og 4. kvartal 2012	Tilsetninger med nye arbeidsavtaler, vurdering av nye utlysinger	Fylkesmann
	Eventuelt planlegging av omstillingstiltak for medarbeidere med rett til jobb i staten, men som ikke har relevant kompetanse i forhold til organisasjonsplan hos fylkesmann	Fylkesmann
	Ansatte involveres i planleggingsarbeidet av lokal vergemålsmyndighet etter hvert som de begynner og skal også gjennomgå nødvendig opplæring	Fylkesmann

De arbeidstakerne i kommunene som ikke blir overført til staten skal kommunen fortsatt ha arbeidsgiveransvar for.

6.4 Økonomiske og personalmessige konsekvenser

Det er i beregningsgrunnlaget for uttrekket fra rammetilskuddet til kommunene lagt til grunn at kommunene kan måtte bruke inntil ett år på å avklare arbeidsforholdene til de ansatte. For at kommunene skal ivareta etterarbeid og omstilling av personale, vil det bare bli overført 40 mill. kroner fra kommunenes rammetilskudd det første året etter at reformen er gjennomført (mot 103 mill. kroner fra år 2 og videre).

Vergemålsprosjektet legger til grunn at etableringen av den sentrale vergemålsforvaltningen i Statens sivilrettsforvaltning ikke berøres av regelverket om virksomhetsoverdragelse med den begrunnelse at der her ikke skjer noen overføring av oppgaver fra kommunene til sentral vergemålsmyndighet.

Basert på de økonomiske forutsetningene fra kapittel 5.2 er det 163 stillinger som skal fordeles mellom embetene. Ved beregningen av stillingsrammen er det tatt utgangspunkt i folketall og beregnet en stilling per 30 000 innbyggere. Dersom stillingene videreføres til fylkene kun etter folketall, vil dette gir seg urimelige utslag. En slik fordeling vil innebære at antall vergemål per stilling i betydelig grad vil variere mellom fylkene. For eksempel vil Nordland få en belastning på 345 vergemål pr stilling, mens Rogaland vil få 181.

Forprosjektet har derfor kommet fram til en fordelingsmodell der folketall og vergemålsbelastning kombineres, med 30 % vekt på folketall og 70 % vekt på vergemålsbelastning. Flere andre kriterier har vært vurdert, herunder antall kommuner og reiseavstand, men disse har blitt forkastet som ikke tilstrekkelig relevante.

Fordelingen i tabellen nedenfor består av 163 vergemålsstillinger og 6 stillinger for å håndtere representasjonsordningen for enslige mindreårige asylsøkere (EMA). I

fordeling i tabellen har Oslo/Akershus fått påplussset 3 av de 6 EMA-stillingene mens de øvrige 3 er fordelt sammen med vergemålsstillingene.

Med en slik 30/70-fordeling vil antall vergemål per stilling variere mest mellom Nordland (306) og Rogaland (258). En slik variasjon mener vi ligger innenfor det akseptable. Dersom denne fordelingsmodellen velges, vil det være enkelt å foreta fordelingen selv om det samlede både antall stillinger og bevilgning til stillinger skulle bli endret. Den samme prosentvise fordelingen mellom embetene vil da kunne legges til grunn.

	Andel befolkning	Andel vergemål	Stillinger befolkning	Stillinger vergemål	Sum stillinger	Andel stillinger
Østfold	6 %	7 %	2,8	7,7	10,5	6 %
Akershus/Oslo	23 %	21 %	11,6	24,9	39,4	23 %
Hedmark	4 %	4 %	1,9	4,6	6,6	4 %
Oppland	4 %	4 %	1,9	4,5	6,4	4 %
Buskerud	5 %	4 %	2,6	5,1	7,8	5 %
Vestfold	5 %	5 %	2,4	5,8	8,2	5 %
Telemark	3 %	4 %	1,7	4,7	6,4	4 %
Aust-Agder	2 %	2 %	1,1	2,4	3,5	2 %
Vest-Agder	4 %	4 %	1,7	4,4	6,1	4 %
Rogaland	9 %	6 %	4,4	6,9	11,4	7 %
Hordaland	10 %	10 %	4,9	11,3	16,3	10 %
Sogn og Fjordane	2 %	2 %	1,1	2,1	3,2	2 %
Møre og Romsdal	5 %	5 %	2,6	6,3	8,9	5 %
Sør-Trøndelag	6 %	8 %	3,0	8,8	11,7	7 %
Nord-Trøndelag	3 %	3 %	1,3	3,0	4,3	3 %
Nordland	5 %	6 %	2,4	7,2	9,6	6 %
Troms	3 %	4 %	1,6	4,4	6,0	4 %
Finnmark	1 %	2 %	0,7	2,2	2,9	2 %
Landet	100 %	100 %	49,8	116,2	169,0	100 %

Tabell 1: Tabellen viser hvordan 169 stillinger foreslås fordelt til fylkesmannsembetene

Prosjektet har ikke drøftet hvordan en ressursmessig skal løse at det framover vil kunne forekomme ulike endringer både i folketallet i enkeltfylker og i utviklingen i antall vergemål som igjen fører til vesentlig endringer i grunnlagsdataen for fordeling av stillingene. Vergemålsmyndigheten bør derfor etter en tid drøfte en mer dynamisk fordelingsmodell eventuelt ta fordelingen om til revurdering med jevne mellomrom.

6.5 Kompetanse

Ovenfor har en drøftet og foreslått løsninger for overføring av kommunalt ansatte på grunnlag av bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse og fordelt totalt antall stillinger til den lokale vergemålsforvaltningen på det enkelte fylkesmannsembete. En gjenstående problemstilling er hva slags kompetanse og sammensetning av kompetanse som kreves i den nye vergemålsforvaltningen – både på sentralt og lokalt nivå.

Begge de to delprosjektene for henholdsvis sentral og lokal vergemålsmyndighet har vurdert spørsmålet uten å komme med noen klare anbefalinger. Utgangspunktet er naturligvis de oppgavene som skal løses på henholdsvis sentralt og lokalt nivå, og som det er redegjort for i kapitlene 3.2 og 3.3.

Den sentrale vergemålsforvaltningen skal ha nasjonalt ansvar for klagebehandling og tilsyn etter vergemålsloven både i forhold til legalitet og finansiell forvaltning. Den har også ansvaret for sentrale oppgaver knyttet til etablering av fond-/bankløsning for forvaltning av betydelige økonomiske midler, etablere nasjonal revisjonsordning samt sluttbehandle fylkesmennenes vergemålsregnskaper. Forvaltningen skal videre ha “konsernansvar” for opplæring, informasjon og vergemålsapplikasjonen. I sum gir dette en betydelig bredde i kompetansebehovet som stiller krav om:

- Juridisk kompetanse
- Metodisk kompetanse innenfor analyse og statistikk
- Økonomi/finans/controller-kompetanse
- Informasjonskompetanse
- Pedagogisk kompetanse
- IKT-kompetanse
- Administrasjonskompetanse
- Lederskap

Den lokale vergemålsforvaltningen skal være førsteinstans i saksbehandlingen etter vergemålsloven og vil dermed ha en betydelig enkeltsaksmengde. De har ansvaret for kontakten med verger, personer under vergemål, pårørende og andre i det lokale helse- og sosialapparatet. Saksbehandlingen består primært i å ta stilling til å opprette vergemål, samt vedtak knyttet til forvaltning av formuen til personer under vergemål. Videre skal det føres regnskap for midlene som fylkesmannen har til forvaltning og føres kontroll med vergenes årlige regnskaper. Siden dette er en sluttbrukertjeneste vil fylkesmann også måtte drive informasjons- og opplæringsvirksomhet mot organisasjoner, institusjoner, etater, kommunale tjenester osv. Fylkesmannen skal både bidra med opplæring av og føre tilsyn med vergene. På noen spesialiserte fag- og støtteområder antas det at fylkesmannen vil kunne trekke på kompetanse i sin øvrige organisasjon. Det er grunn til å anta at fylkesmannens behov for ny kompetanse/kapasitet vil være innenfor:

- Juridisk saksbehandlingskompetanse
- Økonomi/regnskap/controller-kompetanse
- Helse/sosialfaglig kompetanse
- Administrativ kompetanse
- Ledelse

I tillegg vil personlige egenskaper være viktig for å kunne framstå service- og brukerorientert – både i forhold til parter og verger.

Anbefaling Personal og kompetanse ny vergemålsordning

- Overføring av kommunalt ansatte til staten skal skje på grunnlag av regelverket for virksomhetsoverdragelse
- Bemannings- og rekrutteringsprosessen må ta hensyn til at en god del av den nye forvaltningen må være operativ i god tid før loven trer i kraft
- Stillingsrammen på 163 vergemålsstillinger til fylkesmennene fordeles med 30 % vekt på folketall og 70 % vekt på antall vergemål
- Det blir opp til den sentrale og de lokale vergemålsmyndighetene å definere sitt behov for kompetanse og kompetansesammensetning for å løse de oppgavene som tilhører vergemål og representasjonsordningen.



FAD v/Benedicte Hoff

Vergemålsreformen – høringsuttalelse fra fagutvalg for økonomi og innkjøp

Vi viser til høringsrapport av 15. juli 2011 fra Forprosjekt vergemål.

Rapporten ble behandlet i møte i fagutvalget 24. august 2011:

Rapporten har klart å behandle ulike sider ved vergemålsreformen på en pedagogisk og lettfattelig måte. Den har en stringent oppbygning og har, så langt vi er i stand til å se det, klart å trekke essensen ut av et til dels meget omfattende materiale fra delprosjektene i Forprosjektet, på en forbilledlig måte.

Fagutvalget vil gi sin tilslutning til anbefalingene i rapporten og vil støtte ambisjonene om å velge løsninger som er mest mulig kostnadseffektive og fremtidsrettede, - herunder også om dette vil kreve videreutvikling av allerede eksisterende løsninger som f.eks elementer i Altinn.

Når det gjelder kap 7. Finansforvaltning og valg av bankløsninger, evt fondsløsninger, har ikke Fagutvalget tatt stilling til hva som er å foretrekke, men viser til de risikovurderinger rapporten selv fremhever ved de ulike alternativene. Det videre arbeid må ta hensyn til dette og en vil da, etter vår oppfatning, ha et tilstrekkelig grunnlag for de valg som til slutt gjøres.

Både forvaltningen av formue og økonomi og vergeregnskapene representerer et betydelig volum. Vi vil derfor sterkt støtte den varslede mulighetsstudien for en mer automatisert og digital løsning på vergeregnskapene. Likeledes vil vi støtte ambisjonen om flest mulig automatiserte prosesser for å forebygge og redusere mulighetene for feil og misligheter, gjennom systemgenerert avviksrapportering, preventive automatiske kontroller og automatiserte grensesnitt mellom fylkesmannen og andre informasjonskilder.

Med hilsen

Sture Elvevoll
På vegne av fagutvalget for økonomi og innkjøp



Justisdepartementet, Sivilavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vergemålsreformen - høringsuttalelse - prosjektrapport fra forprosjektet

Det vises til høringsbrev av 15.07.11 vedrørende prosjektrapport fra forprosjektet til Vergemålsreformen.

Forprosjektet har etter Fylkesmannen i Møre og Romsdal sin mening gjort et godt arbeid med denne rapporten. Prosjektrapporten danner etter fylkesmannens vurdering et godt utgangspunkt for videre arbeid med gjennomføring av reformen.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har valgt å gi merknader til enkelte deler av rapporten.

Del 5. Økonomiske rammer

Punkt 5.2 – *Reisekostnader i vergemålssaker, lokal vergemålsmyndighet*

En del reisevirksomhet i fylkene vil være nødvendig for at lokal vergemålsmyndighet skal kunne møte det behovet som er forutsatt i vergemålsloven § 59 e. Den estimerte kostnaden er satt til kr. 1000,- pr. besøk.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal støtter forprosjektets rapport når det gjelder beregningen av reisekostnadene landet sett under ett. Det er likevel viktig at det tas hensyn til en kombinasjon av folketall, saker og reiseavstand ved beregning av reisekostnadene i det enkelte fylke.

Punkt 5.5 - *Bevilgningsbehov i 2012, 2013, 2014 og senere budsjettår*

Bevilgningsbehov i 2012 for fylkesmennene:

Når det gjelder oppgavene fylkesmennene vil få i 2012 som følge av den nye ordningen, er det på det rene at fylkesmenn i fylker med mange kommuner vil ha større arbeidsbelastning i etableringsprosessen enn fylkesmenn i fylker med få kommuner. Dette er et forhold som bør inngå som et moment i beslutningsgrunnlaget når bevilgningene for 2012 fordeles på fylkesmannsembetene.

Del 6. Bemanning og kompetanse



Fylkesmannen i Østfold



Justis- og politidepartementet

Postboks 8005, Dep
0030 OSLO

Juridisk avdeling

Deres ref.: 201011088

Vår ref.: 2010/9464 755 JSY

Vår dato: 30.08.2011

Høringsuttalelse til forprosjektrapport - Vergemålsreformen

Vi viser til Justisdepartementets brev av 15.07.11. Departementet har bedt om eventuelle uttalelser til prosjektrapporten innen 01.09.11.

Fylkesmannen i Østfold mener forprosjektrapporten viser de behov og utfordringer som er knyttet til arbeidet med å gjennomføre vergemålsreformen på en tilfredsstillende måte.

Fylkesmannen i Østfold støtter prosjektgruppas anbefaling om at tidspunktet for ikrafttredelse av den nye loven tidligst må være 1. januar 2013.

Vi slutter oss til de vurderinger som er gjort, men vil komme med enkelte presiserende merknader.

Til punkt 5. Økonomiske rammer

Fylkesmannen i Østfold vil understreke viktigheten av at det i 2012 bevilges tilstrekkelig med midler til å forberede mottak av vergemålsoppgavene hos Fylkesmennene. Vi ser dette som helt avgjørende for en vellykket gjennomføring. Dersom rettsikkerheten skal kunne ivaretas, og målene for reformen nås, kreves det at personell, kunnskap, arbeidsprosesser m.m. er på plass i god tid før ansvaret for vergemålsforvaltningen overføres. Dette forutsetter at nødvendige bevilgninger og ressurser står til disposisjon på et tidlig tidspunkt i forhold til lovens ikrafttredelse.

I tillegg til de engangskostnader som er nevnt i prosjektrapportens punkt 5.3, må det etter vår oppfatning tas høyde for behovet for å frigjøre og klargjøre nye lokaler til å motta nye medarbeidere hos Fylkesmennene. Den øking av ansatte vergemålsreformen krever hos Fylkesmannen i Østfold, nødvendiggjør relativt omfattende ombygginger av eksisterende lokaler til nye kontorer og møterom. Slike engangskostnader må inn i bevilgningene for 2012. Vi kan ikke se at dette er godt nok omtalt og synliggjort i forprosjektrapporten. Utfordringene på dette området vil variere fra embete til embete. Vi foreslår derfor at det i første omgang avsettes en sentral pengepott som kan gå til å dekke de kostnader som vil påløpe knyttet til ombygginger mv. i enkelte embeter.

Til punkt 6. Bemanning og kompetanse

I henhold til prosjektrapporten punkt 6.1 kan det se ut som om flere ansatte i østfoldkommunene kan ha rett til ansettelse i staten (13), enn hva som i punkt 6.4 er estimert som antall stillinger hos Fylkesmannen i Østfold (10). Det er derfor viktig at det i det videre

arbeidet klargjøres at antall personer med rett til jobb i staten ikke nødvendigvis er sammenfallende med antall personer som har rett til jobb hos Fylkesmannen.

For at formålene bak vergemålsreformen skal kunne nås er det en forutsetning at hvert enkelt Fylkesmannsembete får en stor grad av frihet når det gjelder å vurdere hva slags type kompetanse som trengs rekruttert inn for å løse oppgavene som lokal vergemålsmyndighet. Utfallet av en slik vurdering vil nødvendigvis bety at medarbeidere i kommunene som omfattes av reglene om virksomhetsoverdragelse ikke innehar den kompetansen som Fylkesmannen trenger for å løse oppgavene etter den nye vergemålsordningen.

Med hilsen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent av

Trond Rønningen e.f.
assisterende fylkesmann

Jorunn Syvertsen
seniorrådgiver

Saksbehandler: Jorunn Syvertsen



Fylkesmannen i Hordaland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Svein Komerud, 55 57 21 76

Vår dato
31.08.2011
Deres dato
15.07.2011

Vår referanse
2011/9846 755
Deres referanse
10/11088

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse vergemålsreformen - prosjektrapport fra forprosjektet

Vi viser til høringsbrev av 15.7.2011 om høring av forprosjektet for vergemålsreformen.

Prosjektgruppen har gjort et godt arbeid. Vi ser at noen forhold og kostnader vil være usikre før en har kommet fram til løsninger. Vi har likevel merknader på noen punkter.

Vi har særlig merknader om iverksettingstidspunktet og størrelse på og fordeling av bemanning og ressurser. Vi anser dette som viktig for at reformen skal kunne bli den kvalitetsreformen den er ment å være.

Iverksettingstidspunkt og suksessfaktorer:

Vi er enige i at det ikke er tilrådelig med ikrafttreden før 1.1.2013. Vi viser til at flere forhold tilsier at det blir gitt et lengre tidsrom for gjennomføringen for å sikre en god ikrafttreden av reformen, se nedenfor om dataløsning og rekruttering av personell m.m.

Vi understreker betydningen av at Fylkesmennene får tilstrekkelig tid og tilstrekkelige ressurser til å forberede og iverksette reformen. Vi er enige i at dette er viktige, men også kritiske suksessfaktorer.

Videre støtter vi at det etableres et sentralt hovedprosjekt for gjennomføringen av vergemålsreformen slik som foreslått. Det er en forutsetning for å få gjennomført reformen innen gitt tid. Hovedprosjektet må utarbeide felles systemer og løsninger for hele landet. Det vil sikre like løsninger og er viktig for å nå målene med reformen, økt rettsikkerhet og rettslikhet samt effektivitet og service. Fylkesmennene trenger løsningene som lokal vergemålsmyndighet.

Det at Fylkesmennene får levert felles løsninger og systemer fra sentralt hold i tide, er avgjørende på linje med at vi får tilstrekkelig tid og ressurser til å sette reformen i verk.

Dataløsningen:

Dataløsningen er sentral og kritisk for gjennomføringen. Vi er enige i at dataløsningen er den mest kritiske faktoren for gjennomføringen, jf. pkt. 8.5. Den er både bærebjelke og utstillingsvindu i reformen. Det er vesentlig for at reformen blir vellykket, at dataløsningen fungerer godt og de rette personene kan nytte den.

Dataløsningen med vergemålsapplikasjonen må foreligge i tide til at den kan bli prøvd ut lokalt, tid til opplæring samt at den er tatt i bruk til ikrafttreden av reformen. Etter tids-skjemaene under pkt. 4.5 og pkt. 8.4 i rapporten synes det å være lagt et tidskritisk løp. Vi stiller spørsmål ved om dette er forenelig med tid til opplæring og utprøving lokalt? Tiden kan også bli for knapp, da utviklingen av en ny applikasjon kan være problematisk og trenge tilpassinger. Det må vurderes om det er lagt inn tilstrekkelig tid til det.

Vi stiller spørsmål ved om arbeidet med dataløsningen tilsier at tidspunktet for ikrafttreden bør være senere enn 1.1.2013?

Bemanning hos Fylkesmennene:

Den varige bemanning hos Fylkesmennene for vergemål er nå foreslått redusert i forhold til det som ble foreslått i delprosjekt lokal vergemålsmyndighet. Det er ikke rette vegen å gå for å øke kvaliteten og rettsikkerheten i vergemål. Særlig i de større embetene kan det skape vansker med for knapp bemanning.

Bergen kommune har det største overformynderiet i Hordaland. Det har allerede en stordriftsfordel, gode prosesser og kompetanse samt korte reiseavstander. For vergemål i resten av Hordaland vil de store avstandene gi mer reisetid, og arbeidet må legges opp annerledes med mer tid for kontakt både med verger og søkere om vergemål. Dette sammen med framtidsfullmakt som nytt arbeidsområde kan føre til at den angitte bemanningen blir for liten.

For liten bemanning på områder med stor saksmengde og løpende saksbehandling fører til restanser eller for dårlig kvalitet på arbeidet, gjerne begge deler. Det er vår erfaring fra slike fagområder at selv om saksmengden øker og gir store restanser, fører det ikke til økte ressurser. Ulik utvikling i saksmengde mellom embetene fører heller ikke til endringer i ressursfordelingen mellom embetene.

Vi kan ikke se annet enn at økningen i vergemål vil skje der hvor befolkningen er størst, i de største embetene. Vi peker også på at bl.a. Hordaland har en større befolkningsvekst enn gjennomsnittlig i landet.

Det er viktig at Fylkesmennene får tilstrekkelig bemanning til at reformen kan bli en kvalitetsreform.

Det er viktig at en godt tilpasset ressursfordeling er på plass fra starten. Det er erfaringsmessig vanskelig å endre senere selv om det viser seg å være skjevheter i fordelingen. Det må særlig sikres at de store embetene får tilstrekkelige ressurser, da det er her vi kan forvente størst vekst i vergemål.

Reisekostnader:

Rapporten oppgir årlige reisekostnader for Fylkesmennene til kr. 5 mill. Det samsvarer med delprosjektet lokal vergemålsmyndighet. Reiseavstand og reisekostnad er ulik i fylkene.

Fylkesmannen i Hordaland antar at fordelingen mellom Fylkesmannsembetene også blir i samsvar med delprosjektet med ulik reisesats for embetene.

Lokal organisasjons-, kompetanse- og bemanningsplan:

Det er foreslått at Fylkesmennene skal lage lokal organisasjons-, kompetanse- og bemanningsplan allerede i fjerde kvartal 2011. Det er en forutsetning for å kunne rekruttere riktig. Men embetene trenger mer informasjon om nødvendig kompetanse for å lage en slik plan.

Det er spørsmål om en organisasjons-, kompetanse- og bemanningsplan kan lages i tide til at den er et nødvendig redskap for rekruttering eller om iverksettingstidspunktet for reformen bør være senere enn 1.1.2013?

Virksomhetsoverdragelser:

De overordnede prinsipper for overføring av personale fra kommunene må avklares sentralt og med medvirkning av fagorganisasjonene. De lokale prosesser bør oppfattes like, riktige og rettferdige. Dette kan inngå i momentlisten som skal utarbeides.

Momentliste for virksomhetsoverdragelse bør foreligge tidlig, se nedenfor.

Det må avklares om fagorganisasjonene også skal være med i de konkrete vurderingene lokalt.

Det legges opp til at kommunene først skal vurdere hvem som har rett til tilbud om overføring. Dette må i så fall staten få anledning til å etterprøve. Vi antar at det ligger innenfor den prosessen som er skissert under pkt. 6.3 i rapporten.

Fylkesmennene må ha anledning til å vurdere om reglene er fulgt for hvem som har rett til tilbud om overføring og om disse har den rette kompetansen.

Virksomhetsoverdragelse/rekruttering:

Rekruttering av nødvendig personell kan bli tidskritisk for Fylkesmennene. Det er viktig at prosessene for eventuell overføring av personale fra kommunene kommer i gang lokalt så snart som mulig. Det bør legges et lokalt prosessløp i samarbeid mellom Fylkesmannen og de aktuelle kommunene. Rapporten legger til grunn at prosessen kan ta et halvt år. Den bør forkortes om mulig. *Da må momentlisten fra det sentrale prosjektet foreligge tidlig.*

Nyrekruttering må påregnes å ta minst et halvt år, iberegnet svarfrister og oppsigelsestid. Prosessene må til en viss grad kunne overlappes hverandre, men det er neppe mulig fullt ut. Vi minner også om at rent praktisk er sommeren en dårlig tid for både utlysning av stillinger og svarfrister. Gjennomføringstiden kan bli for knapp. Den lokale vergemålsmyndigheten bør være mest mulig fullbemannet ved ikrafttreden.

Vi stiller derfor spørsmål ved om også prosessene for å rekruttere personell tilsier at tidspunktet for ikrafttreden av reformen bør være senere enn 1.1.2013?

Bemanningsutgifter for 2012:

Prosjektet mener at fylkesmennene bør tilføres 33 % av bemanningsutgiftene i 2012. Gjennomføringen vil kreve mye personellressurser hos Fylkesmennene i 2012. Alt skal være klart til 1.1.2013. Det er anbefalt at leder for den lokale vergemålsmyndigheten blir tilsatt så tidlig som mulig. Det er også viktig at mye personale er tilsatt tidlig for selv å komme inn i oppgavene og systemene samt gi opplæring til verger m.m.

Fylkesmennene bør derfor tilføres en større andel av bemanningsutgiftene i 2012, slik at det ikke blir et hinder for en vellykket gjennomføring.

Det kan også gjøres ved at embetene tilføres tilstrekkelige midler utover bemanningsutgiftene for å dekke de administrative ressursene som må nyttes i 2012 for å forberede reformen.

Bruk av Fylkesmennenes egne personalressurser til gjennomføringen:

Det er nødvendig for Fylkesmennene å nytte egne ressurser for å forberede gjennomføringen av reformen. Fylkesmennene skal lage organisasjons-, kompetanse- og bemanningsplan, foreta rekruttering, skaffe egnete kontorlokaler, kontakt med kommunene, overformynderne og verger, ha opplæring m.m. Det er gitt tilskudd til det for 2011. Det er behov for slikt tilskudd også i 2012. Embetene har begrensede personalressurser og som er tilpasset driften for øvrig. Vi kan ikke se at det er lagt inn dekning av kostnader for dette i 2012.

Det må sikres at det er lagt inn dekning for bruk av Fylkesmennenes egne personalressurser utover de som blir tilsatt for å bemanne den kommende oppgaven.

Lokaler:

Fylkesmennene må sikre seg tilstrekkelige og tilpassete lokaler til å huse den nye oppgaven. Det er nødvendig å betale full husleie fra et tidligere tidspunkt enn ikrafttreden av reformen, både for å sikre lokaler samt at det må tilsettes personer før dette tidspunktet. Kostnad til husleie vil ikke følge ansettelsene.

Videre kan det være nødvendig med bygningsmessige arbeider. Fylkesmannen i Hordaland har bl.a. behov for både å bygge om lokaler til nødvendige kontorer samt å bygge om inngangspartiet pga reformen. Vergemålsreformen gir en ny førstelinjetjeneste hos Fylkesmannsembetene som krever større publikumskontakt enn noen annen tidligere oppgave. Lokaler, publikumsmottak og ekspedisjon må tilpasses det. Det krever ombygging av eksisterende løsninger. Vi kan ikke se av rapporten at kostnader til dette er medtatt eller vurdert hvordan det skal dekkes. Kostnadene blir av en slik størrelse at de ikke går inn i noen av de oppgitte postene.

Fylkesmennene må få dekket kostnader til bygningsmessige arbeider og økte husleiekostnader for gjennomføringen.

Med hilsen

Lars Sponheim

Svein Kornerud
fagdirektør

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift.



Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vergemålsreformen - høringsuttalelse til prosjektrapport

Vi viser til høringsrapport av 15. juli 2011 fra forprosjekt vergemål med høringsfrist 1. september 2011. Fylkesmannen i Hedmark gir i hovedsak sin tilslutning til de vurderinger og forslag som fremkommer i dokumentet. Vi mener rapporten er med på å danne et godt grunnlag for en smidig gjennomføring av reformen.

Et avgjørende suksesskriterium vil være at vergemålsapplikasjonen, herunder portalløsningen, er brukervennlig og fungerer etter sin hensikt. Det er bra at samtlige av de tre skisserte løsningene innebærer bruk av ephorte som arkivløsning.

Vi støtter forslaget om utarbeidelse av standardavtaler som inngås med vergene og representantene.

Når det gjelder spørsmålet om hvilke kommunalt ansatte som vil ha rett på en stilling i staten, mener vi det er viktig å poengtere at det kan være flere enn de som følger av oversikten på side 27 fordi denne kun viser de kommunalt ansatte med hele sin stilling knyttet til vergemålsområdet. Andre som kan ha rett på statlig stilling vil være personer som er ansatt i kommunene med mer enn 50 % av sin stilling knyttet til vergemålsområdet, og som også innehar annen stilling.

Vi ser det som avgjørende for en vellykket gjennomføring av reformen, at det blir bevilget tilstrekkelige midler til å lønne en prosjektleder hos Fylkesmannen i god tid før loven trer i kraft. Forutsatt ikrafttredelse av vergemålsreformen fra 1. januar 2013, mener vi prosjektleder bør rekrutteres i 1. kvartal 2012.

Vi mener det er fornuftig med en fordelingsmodell med 30 % vekt på folketall og 70 % vekt på vergemålsbelastning slik som foreslått.

En utfordring knyttet til overføring av vergemålsmyndigheten fra kommunene til fylkesmannsembetene, vil være rekruttering av verger, samt lokal tilstedeværelse i distriktene. Vi savner noe mer informasjon om hvordan man best bør sørge for dette.

Når det gjelder finansforvaltningen, tar vi ikke stilling til valg av bankløsninger, evt. fondsløsninger, men registrerer at det arbeides videre med utredninger knyttet til dette. Vi mener imidlertid det også er positivt at det arbeides videre i en mulighetsstudie for å se om man kan få en mer digital og automatisert løsning på vergenes regnskaps- og rapporteringsplikt.

Med hilsen

Anne Kathrine Fossum e.f.
fung. fylkesmann

Jan Lånkan
direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur



FYLKESMANNEN I SOGN OG FJORDANE

Sakshandsamar: Turid Måseide
Telefon: 57643164
E-post: fmsftbm@fylkesmannen.no

Vår dato
30.08.2011
Dykkar dato

Vår referanse
2010/15770 - 755
Dykkar referanse

Justisdepartementet
Sivilavdelinga
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Høyringsuttale til prosjektrapporten etter forprosjektet til verjemålsreforma

Vi syner til høyringsbrev 15.07.2011, og vil med dette kome med våre merknader til høyringsutkastet i tre punkt. Merknadene våre gjeld val av ePhorte-løysing, opplæring/brukarstøtte utover prosjektperioden, husleigekostnader og nødvendig bemanning.

ePhorte

Forprosjektrapporten og dei underliggende delrapportane, peiker på to moglege løysingar for ePhorte. Ei av løysingane er å nytte ei eiga ePhorte-løysing for verjemål. Ei slik løysing vil medføre to ePhorte-grensesnitt for Fylkesmannen sine medarbeidar som skal jobbe med verjemål. Vi meiner to ulike ePhorte-løysingar er ei lite heldig løysing. Dersom prosjektet konkluderer med at vi skal nytte fleire ePhorte-løysingar, må det også planleggjast særleg tilrettelegging og opplæring for at dette ikkje skal skape unødige problem.

Opplæring / brukarstøtte ut over prosjektperioden.

Gjennom vår erfaring med den elektroniske løysinga for fritt rettsråd og den tilhøyrande brukarstøtta, vil vi peike på at det vil krevje vesentlege ressursar å bemanne ei publikumsteneste som må kunne tilby hjelp til sluttbrukarane av verjemålsapplikasjonen (verjene) utover opplæring ved start. Det må derfor leggjast til rette for brukarstøtte som tek omsyn til slike behov :

- Enkel brukarstøtte utan teknisk kompetanse / rettleiing i bruk av portal over internett
- Teknisk brukarstøtte for IT-tekniske problemstillingar som versjon av operativsystem, versjon av nettlesar og nødvendige tillegg
- Fagleg brukarstøtte knytt til mellom anna rekneskapsføring og andre faglege vurderingar

Bemanning knytt til slike tenester vil vere heilt avhengig av prosjektet sine definisjonar av tilgjenge og kvalitet/responstid på brukarstøtte.

Husleigekostnader

Vi kan ikkje sjå at det er sett av midlar til dekking av husleige. Det er fleire embete som har auka arealet nyleg med tanke på denne reforma. Vi har areal som vi ikkje har leigd ut i påvente av verjemålsreforma, som vi allereie har betalt for i meir enn eitt år. Dette er til no dekt av den ordinære tildelinga, noko som kan føre til at vi må prioritere vekk andre viktige tiltak. Vi meiner derfor at auka husleigekostnader som følgje av reforma, bør inn i prosjektrapporten.

Hovudkontor
Njøsavegen 2, 6863 Leikanger
Telefon: 57 64 30 00
Telefaks: 57 65 33 02
Ora.nr 974 763 907

Landbruksavdelinga
Fjellvegen 11, 6800 Førde
Postboks 14, 6801 Førde
Telefon: 57 64 30 00
Telefaks: 57 82 17 77

E-post:
fmsfpost@fylkesmannen.no
Internett:
www.fylkesmannen.no/sfj

Rekruttering, bemanning og kompetanse

Når det gjeld ramme for bemanning, meiner vi det er bra at det vert lagt opp til ein lik personalprosess både i høve overføringar og nyrekruttering.

Når det gjeld kriterium for bemanning, har forprosjektet kome fram til ein fordelingsmodell som tek omsyn til folketal og tal verjemål. Andre kriterium, som tal kommunar og reiseavstand, er vurderte som ikkje tilstrekkeleg relevante. For Fylkesmannen i Sogn og Fjordane vil reiseavstand verke monaleg inn på kor mykje kvar enkelt tilsett rekk å gjere (effekten av kvart årsverk). Vi har eit relativt stort tal med kommunar (26), noko som gjer at reiseverksemda i seg sjølv vil bli omfattande. Vi reknar i gjennomsnitt 4 timar reisetid pr reise. For tilsette som reiser mykje, utgjer dette ein ikkje uvesentleg del av stillinga. Mykje reising verkar òg inn på produksjonen samla i gruppa. Vi meiner derfor at reiseavstand er eit viktig kriterium for bemanning.

Ut frå fordelinga av stillingar til den enkelte fylkesmann ser vi også at det vert svært krevjande for oss å ha den forventa breidda i kompetansen og ei robust nok organisering om vi berre får 3,2 stillingar i samband med verjemålsreforma. Vi meiner prosjektet må leggje til grunn ei viss minimumsbemanning for å sikre tilstrekkeleg kvalitet i arbeidet på verjemålsområdet. Ein del av dei oppgåvene vi skal løyse etter reforma, vil vere like ressurskrevjande i alle embete. På same måte som ein stordriftsfordel vil gjere seg gjeldande hjå dei større embeta, vil ei smådriftsulempe gjelde for dei minste. Vi meiner derfor at prosjektet bør leggje til grunn ei minimumsbemanning på minst fem årsverk ved fylkesmannsembeta.

Med helsing

Anne Karin Hamre

Turid Måseide
juridisk sjef

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

Fylkesmannen har også noen kommentarer som antas å være av betydning for samtlige embeter.

- Med den reservasjonen som følger av neste kulepunkt støtter fylkesmannen forprosjektets anbefalinger knyttet til prosessen med avklaringer, overføringer og nyrekruttering av personal. Det vil være avgjørende å få tilsatt leder for vergemålsområdet i det enkelte embete på et tidligst mulig tidspunkt, og det er også viktig at all nødvendig kompetanse er på plass før ikrafttredelse.
- Fylkesmannen legger til grunn at fylkesmannen *ikke* vil få ansvar for ansatte i overformynderiene som ikke arbeider med oppgaver som overføres til fylkesmannen. Fylkesmannen overtar ansvaret for vergemålsoppgavene, dette omfatter bl.a ikke oppgaver knyttet til forvaltning av midler slik det gjøres i overformynderiene i dag. Det omfatter heller ikke oppgaver knyttet til legater, stiftelser mv, med mindre fylkesmannen selv ønsker dette. I den grad ansatte i dagens overformynderi har sine oppgaver knyttet til disse feltene, antas det at henholdsvis Justisdepartementet og kommunen vil være ansvarlig for disse arbeidstakerne. Det bes om at dette klargjøres i rapporten.
- Fylkesmannen støtter prosjektets forslag til utvikling av en egen vergemålsapplikasjon som har digitalt førstevalg som premiss for arbeidsprosesser og brukerkommunikasjon. Fylkesmannen vil i denne sammenheng anbefale at det settes av god tid til testkjøring av applikasjonen, og at det testes ut ifra det volum på saker/brukere som de største embetene vil måtte håndtere.

Fylkesmannen ser frem til å starte arbeidet med vergemålsreformen og vil avslutningsvis bemerke at vi støtter forprosjektets anbefalinger knyttet til gjennomføringsfasen.

Med hilsen

Merethe Helstad
avdelingsdirektør

Eldbjørg Kluffen
underdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.



Justis- og politidepartement
postmottak@jd.dep.no

Forprosjekt vergemålsreformen - høringsutkast prosjektrapport

Forprosjektrapporten viser at det er gjort et omfattende arbeid på kort tid. Vi har merket oss at målet med reformen er å skape økt rettsikkerhet og rettslikhet på vergemålsområdet. Kravene til kvalitet i saksbehandlingen og tilfredsstillende saksbehandlingstid er poengtert i høringsutkastet.

Virksomhetsoverdragelser

Vurderinger rundt virksomhetsoverdragelser spriker i høringsrapporten. På den ene siden tas det utgangspunkt i at virksomhetsoverdragelse er en rettighet, på den annen side pekes det på at det kan være kommunalt ansatte som ikke har relevant kompetanse i forhold til den lokale organisasjonsplanen som fylkesmannen skal lage og den kompetansen Fylkesmannen allerede har. Mulig overtallige blir også nevnt uten påfølgende drøfting.

Fylkesmannen kan få en krevende "forhandlingssituasjon" hvis det skal overføres medarbeidere fra kommunene som ikke tilfredsstillende embedets organisasjonsplan eller kompetansekrav.

- *Vi vurderer ikke virksomhetsoverdragelser som et reelt alternativ. Fylkesmannen må selv kunne lyse ut de stillingene som skal besettes. Nye medarbeidere må utfylle og passe inn i forhold til den bemanningen og kompetansen vi har fra før.*
- *Kompetente søkere fra kommunene vil uansett kunne søke på stillinger som lyses ut hos Fylkesmannen.*

Rekruttering

Fylkesmannen har allerede medarbeidere med aktuell kompetanse (administrativ, sosialfaglig, medisinsk og juridisk). Ved rekruttering må vi ta utgangspunkt i dagens bemanning for å få en bedre utnyttelse av den totale kompetansen ved embedet.

Gode rekrutteringsprosesser er tids- og ressurskrevende og kommer i tillegg til det rekrutteringsarbeidet som embedet til enhver tid jobber med.

Det er viktig at Fylkesmannen selv har hånd om rekrutteringen, men vi vil peke på at tidsperspektivene er kritiske.

- *Nyrekruttering må tilpasses dagens bemanning og kompetanse ved embetet.*
- *Nyrekruttering må påregnes å ta opptil et halvt år med tanke på utlysningstid, oppsigelsestid og opplæring av arbeidstaker.*
- *Den lokale vergemålsmyndighet må være mest mulig fullbemannet ved oppstart. Minst et ½ år før reformen trer i kraft må vi ha tilstrekkelig bemanning til å gjennomføre interne forberedelser, intern opplæring og å ivareta informasjonsbehovet utad. Nye faste verger og regionale brukerorganisasjoner vil forvente informasjon og veiledning i god tid før reformen iverksettes.*
- *En koordinert rekrutteringsprosess, gjerne regionvis, kan gjøre rekrutteringsarbeidet lettere og gi bedre resultater.*

Kompetanse

For å sikre at Fylkesmannen har tilstrekkelig og rett kompetanse som vergemålsmyndighet, vil det være behov for å gjennomføre ulike opplæringstiltak. Opplæring må skje i god tid før reformen trer i kraft, hvilket medfører at ansettelse/rekruttering må gjennomføres tilstrekkelig tid i forkant.

- *Det er den nye organisasjonen hos Fylkesmannen som skal arbeide med vergemål, disse medarbeiderne skal ha direkte opplæring. Denne opplæringen må gjennomføres i god tid før iverksetting.*

Oppfølging av verger

Fylkesmannen skal oppnevne verger, engasjere faste verger og løse verger fra det vervet de har i dag. Ved iverksettelse av reformen og i det videre arbeidet, vil vergene forvente opplæring, råd og annen veiledning.

- *Nye faste verger vil forvente opplæring og informasjon – særlig ved iverksetting av reformen. Dette forutsetter tilstrekkelig bemanning hos Fylkesmannen før reformen trer i kraft.*
- *Det bør organiseres en pool med verger til ulike vergeoppdrag. Dette er særlig viktig i hasteoppnevninger av setteverger, bl.a. i forbindelse med dommer- og politiavhør i straffesaker der mindreårige er fornærmet eller vitne.*
- *Vergene må kunne bruke og være utstyrt med de nye dataverktøyene som følger av reformen.*
- *Målsettingen er at fylkesmennene, i god tid før lovens ikrafttredelse, har komplette databaser over alle vergene i det enkelte fylke. For at dette skal kunne skje må dataløsninger være etablert og utprøvd før overføring til Fylkesmannen finner sted.*

- *Tilsyn med vergene; for å lette arbeidet til begge parter og sikre enhetlig rapportering, må det foreligge en mal eller et enkelt skjema for den årlige rapporten som vergene skal sende til Fylkesmannen.*

Data- og kontorstøtte

En kritisk suksessfaktor for en vellykket gjennomføring av reformen er en velfungerende og effektiv dataløsning. I tillegg til at dataløsningen fungerer godt, er det avgjørende at den er på plass i god tid før oppstart. Det er viktig at det settes av tid til opplæring og at det til enhver tid finnes tilgjengelig og kompetent brukerstøtte.

- *Dataløsninger må være på plass i tide slik at Fylkesmannen kan få lastet inn de data som er nødvendig for en normal drift fra oppstartstidspunktet. Vi kan ikke leve med en situasjon der saksbehandlere ikke har tilgang til nødvendig dokumentasjon i oppstarten.*
- *Fylkesmannen skal ta over og videreføre overformynderiets oppgaver på en forsvarlig måte. En forutsetning for dette er tilgang til overformynderiets arkiv og saksmapper. En slik tilgang må etableres rasjonelt og effektivt. Uten opplysninger fra saksmappene mister vi kontinuitet i saksgangen.*
- *Kontinuitet for faste betalingsoppdrag på konti må sikres. På myndlingenes konti er det ofte faste oppdrag som skal fortsette etter at forvaltningen overføres til Fylkesmannen.*
- *Fylkesmannen mener det er behov for et standardisert skjema for melding om behov for vergemål. Fylkesmannen vil da i større grad være sikret at melding om behov for vergemål inneholder de opplysningene vi trenger for å behandle meldingen.*

Økonomiske rammer

Gjennomføringen vil kreve mye personellressurser og administrative tilpasninger i 2012, da alt skal være klart til 1. januar 2013. Riktig bemanning og kontorløsning er en forutsetning for å ha en god og velfungerende enhet fra oppstarten.

Flere ansatte krever mer kontorareal og utstyr. Eksisterende leiekontrakter må endres eller nye må inngås. Slike prosesser trenger både budsjettavklaring og tar tid, jfr. reglene for offentlige anskaffelser.

- *Det er viktig at Fylkesmannen har økonomi til å sikre en god gjennomføring av reformen. Embetet må derfor tildeles en større andel av bemanningsutgiftene i 2012 enn planlagt, fullbudsjettet i minst et ½ år.*
- *For vår del vil økningen i antall ansatte utløse behov for større kontorareal. Embetet må få nødvendige avklaringer, særlig med tanke på budsjettdekning. I Buskerud vil årlig husleieøkning utgjøre ca kr 350 000.*

Avslutningsvis vil vi nevne at det i rapport fra delprosjektet "Lokal vergemålsmyndighet" pekes på at det bør avklares hvem som bør ivareta den overordnede styringen av embetene. Vi stiller oss spørrende til en kobling mot Helsetilsynet.

Med hilsen

Kirsti Kolle Grøndahl
Fylkesmann

Runar Schau Carlsen
Assisterende fylkesmann



Justis- og politidepartementet
Pb 8005 Dep
0030 OSLO

Forprosjekt vergemålsreformen - Høringsuttalelse prosjektrapport

Vi viser til brev av 15.07.2011, der prosjektrapport fra det sentrale forprosjektet sendes på høring. Fylkesmannen har enkelte kommentarer til rapporten.

Pkt. 4. Arbeidsprosesser og datastøtte.

I ett av vedleggene til rapporten har Fylkesmennenes Fagutvalg for sak - og arkiv beskrevet hva som må være på plass i forbindelse med overgang fra ett forvaltningsnivå til et annet. Fagutvalget anbefaler blant annet at kommunene skanner de aktive sakene/dokumentene og overfører filene på en slik måte at fylkesmannen enkelt kan importere disse i egen arkivdel. I et møte med Nome og Grenland overformynderier ble det uttrykt at kommunene ikke har ressurser til å gjennomføre dette tidkrevende arbeid innen eksisterende bemanning. Fylkesmannen har ikke oversikt over kommunenes overformynderiarkiv, men antar at det er av ulik kvalitet. Fylkesmannen anbefaler at det settes av midler i forbindelse med den praktiske gjennomføringen av arkivarbeidet.

Grenland overformynderi har kommet med følgende innspill til sak/arkivløsning, sitat:

”Vergemålsklientene vil ofte være klienter hos fylkesmannen over flere år, noen hele livet. Det er viktig å ha et klientbasert register - enten pr. navn, fødselsnummer eller et eget klientnummer, som saker og post og andre henvendelser linkes mot. Det er viktig å kunne slå raskt opp på klienten og der få en helhetlig oversikt over de saker og den post som angår vedkommende, hvem som er verge, om fylkesmannen forvalter midler for vedkommende etc. Tidligere vedtak og historikk generelt vil ofte ha betydning for avgjørelse av nye søknader som kommer inn. Denne oppslagsmuligheten er noe som eksisterer i dag for de overformynderier som benytter Flexi-soft og dette fungerer meget godt og er svært viktig. I tillegg har man i dag saksmapper på alle klientene slik at det er lett å slå opp å få oversikt over klientene. Ettersom det kun skal være et elektronisk arkiv fremover, må dette kunne gi en god, rask og lettfattelig oversikt over den enkelte klient”.

Pkt. 5. Økonomiske rammer.

Det framgår av rapporten at reisekostnader skal beregnes ut fra en kombinasjon av folketall, saker og reiseavstander. I rapport fra delprosjekt 8, Lokal vergemålsmyndighet, er fylkene plassert i en

fordelingsmodell som består av 4 ulike satser. Telemark er her plassert i gruppen "Kombinasjon av kollektivreiser og bruk av bil – kr. 750". Spredt bosetning og lange avstander i flere av kommunene i Telemark gjør at bruk av kollektivreiser blir en utfordring. Det betyr at mesteparten av reisevirksomheten må skje ved bruk av bil. Det er Fylkesmannens oppfatning at Telemark derfor bør plasseres i gruppen med sats kr. 1250.

Fylkesmannen skal sørge for bl.a. møbler, utstyr og lokaler. I Telemark har vi frigjort nødvendige kontorlokaler ved å avslutte et leieforhold med Pasientombudet. Også oppsigelse av andre leietakere er under vurdering, slik at vi sikrer tilstrekkelige lokaler. Dette reduserer embetets budsjetttrammer og må tas hensyn til ved beregning av de økonomiske rammene. Det kan her være snakk om årlig inntektstap på ca. kr. 510.000,-.

Avhengig av organisatoriske løsninger og plassering av oppgaven, må vi også være forberedt på ombyggingskostnader.

Det er også viktig å huske på at nye oppgaver og nye fagstillinger vil gi merkbar merbelastning på embetets merkantile apparat.

Rapporten omtaler faktorer for økte ressurser og faktorer for redusert kostnadsbehov hos fylkesmannen. Vi er enig i at reformen har potensiale til stordriftsfordeler når det gjelder bl.a. kompetanse og effektivitet. Vi stiller imidlertid et spørsmål ved sannsynligheten for kostnadsreducerende og ressurs sparende effekt for fylkesmannen. Vi mener det er grunn til å se ønsket om kostnadsreducerende effekt i lys av reformens hovedmål om økt rettssikkerhet og rettslikhet.

Det anslås et opplæringsbudsjett på kr. 400.000,- til hvert fylke i gjennomsnitt. Fylkesmannen støtter dette, og mener det er helt avgjørende at det settes av tilstrekkelig midler til opplæring av ansatte og verger.

6. Bemanning og kompetanse

På vegne av det sentrale forprosjektet gjennomførte Fylkesmannen en kartlegging av personellsituasjonen i kommunene, dvs. ansatte knyttet til vergemålsområdet. Kartleggingen viste ca. 7,3 årsverk. Her er det verdt å merke seg at kartleggingen ikke viser den del av det daglige arbeidet som faktisk blir utført av de valgte overformynderne. I rapport fra delprosjekt 8, er det under beregning av antall stillinger i fylkesmannsembetene lagt til grunn en allerede eksisterende ressursbruk på vergemål i Telemark anslått til 0,28 årsverk. Anslaget for Telemark er betydelig høyere enn faktisk ressursbruk. Dette fører til et for stort fratrekk ved beregningen av antall stillinger. Samtidig har prosjektet ikke tatt hensyn til arbeidet de valgte overformynderne har nedlagt. Dermed blir beregningen av behovet for årsverk for lav.

Rapporten fra forprosjektet kommenterer på side 22 forventningen om ulik utvikling i folketall og antall vergemål. Fylkesmannen vil understreke viktigheten av at reformen tar høyde for kjent demografisk utvikling når ressursbehovet skal beregnes.

I tillegg er omfang og detaljkrav knyttet til vergeregnskapene fortsatt uavklart. Dette innebærer at det faktiske grunnlaget for beregning av stillinger ennå er usikkert.

Etter aktivitetsplanen skal fylkesmannen lage lokal organisasjons-, kompetanse- og bemanningsplan i løpet av 4. kvartal 2011. Fylkesmannen forutsetter at det tidlig i denne prosessen foreligger en sentral omstillingsavtale mellom partene. Det knytter seg fortsatt stor usikkerhet til de ansatte som bruker deler av sin arbeidstid på vergemålsområdet.

Det er av stor betydning at de kommunalt ansatte raskt får avklart sitt nye tilsettingsforhold.

I rapport fra delprosjekt 8, side 9, er muligheten for gradert kompetanse vurdert og anbefalt. Fylkesmannen vil understreke at en kvalitativ og effektiv løsning av embetets oppgaver i dag og i framtiden først og fremst forutsetter kompetanse på universitets- eller høyskolenivå. Dette legges også til grunn i fylkesmannens egne bemannings- og kompetanseplaner.

7. Finansforvaltning.

De elektroniske arbeidsprosessene vil redusere faren for feil og økonomiske misligheter. Dette forutsetter at alle impliserte, fylkesmannens ansatte og vergene, blir satt i stand til å utnytte det elektroniske verktøyet. Fylkesmannen støtter prosjektets fokus på etiske krav.

Grenland overformynderi har kommet med følgende innspill til bilagshåndtering/ hjelpevergeregnskap, sitat:

”Det er forslag om at regnskaper skal sendes inn i form av kontoutskrifter og det skal ikke vedlegges bilag ved innsendelse. Fylkesmannen skal derimot kunne be om enkeltbilag ved sin kontroll av hjelpevergeregnskapene. Erfaringer fra overformynderiene viser at det er veldig mange kontantuttak som gjøres i løpet av året for mange klienter. Det blir en "umulig" oppgave å plukke ut enkeltbilag man evt. skal be om. Det vil videre bli et stort mer arbeid for fylkesmannen i forhold til dagens løsning, om man skal kontakte hjelpevergene for å be om bilag. Og uten bilag på kontantuttak vil kontrollen nødvendigvis bli dårligere enn den er i dag. I Grenland overformynderi leveres de fleste regnskap i dag i form av kontoutskrifter som hjelpevergene setter inn i perm med bilagene bak måned for måned. Dette gir en god oversikt uten at hjelpevergene behøver å føre et eget regnskap for midlene, noe mange hjelpeverger synes er vanskelig. Denne ordningen har fungert godt”.

Fylkesmannen er opptatt av at de valg som tas styrker muligheten for reell kontroll.

8. Fra forprosjekt til ikrafttredelse.

Så langt fylkesmannen kan se av prosjektorganiseringen, er de tillitsvalgte kun med i delprosjekt Personal (under prosjektgruppa). Fylkesmannen vil anbefale slik representasjon sentralt i prosjektet. KS bør delta på tilsvarende måte. En omstillingsavtale bør på plass så snart som mulig.

Fylkesmannen støtter det foreslåtte opplegget for opplæring.

Med hilsen

Arne Malme
Ass. fylkesmann

Mari Mogstad
Underdirektør

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Kopi: KS i Telemark



FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Det kongelige Justis- og politidepartement, Sivilavdelingen
postmottak@jd.dep.no

Deres ref.
201011088- /OV

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2011/3692 / IPH

Dato
01.09.2011

FORPROSJEKT VERGEMÅLSREFORMEN - HØRINGSUTTALELSE

Vi viser til høringsbrev vedr vergemålsreformen mottatt 18.7.2011 med frist for uttalelse 1.9.2011.

Fylkesmannen i Aust-Agder (FMAA) setter pris på å få prosjektets foreløpige anbefalinger til uttalelse. Vi har merket oss at prosjektet har gjort mye arbeid på kort tid.

På ett punkt har FMAA kommentarer til prosjektets anbefaling. Dette gjelder bemanning hos fylkesmennene, som er omhandlet i punkt 5 og 6 i høringsutkastet til forprosjektrapporten av 15.7.2011.

På Fylkesmannsmøtet i mars 2011 ble det holdt en presentasjon om prosjektet og videre framdrift for dette. I presentasjonen ble det anslått en styrking av embetene på ca. 200 ansatte. I den påfølgende diskusjonsrunden ble det stilt spørsmålsteget ved grunnlaget for dette tallet og at det på et generelt grunnlag synes å være et "minimumstall" sett fra embetenes side. I forprosjektrapporten er det, ut fra et matematisk grunnlag, beregnet et behov for totalt 169 stillinger ut til embetene, altså en klar reduksjon i forhold til tidligere presentasjoner. Det er videre i forprosjektrapporten angitt faktorer som taler for både å øke og redusere ressursene til embetene. I den anledning ønsker FMAA at argumentet om "Økte forventninger til vergemålsforvaltningen" blir tillagt vekt. Det er viktig at det gjennomføres en reform som fra brukernes side oppleves som en forbedring i forhold til dagens ordning. I såfall vil bemanning og kompetanse være sentrale faktorer.

I forprosjektrapportens punkt 6.4 er det fordelt stillingsstørrelser til embetene ned på desimalnivå. "Delte" stillinger er vanskelig å rekruttere til og det anbefales at det fordeles hele stillinger. Videre blir det viktig hvordan disse tallene fastsettes.

Den 9.6.2011 hadde FMAA et møte med Østre Agder overformynderi (ØAOF), som er et interkommunalt samarbeid mellom fem kommuner. ØAOF dekker ca 60 % av fylkets innbyggere og har en bemanning på 2,5 årsverk. De opplever seg underbemannet og mener fylkets oppgaver etter ny vergemålslov krever en vesentlig styrket bemanning på saksfeltet. Det er ikke kartlagt eksakt hvilken ressurs overformynderiene/kommunene bruker til vergemålsoppgavene i dag, men for Aust-Agders del fremstår det klart at det som foreslås innebærer en reduksjon i forhold til ressursene som brukes i dag.

Fylkesmannen i Aust-Agder mener på denne bakgrunn at det kreves en minimumsbemanning for forsvarlig oppgaveløsning hos fylkesmennene på vergemålsfeltet. Reformens hovedformål om økt rettssikkerhet og kvalitet i arbeidet på

feltet taler for at det bør legges til grunn en minimumsbemanning. Kvalitativt sett er det de samme oppgavene som skal løses hos alle embetene og likesom en stordriftsfordel gjør seg gjeldende hos de større, så gjør en "smådriftsulempe" seg gjeldende hos de mindre embetene. Det tar like lang tid å sette seg inn i og holde seg oppdatert på et sakfelt enten man har mange eller få saker. Ansatte ved mindre embeter vil måtte arbeide med stor bredde i sakfeltene, men det går en grense for når det går utover kvaliteten på arbeidet. Det er også en grense for hvor mye ulik kompetanse en kan forvente at en person kan besitte. For små ressurser til vergemålsfeltet vil etter vår vurdering gå utover kvaliteten på arbeidet. En prioritering av hvilke oppgaver som må løses vil kunne gå på bekostning av mer tøyelige oppgaver, som eksempelvis tilsyn med vergene, veiledning og informasjonsvirksomhet. Vi er også bekymret for tilgjengeligheten for brukerne. Samme argumentasjon gjør seg gjeldende for øvrige mindre embeter, slik som Fylkesmannsembetene i Finnmark, Sogn og Fjordane og Nord-Trøndelag.

Fylkesmannen i Aust-Agder har deltatt i kartlegging og forespørsler om fremtidig bemanningsbehov i forbindelse med den kommende vergemålsreformen. Vi har ikke på noe tidspunkt forutsett en så lav bemanning som anbefales i høringsutkastet – 3,5 årsverk. Det vil være to personer i fylket som har krav på stilling hos Fylkesmannen, en jurist og en økonom. Det anses urealistisk å kunne løse oppgavene med 3,5 årsverk og vi ser derfor med sterk bekymring på innføringen av reformen dersom denne forutsetningen opprettholdes.

FMAA kan ikke se at behov for minimumsbemanning er vurdert verken i hovedrapporten eller delrapporten, men har merket oss at Foreningen for overformynderier med fast formann (FOFF) i brev av 14.6.2011 påpeker at "Lokal vergemålsmyndighet må først og fremst være *tilstrekkelig* bemannet."

FMAA har videre merket oss at vergemålsutvalget i NOU 2004:16 på side 269 har uttalt følgende; *"Utvalget har vurdert hva som vil være en hensiktsmessig størrelse på overformynderidistriktene etter denne modellen. Det er innhentet opplysninger fra enkelte større overformynderi om hvor mange årsverk som benyttes, sett i forhold til befolkningstallet i den aktuelle kommunen. På bakgrunn av disse tallene har utvalget beregnet at et overformynderi bør ha et befolkningsgrunnlag på minst 50 til 60 000 personer. Da kan antall årsverk trolig bli omlag 5. Såpass stort bør overformynderiet være, sett hen til at en skal ha en viss kompetanse og få et visst sakstiltfang. Det er viktig at en får et fagmiljø i det enkelte overformynderi, og det krever et visst antall ansatte."*

Fylkesmannen i Aust-Agder bør, på bakgrunn av det ovenfor nevnte, om at prosjektet legger til grunn en absolutt minimumsbemanning på 5 årsverk ved fylkesmannsembetene.

Når det gjelder de økonomiske beregningene vil Fylkesmannen i Aust-Agder bemerke følgende:

1. FMAA mener videre at 40 % per stilling til administrative kostnader ikke er nok, jf. s 8 i Rapport fra delprosjektet "lokal vergemålsmyndighet".

Kommunenes bemanning innenfor vergemålsområdet er kartlagt, men vi kan ikke se at det har vært stilt spørsmål om hvor store administrative ressurser ("personalansvar", lønns- godtgjørelsesutbetalinger, arkivfunksjon, kontorleie mv) dette har krevd. Sannsynligvis fordi hver enkelt enhet i mange tilfelle har vært så vidt liten at kommunene har kunnet utnytte allerede eksisterende administrative ressurser. Med reformen stilles det økte krav til kvalitet og profesjonalitet – dette omfatter ikke minst administrative tjenester. Vi har ikke kapasitet innenfor dagens ressursituasjon til å

takle den økningen vergemålsområdet vil kreve, og ber om at dette utredes spesielt i forbindelse med budsjett-tildelingen.

Slik vi leser rapporten er det beregnet en bemanningskostnad på 763 000 kroner pr stilling – det er ikke lagt inn noe i tabellen i høringsutkastet på side 22 til årlig drift (kontorlokaler, ikt-drift, arkiv, publikumsekspedisjon, regnskap og personalkostnader) utover bemanningskostnadene. Det må bety at 763 000 pr stilling også skal gi kostnadsdekning for administrative oppgaver – noe som igjen betyr at vi samlet sett neppe kan bemanne området med 155 nye stillinger, dersom vi samtidig skal få dekket administrative kostnader og gi nye medarbeidere en rimelig lønn. Vi mener derfor at det ikke er nok med 40 % til administrative kostnader.

2. Grunnlaget (satsen) for beregning av reiseutgifter i Aust-Agder er for øvrig ikke treffende, jf. s 6-7 i Rapport fra delprosjektet "lokal vergemålsmyndighet". Fylkesmannen bruker ikke kombinasjon av kollektivreiser og bil (sats 750), men i hovedsak bruk av bil (sats 1250). I Aust-Agder er kollektivtilbudet slik at det ikke er praktisk mulig med noen nevneverdig bruk av kollektivtransport.

Med hilsen


Øystein Djupedal
fylkesmann


Karen Junker
utdanningsdirektør

Saksbehandler: Irene Palm Hansen

Kopi:
Fornyings-, kirke og administrasjonsdepartementet



Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Høringsuttalelse - prosjektrapport fra forprosjektet - vergemålsreformen

Det vises til brev fra Justisdepartementet av 15.07.2011. Fylkesmannen i Rogaland har følgende merknader i saken:

Innledning

Fylkesmannen vil innledningsvis bemerke at vi mener prosjektgruppen har gjort et godt og grundig arbeid, som vi i det vesentlige er enig i. Vi mener videre at prosjektgruppen har foretatt en fornuftlig vurdering av tidspunkt for ikrafttredelse av loven og slutter oss til denne.

Vi har et par merknader knyttet til noen av punktene i hovedrapporten og rapport for delprosjektet "Lokal vergemålsmyndighet":

Kap 2. Mål for vergemålsområdet

Fylkesmannen er enig i at vergemålsforvaltningen bør mål- og resultatstyres, og mener det er viktig å fokusere på rettssikkerhet og effektivitet.

Kap 3. Oppgavene i vergemålsforvaltningen:

Fylkesmannen finner det positivt at prosjektgruppen fokuserer på ulike tilsynsformer for sentral vergemålsmyndighet, og ikke bare systemrevisjon. Vi mener det er viktig å kunne variere tilsyn etter behov blant annet for å sikre kvalitet på ulike områder. Fylkesmannen savner forslag til ulike tilsynsformer for lokal vergemålsmyndighet ved tilsyn med vergene, høringspunkt 3.3.1.

Den store utfordringen for fylkesmannsembetene som lokal vergemålsmyndighet vil være å ha en tilstrekkelig stamme av faste verger som kan ta oppdrag. Fylkesmannen savner konkrete vurderinger/forslag til tiltak på hvordan vi kan klare å rekruttere tilstrekkelig antall verger.

Kap 4. Arbeidsprosesser og datastøtte:

Fylkesmannen mener det er nødvendig med et godt dataverktøy for å kunne utføre oppgavene effektivt. Fylkesmannen ser derfor positivt på det grundige arbeidet som gjøres for å lage en vergemålsapplikasjon. Vi har imidlertid erfaring med at mange verger er eldre, typisk ektefelle til vergetrengende, som ikke bruker eller har tilgang på datamaskin, og heller ikke ønsker å benytte seg av det. Fylkesmannen kan ikke se at denne problemstillingen er vurdert av prosjektgruppen. Vi stiller spørsmålsteget ved hvordan disse vergene skal ivaretas slik at de kan utføre oppgavene tilfredsstillende. Vi frykter at mange eldre vil vegre seg for å fortsette som verger dersom de må benytte "ny teknologi". Vil det fortsatt være adgang til å utføre vergeoppgavene utenfor vergemålsapplikasjonen? Det kan ikke forventes at verger uten tilgang på datamaskin skal måtte anskaffe seg dette, og således få økte utgifter. Vi forstår at

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon: 51568700	e-post: postmottak@fmro.no	Telefon: 51568700
Postboks 59 4001 Stavanger	Lagårdsv. 44 Stavanger	Telefaks: 51568811	Hjemmeside: www.fylkesmannen.no/rogaland	Telefaks: 51568811

datasystemene skal være enkle å bruke, men mener det kan være behov for alternativ løsning for de som ikke mestrer dataverktøyet, og savner en redegjørelse på dette området.

Kap 5. Økonomiske rammer:

Prosjektgruppen understreker i punkt 5.2 at selve bevilgningene vil bli tatt opp i forbindelse med de ordinære budsjettsprosessene og at det i den forbindelse kan gjøres andre vurderinger enn hva prosjektets tekniske beregninger legger til grunn. Fylkesmannen vil presisere at det vil være nødvendig å gå igjennom alle tall når disse endelig foreligger for å skaffe det rette grunnlaget for fordeling av midler og ressurser. Det vises til at eksempelvis Rogaland er underrapportert da fire kommuner ikke responderte på kartleggingen som ble gjennomført i vår. Vi antar at denne ligger til grunn for vurderingen av de ulike fylkene. Vi har også forstått det slik at Stavanger som er den største kommunen ikke har gitt fullstendige svar. Det vil således være naturlig at endelig fordeling baserer seg på de tall som fremkommer når alle vergesaker er registrert.

Fylkesmannen mener det også må tas hensyn til geografien ved beregning av bemanning til Fylkesmannen. I fylker med store avstander vil det være en særlig risiko for at en mister mye lokalkunnskap som er viktig for å skaffe egnede verger. Det vil således gå med mye tid, utover reisetid, på å fremskaffe informasjon og kunnskap. Fylker med korte avstander vil ha større nærhet til kommunene sine, og dermed også befolkningen, enn fylker hvor avstanden til kommunene er stor, eller kommunene er vanskelig tilgjengelig på grunn av geografiske forhold. Vi er derfor av den oppfatning at også avstandsulempe bør vektlegges i vurderingen av ressursbehov.

Fylkesmannen er usikker på hvorvidt det beregnes tilstrekkelig med ressurser. Erfaringsmessig gis det for lite ressurser. Blant annet legges det til grunn at hvert årsverk skal betjene ca 30 000 innbyggere. Fylkesmannen savner en grundigere redegjørelse for denne vurderingen. Det vises til at det tidligere er lagt til grunn 27 000 pr årsverk. Selv om det legges opp til årlig opplæringsbudsjett vil det de første årene være mye som må arbeides på plass ved en så stor omorganisering. Dette vil ta tid og kreve ressurser. Fylkesmannen stiller spørsmålsteget ved prosjektgruppens vurdering om at beregningen av bemanning skal ta utgangspunkt de 13 største overformynderiet i landet. Fylkesmannen mener også at 30 000 innbyggere pr årsverk er noe høyt.

Kap 6. Bemanning og kompetanse:

Fylkesmannen mener reiseavstand er relevant ved fordeling av stillingene til det enkelte fylkesmannsembetet. Det vises til at det er betydelige forskjeller i reiseavstander i de ulike fylkene. Dette vil i stor grad påvirke tidsbruken for den ansatte. Vi vil blant annet vise til forskjellen på avstandene i Vestfold og Rogaland, samt til at enkelte fylker i stor grad må bruke båt eller fly som gir økt tidsbruk. Tiden det tar å komme seg rundt i fylket bør tillegges vekt da det vil påvirke arbeidskapasiteten til de ansatte.

Fylkesmannen er enig med prosjektgruppen i at både befolkning og antall vergemål bør vektlegges ved fordeling av ressurser. Fylkesmannen er imidlertid usikker på hva som ligger til grunn for konklusjonen om fordeling 70/30 mellom vergemålsoppdrag og folketall? Vi savner en begrunnelse for hvorfor akkurat denne brøken er den beste. Vi ser også for oss at saksbehandlingstid/tidsbruk som brukes pr vergemålssak utgjør en viktig indikator ved vurderingen av bemanning til embetene.

Vi vil også presisere viktigheten av å evaluere fordelingsmodellen etter en tid for å vurdere om den valgte fordelingsmodellen fungerer, eller om fordelingen må skje på en mer hensiktsmessig måte. Endring i befolkningsstruktur og alderssituasjonen i de ulike fylkene vil kunne føre til at fordelingen av ressurser bør endres. Fylkesmannen mener også at prosjektgruppen allerede nå bør drøfte hvordan man løser fremtidig fordeling av ressurser basert på at befolkning og antall vergemål endrer seg.

Kap 7. Finansforvaltning:

Fylkesmannen støtter prosjektgruppen i at beslutningen om bankløsning contra fondsløsning bør skje i løpet av 2011.

Kap 8. Fra prosjekt til ikrafttredelse:

Prosjektgruppen har foretatt en grundig risikovurdering som viser de mest sårbare områdene. Vi mener det er viktig å sette fokus på dette arbeidet slik som det her er gjort.

Delprosjekt – lokal vergemålsmyndighet

Mandat b

Fylkesmannen er usikker på hvordan prosjektgruppen har kommet fram til de ulike tallgrunnlag. Det legges til grunn ca 5200 nye vergemål som medfører reisekostnader, og det er satt 4 ulike satser for å dekke reisekostnadene. Det fremgår ikke av rapporten hvordan en har kommet fram til disse tallene, og savner en redegjørelse på dette. Fylkesmannen kan heller ikke se at departementets vurderinger for beregning av øvrige utgifter ligger vedlagt.

Mandat c

Fylkesmannen støtter forslaget om en å utarbeide en sentral "bank" med attraktive utlysningstekster. Dette vil forenkle ansettelsesprosessen for fylkesmannsembetene, og være tidsbesparende.

Mandat d

Fylkesmannen vil igjen bemerke at noen verger ikke benytter dataverktøy. Det er viktig å ivareta også denne gruppen og vurdere hvordan en skal sikre at disse fortsetter som verger samt finne løsninger for nye verger som ikke ønsker å benytte data.

Mandat e

Fylkesmannen stiller seg positiv til etablering av lokale nettverk og tror dette kan være nyttige møtepunkt for verger.

Mandat f og g

Prosjektgruppen foreslår at det utarbeides opplæringsplan og informasjonsplan, mediestrategi og ulike læringsverktøy sentralt. Fylkesmannen støtter dette forslaget og de vurderingene som er knyttet til forslaget. Tiltaket vil sikre lik informasjon og være nyttige hjelpemidler for embetene.

Mandat i

Fylkesmannen mener det er nødvendig og viktig med gode resultatindikatorer, og at det må utarbeides gode kriterier. Saksbehandlingstid er en viktig faktor, men det må etableres andre kriterier som blant annet sikrer god kvalitet på arbeidet.

Med hilsen


Harald Thune


Grete E. Øvernes
avdelingsdirektør

Saksbehandler: Marianne Helland Dirdal
Saksbehandlers telefon: 51 56 88 38
E-post: marianne.h.dirdal@fmro.no

585397072-18-201011088-121

Fra: Hansen, Irene Palm <IPH@FMAA.NO>
Sendt: 1. september 2011 10:59
Til: Postmottak JD
Emne: Høringsuttalelse vergemål

Høringsuttalelse fra østre Agder overformynderi

Fylkesmannen i Aust-Agder har i dag sendt sin høringsuttalelse til vergemålsreformen. Østre Agder overformynderi, som er et interkommunalt overformynderi i vårt fylke, har også merknader til høringen og har bedt meg videreformidle følgende kommentarer til høringen:

“Sett i lys av at formålet med den nye vergemålsloven og vergemålsreformen er å styrke rettssikkerheten for personer som ikke kan ivareta egne interesser samt å bygge opp en ny, moderne og effektiv vergemålsforvaltning vil en bemanning på 3,5 årsverk raskt slå bein under formålet. Dessuten er halve årsverk er ugunstige stillinger å lyse ut. Mange vil oppleve at dette er lite attraktive stillinger, og av den grunn kan vi gå glipp av god arbeidskraft.

Østre Agder overformynderi (interkommunalt overformynderi for kommunene Arendal, Tvedestrand, Åmli, Vegårshei og Risør) er bemannet med 2,5 årsverk og erfaringen herfra er at denne bemanning vanskeliggjør en forsvarlig saksbehandling og oppfølging av saker og muligheten til å ha noenlunde oversikt.

Viser til Nou 2004:16 hvor det på s 269 er drøftet opprettelse av nytt statlig, regionalt organ. Her er det antydning at et overformynderi med et befolkningsgrunnlag på 50-60.000 personer bør ha en bemanning på om lag 5 personer. Utfra Østre Agder overformynderis erfaringer som interkommunalt overformynderi med 2,5 årsverk og befolkningsgrunnlag på ca 60.000, syns denne antydningen som fornuftig.”

Kontaktinformasjon til Østre Agder overformynderi:
<http://www.arendal.kommune.no/Organisasjonen/Kommunens-eierskap/Ostre-Agder-overformynderi/>

Mvh
Irene Palm Hansen
Juridisk rådgiver
Fylkesmannen i Aust-Agder
Utdanning- og familieavdelingen
37017502
iph@fmaa.no

OSLO KOMMUNE OVERFORMYNDERIET

Det kongelige Justis- og politidepartement
Sivilavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

(sendes pr e-post til: postmottak@jd.dep.no)

Deres ref.:
Vergemålsreformen

Vår ref.:

Dato:
31. august 2011

HØRINGSUTTALELSE TIL UTKAST TIL FORPROSJEKTRAPPORT – VERGEMÅLS- REFORMEN

Det vises til rapport fra forprosjektet til gjennomføring av vergemålsreformen.

Oslo overformynderi har lest rapporten med stor interesse. Det er en omfattende, god og lettlest rapport. Vi har bare noen få kommentarer.

Vi er skeptiske til hvorvidt det vil la seg gjøre å få på plass en egen vergemålsapplikasjon innen det gitte tidsperspektiv. Det fremstår som en tidkrevende prosess, når vi ser på andre store systemer som det har tatt lang tid å utvikle og få på plass. Det synes derfor lite realistisk med 1. januar 2013.

Vi ville satt stor pris på at forvaltningen kunne skje hos Folketrygdfondet, og ber om at det legges mer tyngde i arbeidet med å få det til. Vi er enige i at arbeidet med fondet legges dødt, dersom det ikke er avklart innen 1. januar 2012.

Vi antar at det er tenkt på standardvedtak og ikke standardavtaler i forhold til hjelpevergene, for tilpasning til hver enkelt oppnevning, siden det er vedtak som fattes. Vi bruker standardvedtak for de ulike typene oppnevning, herunder av proffe hjelpeverger. Disse tilpasses hver enkelt sak, og salær, vilkår og krav fremgår av vedtaket. Det synes ikke å være bruk for avtaler utover dette.

Anslaget på et bemanningsbehov på 39,4 stillinger hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus, er i tråd med våre egne anslag. Vi er enige i at det bør være opp til lokal og sentral vergemålsmyndighet å definere sitt behov selv.

Vi er også enige i at rapporteringsplikten vil øke størrelsen på finansielle midler til forvaltning. Det bemerkes at mindreårige sjelden har offentlig utpekt verge (rapportens side 35). Foreldrene er verger for sine barn, slik at det kun er i unntakstilfeller at det oppnevnes verge for mindreårige. Det vil typisk være der begge foreldre er døde, og barnet derfor ikke har en verge lenger.

Overformynderiet er usikre på hva som ligger i at disponering av sikkerhetsfondene bør inngå i avviklingsstrategien. Innebærer det utbetaling av høyere avkastning til de som har midler i fellesforvaltningen, eller at sikkerhetsfondet skal veie opp for tap ved salg av enkelte obligasjoner? Eller skal det tjene som sikkerhet framover. Det bør uansett lages klare retningslinjer, slik at praksis blir lik i de

overformynderier som har fellesforvaltning og sikkerhetsfond.

Vi ser fram til det videre arbeidet i vergemålsprosjektet, og håper at sommerens tragiske hendelser ikke fører til store forsinkelser.

Med vennlig hilsen

Bente Alvestad
overformynder

Forprosjekt vergemålsreformen - høringsutkast prosjektrapport.

Kommentarer/merknader til rapport fra forprosjektet:

Innledningsvis vil en nevne at dato for ikrafttredelse for loven synes noe knapp, da loven forutsetter at det etableres gode samarbeidsrutiner mellom ulike etater og profesjoner. Dette vil lett kunne ta mer tid enn det som legges opp til i prosjektet. Man foreslår at ikrafttredelsestidspunktet skyves noe ut i tid (2014?)

For så vel brukere som ansatte hos fylkesmannen vil det være av stor viktighet at datasystemene er utredet tilstrekkelig og klar til å ta i bruk omgående.

Videre har vi pekt på at lovens intensjon om bedre rettssikkerhet og effektivitet er bakgrunn for våre kommentarer på flere områder hvor dette ikke synes å komme tilstrekkelig frem i forprosjektet.

1. Pkt 3.3, side 11, underpunkt 1 - første kulepunkt; "Gjennomføre samtale med den som er begjært satt under vergemål."

- Det er ikke presisert noe nærmere om hvordan samtaler skal foregå, hvem som skal gjennomføre disse, og på hvilket sted. Skal ansatte ved fylkesmannen reise rundt i distriktet og oppsøke hjelpetrequende, og hvilken kompetanse kreves - hvilke forutsetninger har ansatte ved embetet til å vurdere den hjelpetrequendes tilstand? Er det tenkt at hjelpetrequende skal oppsøke fylkesmannen for møte? Skal en skille mellom personer som er erklært samtykkekompetent og dem som iht. legeerklæring ikke har samtykkekompetanse? Se ny vgml. § 59 1. ledd pkt e).

En er av den oppfatning at denne samtalen er lite praktisk, unødvendig og heller ikke bidrar til en effektiv saksbehandling. Dersom samtalen skal gjennomføres må den foretas av kompetente fagfolk. En er imidlertid av den oppfatning at en slik samtale bør erstattes med uttalelse fra lege/psykolog. Da får man en vurdering som er foretatt av en kompetent yrkesgruppe.

2. Pkt. 3.4, side 12-13 - oppgavene til vergene og representantene, underpunkt 4 - gjelder både verger for mindreårige og verger for voksne; Søke råd og bistand hos fylkesmannen i spørsmål som vergen er i tvil om. "

- Det bør vel tilføyes at vergen også skal søke råd og bistand hos fylkesmannen når det gjelder avgjørelser av særlig stor betydning for den vergetrequendes økonomi, tilsvarende § 61 i gjeldende vergemålslov. Dette gjelder både for vergemål for mindreårige og for voksne.
Det bør også tas inn en presisering "dersom dette er hensiktsmessig" når det gjelder vergens plikt til å rådføre seg med den mindreårige og/eller den som har foreldreansvaret. Dette på grunn av at dersom et barn er plassert i fosterfamilie, men fødte verge ikke er fratatt foreldreansvaret vil den fødte verge ofte være ute av stand til å avgi noen uttalelse (narkotika, annen sykdom, ukjent bopel m.m.). En annen ting å merke seg er barnelovens bestemmelser om barnets involvering i avgjørelser om egen person er avhengig av barnets alder og utvikling. Det samme må gjelde her.
Tilsvarende presisering om "dersom dette er hensiktsmessig" bør tas inn når det

Gjelder vergemål for voksne.

3. Pkt. 5.2, side 23 - "Vederlag og utgiftsrefusjon".

- Departementet har anslått behov for advokatbistand på landsbasis til i størrelsesorden kr 5 mill årlig. Bergen kommune alene forventer å bruke ca kr 2,5 -3,0 mill inneværende år til advokatbistand, og utgiftene er sterkt økende. Når det gjelder de advokater som i dag har oppdrag som verge/hjelpeverge, forutsettes at disse løper videre til naturlig avgang, og at faste nye verger oppnevnes for nye saker. Ved overformyndieret i Bergen ivaretar advokater til enhver tid 4-500 vergeoppdrag, noe som utgjør 15-20% av det totale antall løpende saker. *Dette er ofte sammensatte og komplekse saker, der det er behov for kompetanse utover det som kan forventes av faste verger. En opplæring av faste verger vil neppe kunne erstatte den kunnskap en jurist/advokat besitter, og erfaringsmessig vil mange saker være avhengig av denne type kompetanse. I svært mange saker vil oppnevnt hjelpeverge være inhabil dersom det benyttes en pårørende som verge. Beløpet som anslås til dette formål synes derfor å være altfor lavt sett hen til det reelle behov jfr. kravet til rettssikkerhet som er litt av bakgrunnen for vergemålsreformen.*

4. Pkt. 5.2, side 23 - "Reisekostnader vergemålssaker".

- Det fremkommer ikke om saksbehandler eller vergetrengende skal reise for å gjennomføre samtale, se ovennevnte pkt 1. For øvrig synes dette som et tiltak som ikke er praktisk gjennomførbart uten store ulemper. Ei heller kan en se at dette bidrar til økt effektivitet eller rettssikkerhet for den enkelte.
- Når det gjelder bemanning representasjonsordning vil en bemerke at Bergen i dag har en rekke personer under denne gruppen enslig mindreårige asylsøkere (ca 60-70 løpende saker) og de særlige problemstillinger som knytter seg til denne gruppen også i påvente av avgjørelse i asylsaken medfører et ikke ubetydelig behov for bemanning også utenfor Oslo/Akershus.
- Bemanning av sentral vergemålsmyndighet er vesentlig endret fra tidligere argumentasjon for å legge denne virksomheten til Oslo. Det ble forespeilet en liten etat med 5-6 årsverk, og en registrerer at dette er langt flere årsverk. *En vil bemerke vedrørende de foreslåtte årsverk at saksbehandlerandelen bør økes opp til minimum 6 årsverk og ledelses/direktoratsfunksjoner reduseres tilsvarende. Dette med begrunnelse av at direktoratet skal behandle klagesaker fra hele landet samt forespørsler og annen saksbehandling.*

5. Pkt. 6.3, side 28-31 - "Prosessen for å avklare hvilke medarbeidere som skal overføres til staten.

- Det vil være av interesse for medarbeidere i dagens overformynderi å få klarlagt om de vil ha noen form for "retttmulighet", dvs. de som velger å bli

med over fra kommune til fylkesmann - men som i ettertid (og innen rimelig tid) ønsker seg tilbake til kommunen.

- En ser at det er vist til (nederst s 30) den "effektiviseringsgevinst" som vil følge av at en flytter vergemålsmyndigheten fra kommunene til fylkesmannsembetene. Dette vil rolig være tilfelle for de mindre overformynderiene, men det er spørsmål om dette vil være tilfelle når det gjelder de største kommunene med overformynderiet med fellesmasse og fast formann. En rekke av de forslag som er inntatt i loven medfører derimot trolig mer bruk av tid på saksbehandling og krever flere årsverk dersom man skal opprettholde kravet til økt rettssikkerhet for den enkelte bruker.
- En er likevel enig i at det er viktig i prosessen at det foretas avklaringer omkring de ansattes rettigheter så tidlig som mulig.

6. Pkt 6.4 - side 31 "Fordeling av stillingene til den enkelte fylkesmann".

- En har i fordelingsnøkkel ikke tatt tilstrekkelig høyde for at utviklingen over tid viser en økende konsentrasjon av eldre og psykisk utviklingshemmede i sentrumsnære strøk, dette bla som følge av bedre kultur- og fritidstilbud, samt ferdigstillelse av en rekke nye tilpassede boliger i - og rundt de større byene.
- Statistisk sentralbyrå forventer en fortsatt sterk befolkningsvekst med økt levealder både for kvinner og menn. Omfanget og forekomsten av senil demens i Norge er vurdert i en rapport fra Helsetilsynet; "*Scenario 2030. Sykdomsutvikling for eldre fram til 2030*". De beregnede tall for aldersdemens i perioden 2010 til 2030 i rapporten viser at en forventer en økning på 40 %. Det kan med stor grad av sikkerhet fastslås at aldersdemens, allerede i dag en stor og tung gruppe i vergemålssammenheng, og fortsatt vil utgjøre den største og tyngste gruppen av personer hvor etablering av vergemål kan være aktuelt. Spørsmål om opprettelse av vergemål for demente gamle antas således å øke betydelig i aktualitet i årene fremover (kilde NOU 2004:16 pkt 7.4.3).
- Bergen kommune forventer en befolkningsvekst på 40.000 innbyggere den kommende 10-års periode, noe som utgjør ca 15 % økning i innbyggertall. Med kommende "eldre bølge" kan en påregne en betydelig vekst i antall vergetrengende i kommunen de kommende årene. Det må tilføyes at Bergen kommune representerer ca 1/2 av innbyggertallet i Hordaland fylke, og sett hen til geografiske forhold, (tungvint å reise pga dårlig utbygd kommunikasjon m.m.) bør foreslått antall årsverk økes fra foreslåtte 16,5 til minimum 22 (som er en dobling av dagens antall ansatte ved Bergen overformynderi). En har i dag 11 ansatte, og dekker befolkningsmessig ca halvparten av innbyggerne i fylket.
- Konsentrasjonen av vergetrengende må således antas å utgjøre en prosentvis større andel av befolkningen i fylker med større byer, og dette bør tas med i beregningsgrunnlaget..

7. Pkt 7.1, første avsnitt side 35.

- En presiserer at 2 G med dagens grunnbeløp utgjør ca kr 160.000 og ikke kr 150.000 som det fremstilles i rapporten.
- Videre vises det til i forprosjektet (s 35,2.avsn. - 1.kulepkt.) at en som følge av ny lovs hjemmel for at skattemyndighetene skal rapportere formue over 2G for alle mindreårige, vil få et økt antall mindreårige med offentlig utpekt verge. En er ikke enig i at dette vil være en nødvendig følge av innrapporteringen. Mindreårige har som regel født verge, noen har oppnevnt hjelpeverge fordi foreldrene er ute av stand til å ivareta deres interesser, og noen har mistet sine fødte verger, men det er de fødte verger som i utgangspunktet styrer sine barns økonomi, og en ser ikke sammenhengen mellom økt bruk av offentlige verger for mindreårige her.

8. Pkt. 7.2, første avsnitt, side 36.

- Det må avklares sikkerhet og garantier for innskytere med innskudd over 2 mill, da dette ikke er omhandlet i rapporten. En vil presisere at det er liten tapsrisiko med dagens fellesmasse og plasseringsforskrift, og en vil også vise til faktisk resultat (avkastning) selv med et snevert mandat (plasseringsforskriften).
- Også den foreslåtte løsningen mht forvaltning synes etter vårt syn å stride mot lovendringens intensjoner om økt effektivitet og en viser til det som er anført i forprosjektet her og foreslår at det før ikrafttredelse vedtas en type fondsforvaltning som gir bedre avkastning historisk sett.

9. Pkt 7.4 side 38 omhandler vergeregnskapene.

- En er herfra fortsatt skeptisk til den utstrakte bruk av fritak for regnskapsplikt det er lagt opp til, spesielt i forhold der foreldre for hjemmeboende psykisk utviklingshemmede er oppnevnt som verge for sitt barn. Dette grunnet erfaringsmessig mye sammenblanding av økonomi i disse tilfellene, og forhold som kan defineres som avvik/misbruk ved gjennomgang av vergeregnskap.

10. Pkt 8.5, Suksessfaktorer og risiko, side 47 - "R4 - Verger", andre kulepunkt; *Økt overgang til en mindre gruppe av profesjonelle verger strategisk plassert i hvert enkelt distrikt*".

- En må i tillegg ha en fast gruppe advokater som kan ivareta vergesaker som krever kompetanse utover det en kan forvente seg av de faste vergene, se også ovennevnte kulepunkt 3.

Bergen overformynderi; 1. september 2011

**Marianne Karlsen
Overformynder**



STATENS SIVILRETTSFORVALTNING

Justis- og politidepartementet
Pb 8005 Dep
0030 OSLO

Deres dato

Deres referanse

Vår referanse
2011/3533 SMR

Vår dato
01.09.2011

Høring - Vergemålsreformen - Rapport fra forprosjekt

Vi viser til brev av 15.07.11 og vedlagte rapport fra forprosjektet *Vergemålsreformen*.

Statens sivilrettsforvaltning har følgende kommentarer til rapporten:

Pkt. 3.2 Oppgavene i den sentrale vergemålsforvaltningen

Oppgavene som skal ligge til den sentrale vergemålsmyndigheten handler i stor grad om å sørge for en effektiv og enhetlig vergemålsforvaltning på alle nivå. Noen av oppgavene er klart definerte og skal eksplisitt utføres av den sentrale myndigheten, eksempelvis tilsyn og klagebehandling. Andre oppgaver og ansvarsområder er mer generelle i sin karakter. Statens sivilrettsforvaltning legger til grunn at selv om den sentrale vergemålsmyndigheten skal ha det overordnede ansvaret også for disse nasjonale oppgavene, er det ikke nødvendigvis hensiktsmessig at alle disse oppgavene faktisk *utføres* av den sentrale vergemålsmyndigheten. Det bør legges til grunn at den sentrale vergemålsmyndigheten i slike tilfeller har ansvaret for å påse at oppgavene blir gjennomført og således kan delegerer oppgaver til fylkesmennene. Som hovedprinsipp bør oppgaveløsningen utføres på lavest mulige nivå. Det kan innebære at fylkesmennene bør stå for gjennomføringen av en del nasjonale oppgaver, etter initiativ fra den sentrale vergemålsmyndigheten. Den sentrale vergemålsmyndigheten vil videre ha ansvar for kvalitetssikring og koordinering av fylkesmennenes arbeid. Statens sivilrettsforvaltning anbefaler at det opprettes egnede utvalg på tvers av fylkesmennene som kan ivareta ulike nasjonale oppgaver.

Informasjons- og opplæringsvirksomhet

Statens sivilrettsforvaltning vil understreke viktigheten av at oppgavene tilknyttet opplæringsvirksomhet skjer i samarbeid med fylkesmennene. I tillegg bør arbeidet med å utarbeide og ivareta generell informasjon på vergemålsområdet skje i samarbeid med fylkesmennene. Samarbeidet med fylkesmennene på disse punktene vil særlig være viktig i oppstartsfasen. Videre bør det fortløpende vurderes om det er behov for å nedsette en mer permanent samarbeidsgruppe (fagutvalg) bestående av representanter fra den sentrale vergemålsmyndigheten og noen representanter fra fylkesmennene, jf. også vår innledende bemerkning til punkt 3.2.

Den sentrale vergemålsmyndigheten forutsettes å bruke sosiale medier i sin informasjonsvirksomhet. Statens sivilrettsforvaltning mener det er for tidlig å si noe om hvorvidt dette skal være et prioritert område allerede i gjennomføringsprosjektet. Det synes ikke hensiktsmessig å fastlegge informasjonsstrategien til den sentrale vergemålsmyndigheten på et slikt detaljnivå på nåværende tidspunkt i prosjektet.

Postadresse
Postboks 8027 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Teatergata 5
Org. nr.
986 186 999

Telefon
22 99 13 25
Telefaks
22 99 13 26

Saksbehandler
Stine Røtne

www.sivilrett.no
post@sivilrett.no

Vergemålsapplikasjonen

Statens sivilrettsforvaltning vil innledningsvis understreke at det omfang av oppgaver som tillegges den sentrale vergemålsmyndigheten som systemeier av vergemålsapplikasjonen ikke var kjent ved utarbeidelse av forprosjektets delrapport for den sentrale vergemålsmyndigheten. Det var derfor heller ikke tatt høyde for dette ved vår estimering av ressursbehovet til den sentrale vergemålsmyndigheten.

Statens sivilrettsforvaltning ser behov for en rekke avklaringer rundt innholdet i systemeiers oppgaver, også i forhold til forventninger om hvilken kompetanse som skal ligge i den sentrale vergemålsmyndigheten. Statens sivilrettsforvaltning er i dag et ordinært offentlig forvaltningsorgan som i hovedsak bedriver enkeltsaksbehandling. Det finnes ingen systemeierkompetanse for større webløsninger i virksomheten. Av rapporten fremgår det at den sentrale vergemålsmyndigheten som systemeier skal "*sørge for forsvarlig drift og videreutvikling*", "*sørge for nødvendig brukerstøtte og opplæring*" og "*ivareta nødvendig datasikkerhet*". Skal den sentrale vergemålsmyndigheten selv forestå drift, systemutvikling og brukerstøtte vil dette innebære at det må bygges opp et eget fagmiljø for dette i virksomheten. Statens sivilrettsforvaltning kan ikke se at det er formålstjenlig at et lite statlig forvaltningsorgan skal sitte med slike oppgaver, og vil fraråde at slike tjenester og driftsoppgaver legges til den sentrale vergemålsmyndigheten.

Statens sivilrettsforvaltning anbefaler derfor at oppgaver knyttet til drift og vedlikehold av applikasjonen settes ut eksternt til et fagmiljø med solid system- og IKT-faglig kompetanse. Det legges til grunn at også brukerstøtte vil leveres av den aktøren som drifter systemet. Rollen som systemeier vil etter dette i hovedsak dreie seg om å ha det overordnede ansvaret for systemet, herunder forvaltningen av tjenester og avtaler.

Som systemeier vil det videre være naturlig at den sentrale vergemålsmyndigheten fungerer som overordnet systemadministrator, med ansvar for å vedlikeholde og distribuere felles informasjon, maler mv. i applikasjonen. Førstehåndsbrukerstøttehendelser må i hovedsak forutsettes å håndteres på hvert tjenestested, av lokale superbrukere som har tilgang til leverandørens brukerstøttetjeneste, jf. prinsippet om at oppgaveløsningen bør utføres på lavest mulige nivå. Den sentrale vergemålsmyndigheten vil videre være tilgjengelig for å ivareta lokale superbrukeres behov for avklaring av felles rutiner og felles problemstillinger, herunder koordinere ønsker og forespørsler om endringer i systemet opp mot leverandør.

Når det gjelder opplæring i applikasjonen vil det være naturlig at den sentrale vergemålsmyndigheten har ansvar for å tilgjengeliggjøre relevant kursmaterieil og vedlikeholde eventuelle e-læringsopplegg. Opplæring i form av kurs eller lignende kan håndteres både lokalt og sentralt.

I henhold til rapporten forutsettes den sentrale vergemålsmyndigheten å "*stå for finansieringen*" av vergemålsapplikasjonen. Statens sivilrettsforvaltning legger til grunn at det her siktes til å forvalte de finansielle midlene som bevilges fra Justisdepartementet til dette formålet.

Det fremgår ikke av rapporten hvorvidt man tar sikte på at vergemålsapplikasjonen (utvikling og drift) skal anskaffes fra en leverandør eller om applikasjonen skal utvikles "internt" i vergemålsforvaltningen av egne eller innleide ressurser. Statens sivilrettsforvaltning viser til Sterias delrapport, punkt 7.2 *Mulighetsstudie*, der det heller ikke gis en klar anbefaling:

"Det må videre tas stilling til hvilke deler som skal implementeres gjennom anskaffelser, og om noen deler av løsningen kan utvikles ved hjelp av ressurser i fylkesmannen. Anskaffelser vil kunne være både innkjøp av standardløsninger (om mulig), tilpasning av standardløsninger eller eksterne utviklingsprosjekter, samt konsulentbistand."

Under punkt 7.1.3 *Innkjøpstilnærming* fremgår videre:

“Det anbefales å inngå uforpliktende rammeavtaler med minimum tre leverandører som besitter kompetanse på den teknologien som sees nødvendig for å realisere løsningen. [...] Tilgjengelige rammeavtaler vil minimere anskaffelsestiden for utviklerkompetanse og gjøre det enkelt å skalere ressursinnsatsen og dermed bidra til en kortere prosjektgjennomføringstid.”

Statens sivilrettsforvaltning anbefaler at man så langt som mulig benytter seg av (standard-) løsninger som leveres og driftes av samme leverandør. Slik vi ser det vil det være vanskelig å komme utenom en anbudskonkurranse eller avtaleavrop. En løsning som innebærer at den sentrale vergemålsmyndigheten skal stå for drift og vedlikehold av et system utviklet av fylkesmennene eller eksterne utviklingsprosjekter, vil være svært ressurskrevende å håndtere og medføre en langt høyere risiko på sikt enn om systemet driftes eksternt av en profesjonell leverandør. Selv om en eventuell anbudskonkurranse kan medføre en viss forsinkelse av implementeringen av vergemålsapplikasjonen, er det etter vårt syn ikke tungtveiende grunner nok til å lande på en annen løsning.

Statens sivilrettsforvaltning vurderer ambisjonsnivået for vergemålsapplikasjonen å være svært høyt, og risikoen forbundet med dette like så. Med dette ambisjonsnivået må det tas høyde for en rekke tekniske og økonomiske utfordringer i gjennomføringsfasen, og at man kanskje ikke kommer så langt som man ønsker per 01.01.13. Det er i rapporten lagt opp til innføring av applikasjonen i faser, hvilket antas å være svært fornuftig. Statens sivilrettsforvaltning bemerker at utover minstefunksjonalitet, bør det tas høyde for at innføringen av applikasjonen kan skje trinnvis, og også utover 01.01.13.

Pkt. 5.2 Beregning av årskostnadene for ny vergemålsordning

Bemanning av sentral vergemålsmyndighet

Statens sivilrettsforvaltning viser til forprosjektets delrapport for den sentrale vergemålsmyndigheten. Her ble det etter en helhetsvurdering av de oppgaver som skulle tilligge den sentrale vergemålsmyndigheten estimert at det var behov for opprettelse av 14 årsverk. I den rapporten som nå foreligger legges samme antall årsverk til grunn, men oppgavene som skisseres for den sentrale vergemålsmyndigheten er etter hva vi kan se langt mer omfattende. Statens sivilrettsforvaltning vil særlig peke på uklarhetene rundt omfanget av oppgaver knyttet til systemeieransvar for vergemålsapplikasjonen. Dersom systemet ikke skal driftes av eksternt aktør, må det gjøres en ny vurdering av type kompetanse og antall årsverk som kreves for å sikre forsvarlig drift av et system av denne dimensjonen.

Diverse (revisjon, politiattest, IKT-system mv)

Det er angitt at årlig drift og vedlikehold av datasystem for vergemålsforvaltningen vil ha en årlig kostnad på anslagsvis 5 mill. kroner. Statens sivilrettsforvaltning finner det uklart hva som er inkludert i den årlige kostnaden som er angitt.

Pkt. 7.2 Bank eller fond

Statens sivilrettsforvaltning understreker viktigheten av at det så tidlig som mulig må avklares hvilken løsning for finansforvaltning som skal implementeres.

Pkt. 7.5 Avvikling av dagens fellesmasser

Av Høringsnotat om forskrift til den nye vergemålsloven og endringer i annen lovgiving som følge av ny vergemålslov mv. fremgikk det at det var ansett som hensiktsmessig at den sentrale vergemålsmyndigheten fikk adgang til å overta og forvalte fellesmassene i en overgangsperiode, gitt at den foreslåtte løsning med individuelle bankkonti ble valgt. Den sentrale vergemålsmyndighet var også tiltenkt rollen som ansvarlig for avvikling av

fellesmassene. Statens sivilrettsforvaltning viser til vår høringsuttalelse datert 09.05.11, der vi ber departementet om å særskilt vurdere hvorvidt en slik midlertidig forvalterrolle er forenlig med tilsynsrollen som den sentrale vergemålsmyndighet skal ha. Slik vi forstår den foreliggende rapporten, er det ikke lenger anbefalt at den sentrale vergemålsmyndigheten skal ha noen rolle verken i forvaltning eller avvikling av fellesmassene. Statens sivilrettsforvaltning støtter denne løsningen.

Pkt. 8.2 Arbeids- og ansvarsdeling

Det fremgår av rapporten at det i gjennomføringsfasen vil være en utfordring at både Statens sivilrettsforvaltning og fylkesmennene har begrensede ressurser til å forestå planlegging og oppbygging av egen vergemålsorganisasjon. Videre fremheves det som viktig at de som *"skal bo i huset også deltar i planleggingen og innredningen av det"*. Statens sivilrettsforvaltning bemerker at disse betraktningene i svært liten grad gjenspeiles i ambisjonsnivået og fremdriftsplanen for gjennomføringsprosjektet, jf. videre våre bemerkninger til pkt. 8.3. I motsetning til fylkesmennene har Statens sivilrettsforvaltning i dag ingen kompetanse eller erfaring på vergemålsområdet.

Det fremgår videre av rapporten at *"Det sentrale vergemålsprosjektet i JD ivaretar alle nasjonale oppgaver som krever forberedelse inntil de kan overføres til SRF eller andre"*. Statens sivilrettsforvaltning ser at dette kan være den mest hensiktsmessige løsningen i oppstartsfasen, men påpeker samtidig at modellen vil medføre flere utfordringer med å sørge for at Statens sivilrettsforvaltning/den sentrale vergemålsmyndigheten får tilstrekkelig informasjon og medbestemmelsesrett i de avgjørende fasene tidlig i gjennomføringsprosjektet.

Pkt. 8.3 Organisering og bemanning

Utfordringer knyttet til ressurs- og kompetansetilgang

Når det gjelder etableringen av den sentrale vergemålsmyndigheten, er det i oppstartsfasen lagt til grunn at Statens sivilrettsforvaltning skal delta i hovedprosjektgruppen, i fire av delprosjektene og i referansegruppen, samtidig som virksomheten skal rekruttere leder og nøkkelpersonell, finne lokaler, forestå innkjøp av nødvendig utstyr, med videre. Det er lagt til grunn at Statens sivilrettsforvaltning *"relativt raskt"* skal stille med de mest relevante medarbeidere til den sentrale vergemålsmyndigheten. Her nevnes leder, medarbeider med systemeieransvar, medarbeider til å forvalte bankavtale/fondsløsning, medarbeider som skal lede opplæringsarbeid og medarbeider som skal lede informasjonsarbeid. Det anmodes i rapporten om at Statens sivilrettsforvaltning i tiden frem til nøkkelpersonellet er på plass utpeker medarbeidere som midlertidig kan ivareta disse rollene i prosjektene.

Gjennomføringen av disse aktivitetene vil kreve store ressurser. Statens sivilrettsforvaltning har ikke tilgjengelig verken midler eller personressurser av et slikt omfang som vil kreves, og det besittes heller ikke kompetanse til alle disse oppgavene. Mangel på tilstrekkelige ressurser og rett kompetanse er den største utfordringen for virksomhetens videre deltakelse i gjennomføringsprosjektet.

Statens sivilrettsforvaltning bemerker at det tidligst kan forventes å ha på plass nyrekruttet personell i den sentrale vergemålsmyndigheten mot slutten av første kvartal 2012. En rekrutteringsprosess av dette omfang tar erfaringsvis tre- fem måneder. Statens sivilrettsforvaltning vil i den forbindelse påpeke at slik fremdriftsplanen er lagt opp i gjennomføringsprosjektet, vil en rekke grunnleggende veivalg bli tatt før nøkkelpersonene i sentrale vergemålsmyndigheten kan være på plass. Dette er uheldig.

Statens sivilrettsforvaltning anbefaler at det vurderes å leie inn tidsavgrenset konsulentbistand i gjennomføringsprosjektet for å avhjelpe utfordringen med begrensede ressurser og begrenset kompetanse. Hvor tidlig Statens sivilrettsforvaltning vil kunne stille

med relevant kompetanse i prosjektets oppstartsfase, vil avhenge av hvor tidlig det gis midler til dette.

Utfordringer knyttet til rekruttering

Når det gjelder rekruttering av nøkkelpersonell til den sentrale vergemålsmyndigheten, vil det være av avgjørende betydning at man finner rett person for å fylle de ulike rollene. Særlige utfordringer antas å være knyttet til rekruttering av rett personell til bank-/finanssiden og til forvaltning av datasystem. Det vil ikke kunne tilbys disse noe fagmiljø eller "sparringspartnere" internt. Dette innebærer at det må stilles store krav til personlig egnethet, kompetanse og organisasjonsforståelse hos de som skal tilsettes.

Organisasjonskart for vergemålsprosjektet

Statens sivilrettsforvaltning viser til forslag til organisasjonskart for det nasjonale vergemålsprosjektet i gjennomføringsfasen. Det er her lagt opp til to referansegrupper; en hvor fylkesmennenes arbeidsutvalg deltar og en hvor ledelsen i Statens sivilrettsforvaltning deltar. Statens sivilrettsforvaltning foreslår at det opprettes en felles referansegruppe, der både representanter fra fylkesmennene og Statens sivilrettsforvaltning deltar.

I forslag til organisasjonskart er det videre lagt opp til at det skal være en prosjektgruppe som skal forberede opplæringsopplegg, og en prosjektgruppe som skal drive informasjonsarbeid. Det er påpekt at det er mange likhetstrekk mellom disse oppgavene. Statens sivilrettsforvaltning foreslår at disse to prosjektgruppene vurderes slås sammen, med tanke på mulige synergieffekter i gjennomføringsfasen.

Pkt. 8.4 Overordna framdriftsplan

Det er i fremdriftsplanen lagt opp til at ansvaret for den sentrale opplærings- og informasjonsvirksomheten overføres fra vergemålsprosjektet til Statens sivilrettsforvaltning fra 01.07.12. Videre skal ansvaret for vergemålsapplikasjonen og bank-/fondsavtalene overføres fra 01.10.12. Statens sivilrettsforvaltning viser til at det tidligst kan forventes å ha på plass nøkkelpersonell til de ulike rollene i løpet av første kvartal 2012. Statens sivilrettsforvaltning forutsetter at virksomheten i en overgangsperiode etter ansvarsovertakelse har tilgang til å benytte seg av fagkompetanse fra prosjektet.

Når det gjelder ansvarsovertakelse for vergemålsapplikasjonen og bank-/fondsavtalene vil det være nødvendig å fastsette kriterier som må være oppfylt før vergemålsprosjektet kan overføre ansvaret til Statens sivilrettsforvaltning. Dette for å unngå en situasjon der Statens sivilrettsforvaltning må ta ansvar for ikke fullgode, eller ikke fullførte, leveranser. Hvilke kriterier som må være tilstede for overtakelse, må diskuteres nærmere og avklares i løpet av prosjektet.

Pkt. 8.5 Suksessfaktorer og risiko

Statens sivilrettsforvaltning er av den oppfatning at risikofaktoren knyttet til datastøtteløsningen er svært høy. Med det høye ambisjonsnivået som er lagt for løsningen, sammenholdt med tidsperspektivet frem til 01.01.13, finner Statens sivilrettsforvaltning grunn til å anta at sannsynligheten for at risikoen skal inntreffe er mer enn "middels høy" som anslått i rapporten. Videre stiller Statens sivilrettsforvaltning spørsmål ved hensiktsmessigheten av et av de skisserte tiltakene for å minske risikoen: "*Alle muligheter vurderes for å spare (kalender)tid*". Hvis dette innebærer å unngå å velge standardiserte løsninger som krever anbudsrunder, kan dette etter vårt syn være et uheldig kompromiss.

Med hilsen


Trond Bigseth
avdelingsdirektør


Stine Røtne
prosjektleder



Brønnøysundregistrene

Justis- og politidepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
201102290-2

Arkivkode
008

Dato
26.08.2011

Forprosjekt vergemålsreformen - høringsutkast prosjektrapport

Vi viser til høring av prosjektrapport i forbindelse med forprosjekt vergemålsreform, datert 15.7.2011.

Generelle kommentarer:

Brønnøysundregistrene støtter løsningsalternativ 3 hvor Altinn benyttes til å lage en løsning for behandling av vergemål. Vi er av den oppfatning at Altinn vil være godt egnet for utvikling av en slik tjeneste. Brønnøysundregistrene har pågående aktiviteter for samordning av flere portaler for næringslivet i Altinn.no for å unngå at næringslivet må forholde seg til flere portaler. Det kan være hensiktsmessig å omtale aksesspunktet for vergemål som en portal, men det bør vurderes om det skal være en egen portal, eller om det er mer hensiktsmessig at tjenestene er tilgjengelig i allerede etablerte portaler. Det kan likevel være en inngang til det samlede spekter av tjenester (virtuell portal). Bosiden i Altinn er et eksempel på dette.

I valg av løsning for realisering oppfordrer vi til bruk av integrasjon mellom systemer for å tilfredsstillende formelle krav om registrering, både for å unngå at informasjon lagres flere steder enn nødvendig, og for å redusere omfanget av formelle registreringsprosedyrer.

Tidsplanen for arbeidet synes ambisiøs, spesielt på kort sikt, med hensyn til at nødvendige beslutninger skal fattes og at nødvendige ressurser skal mobiliseres.

Rapporten peker på at kostnadene er usikre. Uten å ha gått grundig inn i underlaget, kan det synes som om kostnadene er lavt estimert for en såpass omfattende reform, som vil involvere mange aktører og systemer.

Konkrete kommentarer:

Slik vi forstår den skisserte løsningen skal tjenestene i Altinn utvikles i tre faser:

1. Implementasjon av skjema 1.10.11 - 1.4.12
2. Vergemålsportal for verger 1.4.12 - 1.10.12
3. Vergemålsportal for klienter 1.10.12 - 1.1.13

Når det gjelder punkt 1, som innebærer skjema utvikling, så finnes det på det nåværende tidspunkt ikke ledig kapasitet hos oss for å følge opp dette. Hvis avklaring på hvilken løsning man velger faller tidligere enn 1.10, og man velger å bruke løsning 3, oppfordrer vi til å etablere samarbeidsavtale og starte bestillingssløp i Altinn så snart som mulig.

Brønnøysundregistrene

Postadresse: Postboks 900, 8910 Brønnøysund

Telefoner: Opplysningstelefonen 75 00 75 00 Administrasjonen 75 00 75 09 Telefaks 75 00 75 05

E-post: firmapost@brreg.no Internett: www.brreg.no

Organisasjonsnummer: 974 760 673

Når det gjelder gjennomføring av punkt 2 og 3, bør som utgangspunkt standard funksjonalitet i Altinn benyttes. Dersom det er absolutte krav til funksjonalitet i tjenesten, som krever endring i løsningen, er det viktig å få kartlagt dette tidlig, da dette vil få betydning både for mulig gjennomføringstidspunkt og med tanke de kostnadmessige sidene for prosjektet.

Arbeidet med registrering av informasjonsmodell bør også starte så tidlig som mulig, slik at det ikke senere forsinker tjenesteproduksjonen i Altinn. Dersom man gjør et grundig arbeid med Vergemålsdomenet i SERES, vil det effektivisere senere tjenesteproduksjon. Dette vil kreve kompetansebygging på SERES i prosjektet, i tillegg til nødvendig kompetansebygging på TUL og Altinn.

For vår registeravdeling, vil etablering av elektroniske løsninger for saksbehandling og saksflyt, samt nye forhold som skal meldes, nødvendiggjøre endringer og tilpasninger i våre interne saksbehandlingssystemer, i første rekke for Løsøreregisteret og Enhetsregisteret, jf vårt svar i forbindelse med selve lovendringen. Etablering av grensesnitt mot Løsøreregisteret, og eventuelt Enhetsregisteret, i en applikasjon vil også medføre endringsbehov eller tilpasninger med våre systemer.

For Brønnøysundregistrene vil det antagelig påløpe ikke ubetydelige kostnader i forbindelse med vergemålsreformen. Nødvendige endringer i våre saksbehandlingssystemer, samt kostnadene forbundet med dette bør derfor tas med i prosjektplanen. Det er videre en forutsetning for å lykkes med vergemålsreformen, herunder utviklingen av en vergemålsportal, at Brønnøysundregistrene fortløpende blir orientert og holdes oppdatert om prosjektet. Vi ber om å involveres i planlegging av når nødvendige tilpasninger i våre systemer ønskes gjennomført.

Med hilsen
BRØNNØYSUNDREGISTRENE

Erik Fossum
direktør

Håkon Olderbakk
avdelingsdirektør

Saksbehandler: Elisabeth Lilleholt

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
201011088 -/OV

Vår referanse (bes oppgitt ved svar)
11/00845-2/SEV

Dato
29. august 2011

Høringsuttalelse - Forprosjekt vergemålsreformen

Datatilsynet viser til Justisdepartementets sitt brev av 15. juli 2011 "Forprosjekt vergemålsreformen – høringsutkast prosjektrapport".

Datatilsynet har enkelte kommentarer til noen av hovedpunktene i rapporten og vedleggene til rapporten.

Generelt om personopplysninger som ønskes registrert

Rapporten og vedleggene spesifiserer ikke hvilke personopplysninger som skal lagres i portalen. Datatilsynet har imidlertid etter en gjennomgang av overnevnte dokumenter grunn til å tro at opplysningene i liten grad regnes som sensitive personopplysninger, jf personopplysningsloven § 2 nummer 8. Det er likevel mulig det vil kunne bli lagt inn sensitive personopplysninger fra brukere som sjeldent bruker portalen. Dette kan være klienten selv, pårørende, verge, institusjon eller de som håndterer dødsbo.

I vedlegg 2 "*Brukstilfellebeskrivelser for vergemålsforvaltningen*" fremgår det følgende hendelser som kan innebære sensitive personopplysninger:

- registrering av bekymringsmelding,
- registrering av klage/problem/info,
- registrering av klage på praksis, og
- søknad om å bli løst som verge.

I forbindelse med registreringen av klienten kan det også bli lagret sensitive personopplysninger. Dette kan unngås hvis gode rutiner og tilstrekkelig opplæring begrenser risikoen.

I den grad portalen vil innholde sensitive personopplysninger, må behandlingsansvarlig sikre tilstrekkelig informasjonssikkerhet. Tilsynet viser spesielt til behov for trygg autentisering av brukere, samt behov for ende til ende kryptering av innhold. Sistnevnte sikrer at personopplysninger ikke blir lokalt mellomlagret i klartekst på servere til partene.

Informasjonssikkerhet

Hva gjelder tilgangsstyring for det profesjonelle hjelpeapparatet må tilgang til systemet settes i lys av tjenestelige behovet. I det man lager en sentral løsning, må behandlingsansvarlig sikre at tilgang til personopplysninger kun tilfaller autentisert og autorisert personell.

Siden en del av partene ikke er profesjonelle, vil riktig valg av sikkerhets løsning være essensiell for å kunne hindre uønskede hendelser. Tilsynet tenker særlig på autentisering, kryptering av innhold, hendelsesregistrering og revisjon.

Lagring av større mengder personopplysninger i en sentral portal, om personer som trenger verge, uten tilstrekkelig sikring av integritet, konfidensialitet og tilgjengelighet kan ha et stort skadepotensial.

Sentral lagring og dobbeltlagring

Høringsutkastet inneholder ulike konsepter for hvordan informasjonsarkitekturen kan bygges opp. To av disse konseptene inneholder bruk av Altinn. Ved bruk av moduler fra Altinn vil det kunne være fare for at personopplysninger blir lagret i selve løsningen, på tross av at denne kun har funksjon som videreformidler av de opplysningene dere trenger fra Altinn. Dette bør sjekkes opp med leverandøren.

Personopplysninger kan behandles på vegne av andre med grunnlag i en databehandleravtale. Likevel kan dobbeltlagring være i strid med personopplysningslovens bestemmelser om gyldig behandlingsgrunnlag og sletting.

Etter Datatilsynets vurdering bør opplysningene videreformidles til behandlingsansvarlig kort tid etter innsamling, med mindre databehandleren i medhold av databehandleravtalen har instruert til bestemte oppgaver med disse personopplysningene.

Elektronisk signatur

Datatilsynet har mottatt mange henvendelser fra arbeidstakere som reagerer på at man må bruke private instrumenter som for eksempel "MinID" for å kunne utføre arbeidsoppgavene sine.. Slike kommentarer vil også kunne oppstå for nevnte løsning. Datatilsynet har tidligere gitt uttalelser om hvorfor dette kan være problematisk:

1. *Rolleblanding* – skille mellom deg som privatperson og arbeidstaker. Ser man på informasjon gitt i forbindelse med opprettelse av bruker hos MinID står det gjerne at *MinID er din personlige elektroniske ID. Du bruker MinID for å levere selvangivelsen, bestille skattekort, få tilgang til selvbetjeningstjenester på nav.no, søke lån og stipend i Lånekassen, og til en rekke andre offentlige tjenester.* Det er altså en klar forventning om at MinID utelukkende skal brukes til private formål, ikke til å utføre dine arbeidsoppgaver.
2. *Informasjonssikkerhet* – bruk av Altinn innebærer at arbeidstakerne som skal registrere/rapportere kan sitte hvor som helst og logge seg på elektroniske tjenester gjennom Altinn. Dette kan igjen gi manglende kontroll med tilgang til opplysningene

og hva de benyttes til. Vi viser til personopplysningsloven § 13 og personopplysningsforskriften kapittel 2.


3. *Styringsrett* – kan en arbeidsgiver i kraft av styringsretten pålegge en arbeidstaker å bruke MinID? Vi viser til at man som borger har adgang til å reservere seg mot bruk av løsningen som privatperson. Datatilsynet er derfor skeptisk til at arbeidsgiver kan pålegge slik bruk. Se ”<http://www.difi.no/elektronisk-id/personvern-ogtryggleik>”
4. *Fødselsnummer* – etter Datatilsynets vurdering av personopplysningsloven § 12 er det problematisk om arbeidsgiver krever bruk av fødselsnummer som pålogging for å registrere/rapportere på vegne av en virksomhet. Vi viser til bestemmelsens krav til saklighet og nødvendighet for å benytte denne identifikatoren.

Spørsmål knyttet til rolleblanding er etter alt å dømme et økende problem. Tilsynet har hatt sammenlignbare saker med blant annet Norsk Tipping som krevde at ansatte hos tippekommisjonærene skaffet seg et personlig tippekort for å utføre arbeidsoppgaver. Denne praksisen ble etter dialog med tilsynet endret.

Bruk av e-ID bør i denne sammenheng også sees opp mot delegering innad i virksomheter som skal benytte portalen, og hvordan dette juridisk sett forholder seg til arbeidsgivers mulighet for å pålegge bruk av egen e-ID. Tilsynet anbefaler bruk av virksomhetsrelatert e-ID i samsvar med DIFI sine retningslinjer.

Med hilsen

Bjørn Erik Thon
direktør


Stein Erik Vetland
overingeniør

758274240-9-201011088-135

Fra: Mork John Bernhard <john-bernhard.mork@trondheim.kommune.no>
Sendt: 5. september 2011 09:50
Til: Postmottak JD
Kopi: 'Karlsen, Marianne (Overformynderi)'; 'Ollestad, Kjetil'
Emne: Forprosjekt vergemålsloven -kommentarer til høringsutkast

Kommentarer til høringsutkast vergemålsloven

Vi har den 2. september 2011 mottatt kopi av Bergen Overformynderis kommentarer til forprosjekt vergemålsreformen.

Trondheim Overformynderi slutter seg i grove trekk til kommentarene fra Bergen Overformynderi.

Trondheim Kommune opplever samme virkelighet som Bergen vedrørende profesjonelle hjelpeverger.

Trondheim har hatt en eksplosiv vekst i behov for profesjonelle hjelpeverger. Rus og psykisk sykdom er noe vi anser som vesentlig i denne økningen. Denne veksten har resultert i tilsvarende økning i kostnadene til profesjonelle hjelpeverger/advokater. Kostnadene i 2010 for kommunen kom på ca kr 2,5 mill.

I tillegg kommer, som kommentert fra Bergen, økning i levealder. Dette fører igjen til økning i antall personer med aldersdemens. Vi er også av den oppfatning at samfunnsutviklingen generelt går i retning av at familie i mindre grad er villige til å påta seg det ansvaret som ligger i hjelpevergefunksjonen.

Vi har tidligere kommentert dette med å gå bort fra fellesforvaltning. Dagens fellesforvaltning er med på å sikre høyest mulig avkastning på myndlingenes midler. Dette blir også kommentert fra Bergen Overformynderi. Trondheim Kommune klarte å gi 4% avkastning på myndlingenes midler for året 2010. I 2011 forventer ca samme avkastning.

Vi forventer også en økning av antall mindreårige i vårt system. Det hersker med rimelig sikkerhet et større antall formuende mindreårige som vi pr. i dag ikke har kjennskap til. Dette kan være med på å øke behovet for antall stillinger noe.

Vi er imidlertid mer usikker til forslaget fra Bergen om å utsette reformen i tid. Reformen må være godt gjennomarbeidet og konsekvensutredet før ikrafttredelse. Vi er likevel av den oppfatning av at det er vanskelig å se for seg at alt skal være "perfekt" før fylkesmannen overtar. Det vil i alle slike typer reformer være behov for at ting "går seg til" gjennom praktisk erfaring. Her mener vi det heller er viktig at man følger prosessen nøye og sørger for løpende og massiv kursing, seminarer, presiseringer og oppdateringer.

Med hilsen
Trondheim kommune

John B. Mork
Overformynder

Besøksadr: Munkegt. 1
Postadr.: 7004 Trondheim
e-post: john-bernhard.mork@trondheim.kommune.no

758274240-9-201011088-135

NB! Alle NYE henvendelser på mail sendes til overformynderiets postmottak: trondheim.overformynderi@trondheim.kommune.no. Svar på mail rettes til avsenderen. Telefon til overfomynderiets sentralbord er 72 54 61 22. Fax: 72 54 63 65. Telefontid er mellom kl. 1000 - 1430.



FAGFORBUNDET

Forbundsadvokatene

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Advokat Thrine Skaga MNA
Tlf. 23 06 43 60 / Mobil: 905 28 444
E-post: thrine.skaga@fagforbundet.no

Advokat Geir Hoin MNA (H)
Tlf.: 23 06 43 56 / Mobil: 97 56 86 25
E-post: geir.hoin@fagforbundet.no

Advokat Hans Christian Monsen (H)
Tlf.: 23 06 43 50 / Mobil: 95 84 03 21
E-post: hans.christian.monsen@fagforbundet.no

Advokat Kjetil Edvardsen MNA (H)
Tlf: 23 06 43 51 / Mobil: 91 30 87 43
E-post: kjetil.edvardsen@fagforbundet.no

Advokat Anne-Gry Rønning-Aaby MNA
Tlf.: 23 06 43 58 / Mobil: 975 84 996
E-post: anne.gry.ronning-aaby@fagforbundet.no

Advokat Børge Benum MNA
Tlf.: 23 06 43 48 / Mobil: 911 57 119
E-post: borge.benum@fagforbundet.no

H=Møterett for Høyesterett

Advokatsekretær Linda Findahl
Tlf: 23 06 42 62
E-post: linda.findahl@fagforbundet.no

Sekretær Lucyna Myska
Tlf.: 23 06 43 63
E-post: lucyna.myska@fagforbundet.no

Advokatassistent DNA Anne Karine Karlsen - permisjon
Advokatassistent DNA Anita Fredriksen - permisjon

Oslo, 22. august 2011
Jnr. 11/4259

TILBAKEMELDING PÅ INFORMASJONSBREV OM VERGEMÅLSREFORMEN

Vi viser til Justis- og politidepartementets informasjonsbrev om vergemålsreformen av 4. juli 2011.

Fagforbundet ser det som positivt at departementet ønsker et samarbeid med de ansattes organisasjoner.

Fagforbundet har som det største LO-forbundet i kommunesektoren medlemmer som er berørt av reformen. Vi støtter ideen om et samarbeidsutvalg, hvor de personalmessige konsekvenser av reformen kan drøftes. Vi deltar gjerne med en representant herfra i et slikt forum.

Med vennlig hilsen
FAGFORBUNDET



Thrine Skaga

advokat/leder for Forbundsadvokatene



Børge Benum
advokat



Landsorganisasjonen i Norge

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Att:

Deres ref.
201011088- /OV

Vår ref.
11/1866-3 692/KAST

Dato:
Oslo, 31.08.2011

Høring - forprosjekt vergemålsreformen - Høringsutkast prosjektrapport

Viser til departementets høringsbrev av 15.07.11.

Landsorganisasjonen i Norge avgir ikke uttalelse.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Tor-Arne Solbakken
(*sign.*)

Karen Sophie
Steen
(*sign.*)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.

Justisdepartementet
Sivilavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Oslo, 31. august
Vår ref.: PB

Deres ref: 201011088-/OV

Høring – Forprosjekt vergemålsreformen

Revisorforeningen har ikke merknader til rapporten.

Med vennlig hilsen
Den norske Revisorforening


Per Hanstad
Adm. direktør


Harald Brandsås
Fagdirektør



Norsk Folkehjelp

Justis- og Politidepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.: 201011088- /OV Vår ref.: 2011/isj/lm Dato: 1. september 2011

Høring – Rapport fra forprosjektet vergemålsreformen.

Vi viser til Justis- og politidepartementets høringsbrev av 15.07.2011 og takker for anledningen til å gi våre kommentarer.

Innledende betraktninger:

Norsk Folkehjelp stiller seg positive til den detaljerte og tydlige beskrivelsen av vergemålsreformen og dens formål, å styrke rettssikkerheten for personer som ikke kan ivareta egne interesser samt å bygge opp en ny, moderne og effektiv vergemålsforvaltning.

Norsk Folkehjelp administrerer et vergesekretariat som rekrutterer verger til registrering hos Politiets utlendingsenhet, første transittfase og asylintervju hos utlendingsdirektoratet. Alle verger som kanaliseres via denne vergevaktordningen må delta på et 12 timers vergekurs samt ha en samtale med ansatte i vergesekretariatet. I dag har vi rundt 100 aktive verger i denne vergeordningen, disse har fått sin opplæring hos Norsk Folkehjelp. Vergene kan henvende seg til vergesekretariatet for å få støtte og svar på utfordringer de står overfor i sine vergeoppgaver. I tillegg er det obligatorisk oppfølgingskurs en gang i året og fire temakvelder per år.

En landsdekkende kartlegging utført av Gallup sommeren¹ 2010 viste at 10 % av 1300 verger hadde fått opplæring via kurs. Derfor er vi glad for at betydningen av opplæring har blitt vektlagt i rapporten. Fra vår side er det ønskelig at opplæringen ikke blir overlatt til den enkelte fylkesmann, men følger sentrale opplæringsmaler.

Ut i fra ovennevnte betraktninger, anser vi det som hensiktsmessig for barna, at fylkesmennene benytter seg av de kompetente vergene med full opplæring som finnes i vår vergevaktordning. I tillegg antar vi det også vil være hensiktsmessig å benytte seg av all kunnskapen og opplæringsmateriellet som finnes i vergesekretariatet.

¹ http://www.folkehjelp.no/no/Arbeid_i_Norge/Asyl_og_integrering/Hjelpeverge_for_asylsokerbarn/Rapporter/

Videre anser vi det som viktig at verger for mindreårige og representanter for enslig mindreårige asylsøkere har et nært samarbeid med personer med lang erfaring og gode kunnskaper innen vergearbeid for enslig mindreårige asylsøkere. Verger for disse barna vil ha behov for kontinuerlig oppdatering og oppfølging innen forvaltningssystemet og temaer relatert direkte til barna i denne gruppen.

Kommentarer til noen av punktene i rapporten:

3.4 Oppgavene til vergene og representantene

Norsk Folkehjelp ser positivt på omtalen av oppgavene til verger for mindreårige og representanter for enslige mindreårige asylsøkere. Vi er imidlertid litt bekymret for at vergene og representantene kan bli oppnevnt for flere barn enn det de kan håndtere for å ivareta de enslig mindreårige asylsøkerbarna sine interesser og rettigheter.

Vergen og representanten for den enslige mindreårige asylsøker skal ha nok kapasitet til å følge opp barnets prosesser. Disse barna er en spesielt sårbar gruppe med sammensatt problematikk i forhold til språk, helse og sosiale ferdigheter i ny kulturell kontekst. Alle barn har krav på verger - og representanten/vergen må også bistå "dublinere", og barn som har fått opphold fram til myndighetsalderen for deretter å returneres. Disse barna har ofte store traumer tilknyttet tilbakesending til første søkerland/ hjemland.

Forslag:

Det er viktig at man setter en øvre grense for hvor mange myndlinger en verge kan være oppnevnt for på samme tid. Vergen og representanten for den enslig mindreårige asylsøkeren skal ha nok kapasitet til å følge opp barnets prosesser.

Norsk Folkehjelp anser det som positivt at departementet nevner en organisert løpende opplæring for alle som skal være verger.

Forslag:

Den løpende opplæringen og oppfølgingen må være obligatorisk, og med eget opplegg for enslige mindreårige asylsøkere.

5.2 Beregning av årskostnadene for ny vergemålsordning

Bemanning representasjonsordningen. Norsk Folkehjelp mener det er satt av for lite midler til representasjonsordningen. Da enslig mindreårige asylsøkere er en gruppe barn med sammensatt problematikk, vil oppgavene for deres representanter og verger være mange, ansvarsfulle og kreve konsentrasjon, fordypning og spesiell kompetanse for at de skal være den støttepersonen barnet trenger i de formelle prosessene. Med bakgrunn i vergen og representantens oppgaver mener Norsk

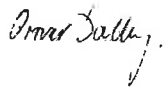
Folkehjelp det er satt av for lite midler til å dekke behovet for oppfølging av enslig mindreårige asylsøkerbarn sine rettigheter og interesser i deres formelle prosesser.

Forslag:

Øke de foreslåtte midlene til bemanning av representasjonsordningen

Ta gjerne kontakt med seniorrådgiver Inger Sylvia Johannesson tlf. 98 22 95 37 eller e.post: isi@npaid.org for nærmere informasjon eventuelt for mer utdyping av kommentarene.

Med vennlig hilsen
NORSK FOLKEHJELP



Orrvar Dalby
Generalsekretær

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

(Også sendt elektronisk
til: postmottak@jd.dep.no)

Dato: 01.09.2011
Vår ref.: 11-589 BKA/TS/CT
Deres ref.: 201011088- /OV

Høringsuttalelse – utkast til rapport fra forprosjektet Vergemålsreformen

Finansnæringens Fellesorganisasjon (FNO) viser til Justis- og politidepartementets høringsbrev av 15.07.2011 og medfølgende utkast til rapport fra forprosjektet Vergemålsreformen med høringsfrist 1.9.2011.

FNOs hovedsynspunkter er:

- FNO støtter valget av bankalternativet fremfor forvaltning gjennom Folketrygdfondet. FNO vil bidra til å legge til rette for at denne løsningen blir god og velfungerende.
- FNO mener at én banks-modellen, som trekkes frem som den enkleste løsningen av arbeidsgruppen, er lite hensiktsmessig. Bankløsningen bør realiseres enten ved fremforhandling av nasjonal avtale om like vilkår for "vergemålskonto" eller ved at vergemålsmyndigheten setter ensidige krav etter dialog med banknæringen. Det bør imidlertid foretas en konkurranserettslig vurdering av begge de to modellene, før eventuelt valg av modell. Enhver bank med konsesjon må kunne tilby produktet "vergemålskonto" dersom banken ønsker det.
- Ytterligere rapporteringsplikt og utvikling av rutiner for rapportering knyttet til konti tilhørende personer under vergemål, vil medføre økte kostnader for bankene. Dette vil få konsekvenser for de kontobetingelser som bankene vil kunne tilby til personer under vergemål.

FNO vil innledningsvis bemerke at vi ikke kan se å ha mottatt høringsbrev og rapporten fra forprosjektet på utsendelsestidspunktet, og vi ble først gjort oppmerksom på høringsdokumentene den 10.8. Vi har på forespørsel om utsatt frist fått avslag. Vi har følgelig hatt svært kort tid til å utarbeide vårt hørings svar. Alle punkter er derfor ikke

behandlet så grundig som vi gjerne ville ha gjort. FNO har også sett at mange av forslagene i rapporten fra Justisdepartementet som er på høring, er utdypet i KPMGs rapport Vergemålsprosjektet - Forprosjekt Finansforvaltning datert 30. juni. I den sistnevnte rapporten er det også oppstilt en rekke forslag som ikke er kommentert i rapporten fra Justisdepartementet. Da det er Justisdepartementets rapport som er på høring, har vi valgt å legge vekt på de spørsmål som er tatt opp i denne rapporten, men likevel slik at vi på enkelte punkter har svart mer utdypende enn vil ellers ville ha gjort.

Nærmere om de konkrete punkter:

Til punkt 7.2 Bank eller fond

Det fremgår av rapporten fra forprosjektet Vergemålsreformen at bankalternativet anbefales lagt til grunn for gjennomføring av reformen, med mindre en alternativ forvaltning gjennom Folketrygdfondet blir avklart i løpet av 2011. FNO støtter valg av bankalternativet, og vi vil søke å legge til rette for at denne løsningen blir god og velfungerende. FNO tar til etterretning at privat fondsforvaltning ikke lenger anses å være et alternativ, og vi går derfor ikke nærmere inn på dette alternativet. Vi anser ikke valg av fondsforvaltning i Folketrygdfondet som en god løsning, da dette kan føre til tap eller reduksjoner i verdien av formuesmassen som tilhører personene under vergemål, så fremt det ikke opprettes en garantiordning.

Forprosjektet skisserer tre ulike veier for å realisere bankløsningen: valg av én bank (én banks-modellen), inngåelse av en bransjeavtale med bankene (heretter bransjeavtale-modellen) eller bruk av kvalifikasjonskrav til bankene (heretter kvalifiserte banker-modellen). FNO har foretatt en vurdering av de ulike modellene som er foreslått i rapporten.

Etter vår vurdering vil én banks-modellen, som trekkes frem som den foretrukne i rapporten, være lite hensiktsmessig. Dette til tross for at vi ser at den kan være enklest å håndtere for den sentrale forvaltningsmyndighet.

FNO anser det som en betydelig ulempe at denne modellen fordrer gjennomføring av jevnlig anbudskonkurranser, og mulig flytting av midler hvert fjerde år. En annen svakhet ved modellen er at den ikke ivaretar sikkerheten for innskudd som overstiger den til enhver tid gjeldende sikringsordning, pr i dag avgrenset oppad til 2 millioner kroner pr innskyter pr bank, jf. banksikringsloven § 2-5. Fylkesmannen eller vergen vil ved en slik modell ikke kunne spre midlene i flere banker, noe departementet har forutsatt skal gjøres ved forvaltning i bank, jf. Ot.prp. nr. 110 (2008-2009) side 113. FNO stiller seg pr i dag dessuten tvilende til om det er mulig å få "vergemålskonti" innunder et av unntakene i innskuddsgarantidirektivet som er under endring, noe KPMG skisserer som alternativ i sin rapport.

FNO vil også stille spørsmål ved hvor mange banker/grupperinger av banker som har kapasitet til å håndtere innskudd av denne størrelsen og omfang. Et annet moment som bør tillegges vekt er at det for vergene vil kunne oppfattes som relativt sett tyngre at midlene som settes under sentral forvaltning, må settes på konti i annen bank enn den vergen normalt bruker.

På bakgrunn av de ovennevnte momentene, er FNO av det syn at en av de andre foreslåtte modellene bør benyttes. Valg av annen modell vil for øvrig være i samsvar med det som fremgår av ordlyden i vergemålsloven § 51 annet ledd, hvor det forutsettes at flere finansinstitusjoner skal benyttes for innskuddsformål, jf. ordlyden "hvilke finansinstitusjoner som skal benyttes". Et valg av en av de andre modellene vil etter hva vi forstår også ligge nærmere departementets oppfatning av spørsmålet om organiseringen av forvaltningen, jf. uttalelse på side 111-112 i Ot.prp. nr. 110 (2008-2009) hvor det fremgår at departementet mener "at det må forhandles med flere banker slik at midlene kan spres."

FNO vil nedenfor knytte noen kommentarer til bransjeavtale-modellen og kvalifiserte banker-modellen. Innledningsvis vil vi peke på at vi mener at det må foretas en konkurranserettslig vurdering av begge modellene, før et eventuelt valg av modell. Det bør eksempelvis avklares om fremforhandling av rentebetingelser må anses som ulovlig prissamarbeid etter konkurranseloven, og om modellene reiser spørsmål etter reglene om offentlige anbud. En slik vurdering har FNO ikke foretatt.

Når det gjelder bransjeavtale-modellen, så vil det være en usikkerhet om det er mulig å utarbeide en nasjonal avtale om en "vergemålskonto", og om alle bankene vil ta denne avtalen i bruk. Det er som kjent svært stor forskjell både i størrelse på og økonomiske forutsetninger for de ulike bankene. FNO har imidlertid i flere andre sammenhenger utarbeidet standardkontrakter som brukes av bankene. Dersom denne modellen blir valgt og det er ønskelig, kan FNO være behjelpelig ved forhandlinger om en bransjeavtale om vilkår for "vergemålskonto".

Slik vi ser det, vil den kanskje enkleste og mest praktiske løsningen være at den sentrale vergemålsmyndigheten ensidig fastsetter kriterier som bankene må oppfylle for å kunne ta del i forvaltningen av vergemålsmidlene.

FNO ser at det må være et mål å få gode betingelser på "vergemålskonti". Etter vårt syn må det likevel også være et mål at flest mulig banker kan og ønsker å oppfylle kravene til å bli en "kvalifisert vergemålsbank". FNO har tro på at det vil være mulig å sette krav som gjør at begge målene kan nås.

FNO ser at det i KPMGs rapport er oppstilt en oversikt over mulige kriterier og krav som er aktuelle å stille til bankene, samt kommentarer til disse. Dette gjelder blant annet krav til

innskuddsbetingelser, kostnader til betalingsformidling, kontoegenskaper og kontoadministrasjon, rådighetsinnstillinger og bankens tilbud om kompetanse, service og kontaktpunkter. Da denne type krav ikke er berørt i Justisdepartementets rapport, vil vi nå nøye oss med å påpeke at eventuelle kriterier må være enkle og spesifikt knyttet opp mot innskuddsbetingelser, øvrige kontovilkår og funksjonalitet. Kravene må være lettfattelige slik at man kan sikre lik praktisering i alle banker. FNO er også i mot at det skal stilles krav om kontonummerportabilitet. Denne problemstillingen er beskrevet i rapporten "Enklere bytte av bank" som er utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av Finanstilsynet i 2007. Vi er også skeptiske til krav om lett gjenkjennelige kontonummer/-serier, samt krav om at bankene må bidra til opplæring av vergene. Slik vi ser det sistnevnte, vil dette typisk være oppgaven til en sentral vergemålforvaltning. FNO legger til grunn at næringen vil få anledning til å komme med ytterligere innspill angående dette på et senere tidspunkt.

FNO ser at det ved bruk av bransjeavtale-modellen legges opp til at det er personene under vergemål eller vergen som velger bankforbindelse. Det er ikke kommentert i rapporten om det samme skal være tilfelle ved bruk av kvalifiserte banker-modellen. FNO vil imidlertid påpeke at dersom fylkesmannen skal velge bankforbindelse i stedet for personen under vergemål eller dens verge, så vil det kunne oppstå spørsmål om hvilke kriterier som skal legges til grunn for fylkesmannens beslutning om valg av bankforbindelse. Valg av bank bør i så fall skje ut fra mest mulig objektive kriterier som er satt på forhånd.

Det er stilt spørsmål ved om bransjeavtale-modellen og kvalifiserte banker-modellen kan føre til dårligere rentebetingelser grunnet spredt innskuddsvolum enn det som vil være tilfellet ved én banks-modellen. Etter FNOs oppfatning vil andre fordeler veie opp for denne faktoren. Eksempelvis vil bruk av både bransjeavtale-modellen og kvalifiserte banker-modellen korrigere det nåværende problemet med varierende forhandlingsstyrke hos overformynderiene samt sikre hensynet til likebehandling. Innskuddene vil også ha liten risiko ettersom sikringsordningen vil kunne gi dekning for alle midler opp til innskuddsgarantiens størrelse. Midlene til en vergetrengende vil da kunne spres på flere banker, for dermed å sikre at alt er dekket av innskuddsgarantien. FNO ser også at disse modellene gjør at bankhverdagen for personer under vergemål blir så lik hverdagen til personer som ikke er satt under vergemål, som mulig.

Til punkt 7.4 Vergeregnskapene

I dette punktet drøftes det om det kan finnes alternative, bedre og mindre ressurskrevende måter å løse vergeregnskapsoppgaven på. Slik FNO oppfatter det, gjelder denne plikten for konti som vergen disponerer for personer under vergemål, typisk brukskonti.

Vergemålsforskriften § 22 gir etter FNOs syn anvisning på en langt enklere regnskapsmodell enn den løsningen som benyttes i dag. Forprosjektrapporten skisserer imidlertid flere og ulike alternativer for hvordan vergeregnskapene ytterligere kan forenkles.

Før vi går inn på de ulike alternativene, vil vi konstatere følgende: De forslagene som gjelder bankene, medfører en generell plikt til tilleggsrapportering samt et behov for utvikling av nye tekniske løsninger. Dette vil igjen føre til økte kostnader for bankene. Det er neppe til å unngå at disse kostnadene vil få betydning for de betingelsene bankene kan tilby på konti tilhørende personer under vergemål.

Når det gjelder de konkrete forslagene til forenklinger i rapporten, foreslås det for det første at det skal opprettes automatisk overføring av kontoopplysninger fra bank til regnskapsdelen av vergemålsapplikasjonen. Dette forslaget reiser både juridiske og praktiske problemstillinger som må avklares *før* en eventuell vedtakelse.

Forslaget forutsetter at bankene får en rapporteringsplikt til regnskapsdelen av vergemålsapplikasjonen. Dette vil innebære at bankene må gi kontoinformasjon til en juridisk person som ikke er direkte part i kontoavtalen. Det kan være noe uklart om bankene ut fra reglene om taushetsplikt kan foreta en slik overføring av kontoopplysninger uten at det foreligger en konkret hjemmel i lov eller forskrift. På dette punkt kan det derfor være nødvendig med en ny hjemmel. Eventuell utlevering av opplysninger fra bankene til en vergemålsapplikasjon vil også kunne reise personvernmessige spørsmål både i forhold til den vergetrengende når det gjelder midler som er overlatt til dennes bruk, og i forhold til vergen og vergens disposisjoner. FNO forutsetter at det foretas en avklaring av om en slik utlevering vil være innenfor rammene som er fastsatt i personopplysningsloven.

Når det gjelder den praktiske gjennomføringen av alternativet, så må den sentrale vergemålsmyndigheten oppgi hvilke opplysninger som ønskes, hvilket format opplysningene ønskes levert i og gjennom hvilket system overføring skal skje, før bankene kan gi svar på om dette er mulig å gjennomføre, og eventuelt hvilke kostnader som vil påløpe ved utvikling av systemer og ved selve overleveringen. FNO vil imidlertid påpeke at slik utlevering av opplysninger må anses å være en omfattende oppgave for bankene. For å sikre en så rasjonell oppgaveinnlevering så mulig, vil vi oppfordre prosjektet til å undersøke om det er mulig å nyttiggjøre rapportering som bankene allerede foretar, for eksempel til likningsmyndighetene. Dersom slik nyttiggjøring viser seg å være umulig, bør en utlevering av kontoopplysninger maksimalt kreves gjennomført en gang i året, eventuelt i tillegg på konkret forespørsel.

Et annet forslag er å utvikle en løsning med automatisk varsling ved større endringer/uttak fra konto. FNO vil på et generelt grunnlag påpeke at banken ikke kan gis ansvar for føre tilsyn med konti som tilhører personer under vergemål. Banken har ikke grunnlag for å foreta skjønsmessige vurderinger av hva som er i de enkelte vergetrengendes interesse. Dette er vergemålsforvaltningens oppgave. Vergemålsforvaltningen må i så fall legge inn sperrer eller lignende på brukskonti og/eller gi instruksjoner til vergen.

Slik FNO ser det, bør fylkesmannen fortrinnsvis søke å unngå muligheter for større uttak fra konti som tilhører personer under vergemål. Dette vil etter vårt syn kunne gjøres for eksempel ved at fylkesmannen søker å overta forvaltningen av større innskudd, slik at vergen kun disponerer over midler som skal dekke løpende utgifter for den vergetrengende. Dersom det likevel skal legges til grunn en rapporteringsplikt må denne være basert på automatikk samt være knyttet opp mot klare og enkle kriterier som kan håndteres av alle banker. Det er viktig å få utformet retningslinjer som fører til en ensartet praksis.

FNO vil anta at en rapporteringsløsning som tilfredsstillende krav til automatisk varsling kan utvikles. Etter vår oppfatning vil det være mer utfordrende og kostnadskrevenende for bankene å utvikle en rutine av denne typen, enn det vil være å utvikle en rutine for automatisk overlevering av kontoopplysninger til vergemålsapplikasjon.

Også på dette punkt ser vi at KPMG har mer utdypende informasjon i sin rapport. FNO har, som kanskje kjent, avholdt et møte med Fredrik Holter i KPMG om muligheten til å levere regnskap og drive internkontroll via bank-infrastrukturen. FNO vil videreføre kontakten med KPMG rundt dette spørsmål.

Avslutningsvis vil FNO påpeke at vi ikke kan se at bankene er gitt mulighet til å innrapportere mulig misbruk fra vergens side av konti som tilhører personer under vergemål, til fylkesmannen. I gitte situasjoner vil det kunne tenkes at det hadde vært ønskelig å ha en slik mulighet. Banken bør med andre ord ha en rett til å rapportere ved mistanke om misbruk fra vergens side, likevel slik at det ikke kan fastsettes noen undersøkelsesplikt for bankene.

Med vennlig hilsen
Finansnæringens Fellesorganisasjon



Jan Digranes
direktør



Charlotte Tvedt
seniorrådgiver

Justis- og politidepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vår ref. #193904-v1
Deres ref. 201011088- /OV

Oslo, 1.9.2011

Forprosjekt vergemålsreformen – høringsutkast prosjektrapport

Vi viser til Justisdepartementets høringsbrev datert 15.7.2011 om forprosjekt vergemålsreformen med utkast til forprosjektrapport.

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for å styrke kunnskap og samfunnsstrukturer for gjennomføring og overvåking av barns rettigheter i medhold av FNs barnekonvensjon. Norgesprogrammet i Redd Barna arbeider for styrking av barns rettigheter i Norge og overvåker brudd på barnerettighetene, med spesielt fokus på sårbare grupper barn. Redd Barna jobber særskilt for å forbedre enslige mindreårige asylsøkeres omsorgssituasjon og er opptatt av å styrke deres rettssikkerhet på dette området. Våre kommentarer vil derfor kun omhandle forhold som omhandler representantordningen for enslige mindreårige asylsøkere.

Redd Barna imøteser vergemålsreformen. Vi ser at den nye vergemålsordningen vil bidra til økt rettssikkerhet og rettslikhet for svake grupper i samfunnet som har behov for vergemål. Vi er også positive til at det bygges opp en mer helhetlig og effektiv vergemålsforvaltning. Redd Barna har i flere sammenhenger anbefalt at det må settes av tilstrekkelige midler til en landsdekkende ordning for rekruttering, opplæring og oppfølging av verger for enslige mindreårige asylsøkere fra ankomst til bosetting og retur. En slik ordning vil sikre at barna får kompetente verger, uavhengig av hvor i landet de bor, og i hvilken fase i asylsystemet de befinner seg i.

Redd Barna imøteser omtalen av oppgavene til de tre nivåene som er beskrevet i den nye vergemålsforvaltningen. Når det gjelder oppgavene til representanter for enslige mindreårige asylsøkere mener Redd Barna at det er sentralt å fremheve oppgaven som barnets juridiske forelder og at representanten skal passe på at barnets rettigheter blir ivaretatt. Representanten/vergens oppgave varierer i stor grad i forhold til hvor i asylprosessen eller bosettingsprosessen barnet er. Det er verdt å merke seg at representanten/vergen er den eneste som har innsynsrett i alle saker som angår barnet. Dette blir ofte glemt av både mottak og utlendingsmyndighetene. Når barnet er i kontakt med det offentlige systemet, enten barnevern, skole, advokat, politi eller utlendingsmyndighetene, og ved uttransportering skal verge være tilstede. For å sikre at enslige mindreåriges rettigheter ivaretas er det derfor avgjørende å forsikre at vergen alltid er med når barna møter myndigheter. I tillegg skal vergens rolle alltid nevnes i dokumenter som angår enslige mindreårige. Redd Barna er også bekymret for at representantene/vergene kan bli oppnevnt for flere barn enn det de har kapasitet til å håndtere for å ivareta det enkelte barnets rettigheter og interesser.



Redd Barna

Vi foreslår derfor at det settes en øvrig grense for hvor mange barn en representant/verge kan være oppnevnt for på samme tid.

Forprosjektet tilrår at den nye vergemålsloven tidligst trer i kraft fra 1.1.2013. Redd Barna har forståelse for at dette er en omfattende reform og at forslaget innebærer store omorganiseringer. Redd Barna venter likevel utålmodig på forslag om lovendring i Utlendingsloven med forskrifter som skal legge på plass de rettslige rammene for ordningen for representanter.

Med vennlig hilsen

Janne Olise Raanes
Leder Norgesprogrammet

Thale Skybak
Rådgiver flyktningbarn